အောင်မော်စံဆရာတော်(ကချင်ပြည်နယ်)၏

ဝိဇ္ဇာ ဇော်ဂျီ တပဿီ

(ထူးခြားဆန်းကြယ်သောကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်များ)

စကြာကောင်းစံ စီစဉ်သည်

အောင်မော်စံဆရာတော်(ကချင်ပြည်နယ်)၏

ဝိဇ္ဇာ ဇော်ဂျီ တပသီ

(ထူးခြားဆန်းကြယ်သောကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်များ)

စကြာကောင်းစံ စီစဉ်သည်

Lynn Pyi Hein 2018

တာပေဗိမာန်
6260359
KS 1200

အောင်မော်စံဆရာတော်
(ကချင်ပြည်နယ်)

ဝိဇ္ဇာ ဇော်ဂျီ တပသီ

(ထူးခြားဆန်းကြယ်သော ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်များ)

စကြာကောင်းစံစီစဉ်သည်

● ဖြန့်ချိရေး ●

မဇ္ဈိမစာပေ

အမှတ် (၂၃၇)၊ (ပထမထပ် - ဝဲ)၊ ၃၉ - လမ်း၊ အပေါ်ဘလောက်၊

ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့

ဖုန်း - ၀၁ - ၈၃၉၂၈၃၅၊ ၀၉ - ၇၇၃၇၇၄၇၃၃၊ ၀၉ - ၂၆၃၈၀၆၆၀၀

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ပုံနှိပ်ခြင်း	-	ပထမအကြိမ်၊ အုပ်ရေ (၁၀၀၀)
ထုတ်ဝေသည့်ကာလ	-	၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ
ထုတ်ဝေသူ	-	ဦးအောင်ခိုင်မြင့် မဇ္ဈိမစာပေ(မြဲ ၀၀၂၆၅) အမှတ်(၄၇)၊ ၁ လမ်း၊ ၁၁ ရပ်ကွက်၊ တောင်ဥက္ကလာပမြို့နယ်၊
အတွင်းနှင့်မျက်နှာဖုံးပုံနှိပ်	-	ဦးမျိုးမြင့်ကျော် မြတ်ထက်ဟိန်းပုံနှိပ်တိုက်(မြဲ ၀၀၄၆၉) တိုက်(၈)၊ အခန်း (၀၀၄)၊ လိပ်ကန်လမ်း၊ ပုဇွန်တောင်ဥယျာဉ်အိမ်ယာ၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်။
တန်ဖိုး	-	၁၂၀၀ ကျပ်

မာတိကာ

၁။ အမှာစာ ၉
၂။ နိဒါန်း ၁၁
၃။ ဘိုးတော် အောင်မင်းခေါင် ဘုရားတည် ၁၈
၄။ ဘိုးတော်က ဗုံးလောက်တော့ သနားတယ် ၂၁
၅။ ပုပ္ပါးတောင်ကလပ်က ဘိုးမင်းခေါင် ၂၂
၆။ တိမ်ကြားမင်းခေါင် ၂၅
၇။ ပုပ္ပါးဘိုးမင်းခေါင် ၂၆
၈။ ဘိုးတော် အောင်မင်းခေါင်နှင့် ပုလိပ်များ ၂၈
၉။ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်နှင့် မော်လူးကျွန်းဆရာတော် ၂၉
၁၀။ ဝိဇ္ဇာမသည် ၃၀
၁၁။ ကျွန်းတုံးကြီးကို ဘိုးတော်စီး ၃၂
၁၂။ ဘိုးတော်ခါတ်ဆင် ၃၅
၁၃။ ဘိုးတော်မြင်း ဘယ်လိုစီးလဲ ၃၅

၁၄။ ဘုန်းကြီးစကားပြီးရင်းပျက်ရင်းလား ၃၅
၁၅။ ဘိုးတော်ဆုံးမခဲ့သော နဂါးကြီး ၃၇
၁၆။ ဘိုးတော်နှင့် ခိုတာအရှင်မ ၃၉
၁၇။ ဘိုးတော်နှင့် ရထားသံလမ်းအလုပ်သမားများ ၃၉
၁၈။ သုသာန်ကျောင်းဆရာတော် ဦးသောဘိတ (ဘိုးပေါက်စိန်) ၄၁
၁၉။ ဘိုးတော်ကြိုတင် ပြောခဲ့သည် ၄၅
၂၀။ ဘိုးတော်နှင့် ဗူးသီးပုံစေတီလေး ၄၆
၂၁။ အိမ်ရှင်ကို ကယ်သည့်ဘိုးတော် ၄၇
၂၂။ ရေနစ်တဲ့သူ ဝါးကူရမယ် ၄၇
၂၃။ ဘေးအန္တရာယ်ကြိုတင် နိမိတ်ပြသည့် ဘိုးတော် ၄၈
၂၄။ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်နှင့် ကိုဘရန်ရှောင် ၅၀
၂၅။ နွေခေါင်ခေါင်မှာ မိုးသည်းထန်စွာရွာ ၅၃
၂၆။ ကားပျက်ကြီးမောင်းတဲ့ ဘိုးတော် ၅၄
၂၇။ ပုပ္ပါးမှာ ဘိုးတော်တည်သော စေတီတွေ ၅၄
၂၈။ ပုပ္ပါးမှာ အထွက်ပြု အောက်ပြည်ကကြိုနေ ၅၅
၂၉။ ဘိုးတော် ဘယ်လိုအထွက်ပြုသလဲ ၅၆
၃၀။ စနေသားဆရာတော် ဦးတိလောကိန္ဒ ၅၈
၃၁။ ရာကျော်တပည့် ဘိုးခင်မောင် ၅၉

၃၂။ အဘရာကျော်နှင့် ဘိုးခင်မောင် ၆၁
၃၃။ ဘိုးခင်မောင် ဓာတ်လုံးထိုး ၆၃
၃၄။ သိဒ္ဓိ မဟိဒ္ဓိ ၆၄
၃၅။ အလောင်းတော် ကဿပခရီး ၆၆
၃၆။ ဘာသာပြောင်းဘုန်းကြီးမှ ၆၉
ဝိဇ္ဇာဖြစ်လာသော ဦးနန္ဒဝံသ
၃၇။ ရက်ကန်းစင်တောင်ဆရာတော်ကြီး ၇၀
၃၈။ ကိုယ်တွေ့ဝိဇ္ဇာ ၇၄
၃၉။ ဘိုးတက် ၇၅
၄၀။ ဘိုးတက်တပည့်တပဿီနေထူး ၇၆
၄၁။ ဘိုးတော်ပြုံးလုပ်သလိုမျိုး ၇၇
၃၂။ ဘိုးတော်နှင့် စကားပြောသူ ၈၀
၄၃။ မော်လူးတောင်မှာတွေ့သော ၈၃
ဝိဇ္ဇာဆရာတော်ဦးကလျာဏ
၄၄။ မှန်ပြတောင်မှ ဈာန်ပျံဘုန်းကြီး ၈၄
၄၅။ နမ္မားမြို့မှ ဆရာတော် ဦးဂန္ဓမာ ၈၆
၄၆။ တောင်ကိုးလုံးဆရာတော် ၈၇
၄၇။ ခါတန်ဆရာတော် ၈၉
၄၈။ ဗုဒ္ဓေါဖေါ်ဒုတ်ကိုရင်ကြီး ၉၀

၄၉။ ဘိုးမင်းခေါင်သမီး ဒေါ်မြင့်မြင့်အောင် ၉၁
၅၀။ ဘိုးတော်နှင့် အကြော်သည်ဒေါ်အေး ၉၃
၅၁။ မီးလွတ်မယ်တော် ၉၄
၅၂။ ဝိဇ္ဇာဆရာတော်ကြီးနှင့် တပည့်သီလရှင်ဆရာကြီး ၉၅
၅၃။ သီရိမယ်တော်ကြီး ၉၆
၅၄။ ကိုယ်ပျောက်မယ်တော် ၉၈
၅၅။ ဘိုးတော်ယက္ခ ၁၀၀
၅၆။ ဝိဇ္ဇာခေတ်စီး ဦးကျော်စိန် ၁၀၁
၅၇။ ဗောဓိပင် ဆရာဆိုင် ၁၀၃
၅၈။ အအိပ်ဝိဇ္ဇာလေလား ၁၀၄
၅၉။ မဟာသမယ ဆရာတော် ၁၀၆
၆၀။ ဘိုးတော်အေးလွင် ၁၀၇
၆၁။ ဘိုးတော်ကြူ ၁၀၇
၆၂။ မြေလျှောက်ဝိဇ္ဇာလား ၁၀၈
မြေကြောရှုံ့တပသီလား
၆၃။ ဇော်ဂျီလား၊ တပသီလား ၁၁၀

အမှာစာ

အောင်မော်စံဆရာတော်ကြီး(ကချင်ပြည်နယ်)၏ **ဝိဇ္ဇာတကယ်ရှိသလား** စာအုပ်ကို၂၀၁၃ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလက စတင်ကာ စာရေးသူစီစဥ်၍ မဇ္ဈိမစာပေမှ ထုတ်ဝေခဲ့ရာ ယခုဆိုလျှင် (၅)နှစ် ရှိသွားပြီ ဖြစ်သည်။

ဆက်လက်၍ **ဝိဇ္ဇာတကယ်ရှိသည်၊ ကျွန်ုပ်နှင့် ဝိဇ္ဇာများ၊ တောကျင့်တောင်ကျင့်၊ အထူးခရီးသွားမှတ်တမ်း၊ တရုံရောအခါများ၊ စေတီဘုရားတည်ထားကိုးကွယ်ခြင်းနှင့် ထူးခြားဆန်းကြယ်သော ဖြစ်ရပ်များ၊ အရှုံးများ နှင့် မြစ်ဆုံကြီး** စုစုပေါင်း (၁၀) အုပ်ရှိခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ ယင်းစာအုပ်များအနက် လူကြိုက်အများဆုံးမှာ ဝိဇ္ဇာတကယ်ရှိသလား စာအုပ်ဖြစ်၍ ယင်းစာအုပ်မျိုးဆက်လက် ထုတ်ဝေပေးပါရန် စာဖတ်ပရိသတ်တို့က တောင်းဆိုကြသည်။

ယခုအခါ ဆရာတော်ကြီးသည် သက်တော်ကြီးရင့်၍

ယခင်ကလောက်စာမရေးနိုင်တော့သည့်အပြင် သူများအတွက်လည်းလုပ် ကိုယ့်အတွက်ကိုယ် ပိုလုပ်ဆိုသလို နောင်ဘဝသို့ ယူဆောင်သွားမည့် ရိက္ခာအတွက် ပြင်ဆင်နေရပြီဖြစ်၍ ရေးပြီးသား စာမူများသာ လက်ဝယ်ကျန်ရှိတော့သည်။

စာရေးသူထံ ပေးပို့ထားသော တစ်ရံရောအခါများ(စာအုပ် ၃နှင့် ၄) အပါအဝင် စာမူကြမ်းများမှ စာဖတ်သူတို့ တောင့်တနေကြသော ဝိဇ္ဇာတကာယ်ရှိသည် အဆက် **ဝိဇ္ဇာ ဇော်ဂျီ တပဿီ** စာအုပ်ကို စာရေးသူကိုယ်တိုင် မွမ်းမံပြင်ဆင်ဖြည့်စွက် စီစဉ်ထုတ်ဝေလိုက်ရပါသည်။

စကြာကောင်းစံ

နိဒါန်း

ဝိဇ္ဇာ

အတတ်ပညာကို ဝိဇ္ဇာဟုခေါ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် အတတ်ပညာကို ကျွမ်းကျင်စွာ တတ်မြောက်ခြင်းက ဝိဇ္ဇာ ဖြစ်သည်။

အတတ်ပညာကို ဆောင်သူ၊ တတ်မြောက်သူ၊ ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းသူကိုပါ ပါဠိလို ဝိဇ္ဇာဓရ မြန်မာလို ဝိဇ္ဇာဓိုရ် ဟုခေါ်သည်။

ဒီဃနိကာယ်သီလက္ခန္ဓဝဂ် ကေဝဋ္ဋသုတ်ပါဠိတော် (သုတ်သီလက္ခံပါဠိတော်) စာမျက်နှာ (၁၇၅)တွင် ဝိဇ္ဇာအကြောင်းကို ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ကိုယ်တိုင် ဟောကြားခဲ့ပါ၏။

ဝိဇ္ဇာ(၂)မျိုး

လောကီ ကိစ္စရပ်များကို အဓိကကျင့်ကြံအားထုတ်၍ ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းသူကို လောကီဝိဇ္ဇာဓိုရ် -

လောကုတ္တရာ ကိစ္စရပ်များ အဓိကကျင့်ကြံအားထုတ်၍ ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းသူကို လောကုတ္တရာဝိဇ္ဇာဓိုရ် ဟုခွဲခြားသည်။

ဝိဇ္ဇာ(၃)ဆင့်

(၁) ဇနပဒ ဂန္ဓာရီ ဝိဇ္ဇာ — အောက်လမ်းပညာ ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းသူ (ဖုတ်ကြီး ၄၀၊ ကဝေ ၉၉၊ ၃၇ မင်း၊ ဂုမ္ဘန်ယက္ခ၊ ဂန္ဓဗ္ဗ၊ အောက်နတ် များ)

(၂) စူဠဂန္ဓာရီ ဝိဇ္ဇာ — အင်းဆေး၊ သံ၊ ပြဒါး၊ တစ်စုံတစ်ခုသော အတတ်ပညာကို ကျွမ်းကျင်သူ

(၃) မဟာဂန္ဓာရီဝိဇ္ဇာ — သမထဝိပဿနာနှင့် ဆုကြီးပန် ပုဂ္ဂိုလ်များ

ဝိဇ္ဇာ(၆)မျိုး

(၁) ဝေဒဝိဇ္ဇာ — သာမ၊ယဇု၊ ဣရု[illegible]ဗ္ဗန၊ ဗေဒ(၄)ပုံ တတ်ကျွမ်း ပေါက်မြောက်သူ

(၂) မန္တဝိဇ္ဇာ — လက္ခဏာ၊ နီတိ၊နက္ခတ်၊ ဂါထာ၊မန္တန်၊ မန္တယား၊ ဆေးကျမ်း၊ ဓာတ်ကျမ်း၊ လောကီပညာ ကျွမ်းကျင်သူ။

(၃) စူဠဂန္ဓာရီဝိဇ္ဇာ — ဆေး၊ အင်း၊ စမ၊ ရုပ်သံ၊ ပြဒါး တစ်စုံတစ်ရာ အတတ်ပညာဖြင့် အရှင်ထွက် ထွက်၍ နတ်တိုင်တန်ခိုးအဘိညာဉ်နှင့် အလားတူ စွမ်းနိုင်သူများ။

(၄) မဟာဂန္ဓာရီဝိဇ္ဇာ — ဆုကြီးပန်များ

(၅) လောကီယဝိဇ္ဇာ — ကသိုဏ်း၊ ပရိဘောဂ၊ ဈာန်၊ နိမိတ်၊ ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်များ။

(၆) အရိယာဝိဇ္ဇာ — အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာရေး (၃)ပါး၊ သစ္စာလေးပါး၊ မြတ်တရားကို ပိုင်ခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူသော ရဟန္တာ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနှင့်ဗုဒ္ဓ စသည်များ

တစ်နည်းဝိဇ္ဇာ(၅)မျိုး

(၁) အင်္ဂဝိဇ္ဇာ — ဆေး၊ ပြာစား၊ မန္တန်ဂါထာ၊ မန္တယား ကျွမ်းသူ

(၂) ဇော်ဂျီ — မန္တန်၊ ဆေး စုတ်၊ သုတပြာစား၊

(၃) တပဿီ ပြဒါးသေကို ငုံ၍ပျံသူ၊

(၄) သေသဝိဇ္ဇာ သံသေကို ငုံ၍ပျံသူ

(၅) ဂါထာဝိဇ္ဇာ အင်းဝိဇ္ဇာများ

(မဏိသာရကျမ်းလာ)

ဝိဇ္ဇာရှိသည်

သာသနာကာလ မတိုင်မီအခါက သရဘင်္ဂရသေ့ အရက ရသေ့စသော ရသေ့ဆရာကြီးတို့သည် ကသိုဏ်းဈာန်များနှင့် ရှိသည့် လောကီအဘိညာဉ် ဝိဇ္ဇာမိုရ်များ ဖြစ်ခဲ့၏။ သာသနာမတိုင်မီ ကာလမှ ယခုထိ ဝိဇ္ဇာ၊ ဝိဇ္ဇာမိုရ်များ ရှိသည်။

ဇော်ဂျီ

ဇော်ဂျီဟူသည် လောကသိဒ္ဓိ(၁၀)ပါးတည်းဟူသော ပီယသိဒ္ဓိ၊ ဓနသိဒ္ဓိ၊ ဘယသိဒ္ဓိ၊ ပယောဂသိဒ္ဓိ၊ ဥဒကသိဒ္ဓိ၊ ပထဝီသိဒ္ဓိ၊ အာကာသသိဒ္ဓိ၊ တေဇောသိဒ္ဓိ၊ အာဟာရသိဒ္ဓိများနှင့် လုံးဝဥသုံသော် လည်းကောင်း၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသသော်လည်းကောင်း ပြီးမြောက် ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။

သို့သော် ၎င်းသည်ပြီးမြောက်ထားသော သိဒ္ဓိများ မမြဲ သေးသော အဆင့်ဖြစ်၍ အချိန်မရွေး ၎င်းရရှိထားသော သိဒ္ဓိတန်ခိုး

များ ပြန်လည်ပျက်ပြယ်နိုင်ပေသည်။ ထိုသို့ ပျက်ပြယ်ခြင်းမှာလည်း ကျင့်စဉ်များ ချို့ယွင်းတိမ်ပါးလာသောအခါကို ဆိုလိုသည်။

တောတောင် ကန္တာရတွင် မှီတင်းဆောက်တည်နေကြသလို လူတွေကြားထဲမှာလည်း မထင်မရှားရပ်တည်သွားလာ နေထိုင်ကြပါသည်။

၄င်းပုဂ္ဂိုလ်များသည် ထွက်ရပ်ပေါက်ပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ ဖိုဝင်ခြင်း၊ ပညာတတ်စဉ်များကို မတက်ရသေးသော ပုဂ္ဂိုလ်များပင် ဖြစ်ပါသည်။

တာပသီ

တာပသီဟူသည်မှာ မိမိကိုယ်အား ပရိက်ပြုထားသော အနေအထားမှ လုံးဝပြုပြင်ခြင်း မရှိဘဲလိုအပ်သော အမှုကိစ္စ သိဒ္ဓိမပြီးမချင်း မူလပရိက်အတိုင်း ကျင့်ကြံအားထုတ်ကြသည်။

ပရိက်မပြုပြင်ခြင်း ဆိုရာ၌ ပရိက်ပြုထားသော အနေအထား(ဝါ)ထိုင်လျက် လျှောင်းလျက်၊ ရပ်လျက်၊ လက်မြှောက်လျက်၊ ဒူးထောက်လျက် စသည်များ အိန္ဒြိယယောဂီများ ကျင့်သလို ကိုယ်ကာယကို ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ ပင်ပန်းစေခြင်းဖြင့် ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို တာပသီဟုခေါ်သည်။

ပုရပိုက်လာ ဝိဇ္ဇာစာရင်း

ဘကြီးတော်မင်းလက်ထက်မှ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်အထိ မင်းပေါက်စိုးပေါက် အကျော်ထင်ရှားခဲ့ပါသော သိဒ္ဓိရှင်ထွက်ရပ်ပေါက် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများစာရင်းကို နှစ်ပေါင်း(၁၀၀) ကျော်က ရေးထိုးသွားသော ရှေးဟောင်းပုရပိုက်တစ်ဆူမှ ကူးယူဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

"သိပ္ပလောကီ၊ ဉာဏ်ဂမ္ဘီကြောင့်၊ ဝသီလေ့လျက်၊ လျှံထိန်လက်၍၊ ဖိုလ်မဂ်နောက်စွယ်၊ ပညာကျယ်သည်၊ အံ့ဖွယ်ဖြစ်နှောင်း၊ ဆရာပေါင်းကို၊ ကျိုးကြောင်းကုန်စင်၊ နိဒါန်းဆင်လိမ့်၊ ဘုရင်မင်းကျော်၊ ဘကြီးတော်မှဲ ထင်ပေါ်နဂရာ၊ မန္တလာဟု၊ ရတနာပုံမျိုးပေါင်းစုံတို့၊ ခိုလှုံဆိုက်လေ၊ စဉ်၍ရေသော်၊ **(ဦးရွှေနီ)** တက်စဉ်အဆက် **(ဆရာနက်ကြီး)** အံ့မငြီးရှင့်၊ ခရီးမပြတ် တောမသတ်သည် **(ဦးမြတ်၊ ဦးတုံ)** စက်ပါးလှုံက၊ ရွှေဘုံပြောင်ပြောင်၊ သာသနာရောင်ကြောင့်၊ ကုန်းဘောင်ပုဂံ၊ တန်ခိုးလျှံ၍၊ နှစ်တန်ရာဇူက နတ်ထူလျှင်လျှမ်းဆူထိန်လင်း၊ **(ဆရာကင်း)**လည်း၊ သတင်းပိုမိုများ ကြည်ညို၍ ဈေးချိုရပ်ဌာန် အဖိုးတန်သည်၊ **(နရကန် ဦးအိ)** အများသိရှင်၊ ကဝိခေါ်ကြ **(ဆရာလှ)** နှင့် အင်းဝသာခေါင်**(ဦးရွှေမောင်)** သည် ဂုဏ်ရောင်ပျံ့မွှေး၊ လွန်ယဉ်ကျေး၏။ **(ဦးဧ[illegible])** [illegible]င်ကျိုး၊ အံ့မဆုံး၍၊ တိုင်းလုံးထင်ပေါ် **(ဦးပေါ်ကြီး)**မှန်၊ တပည့်ခံဟု၊ နိုင်ငံကြေညာ၊

သတင်းဖြာလျက် **(ဆရာဦးပိန်)** ဉာဏ်ကဝိန့်တို့၊ အရှိန်မညှိုး**(ဆရာဘိုး)** လည်း၊ကောင်းကျိုးဖွေရှာ၊ ငယ်ကြင်ယာနှင့် ချမ်းသာဘိတောင်း၊ ရွှေတစ်ချောင်းတွင်၊ နှစ်ပေါင်းများလှ၊ မနေဝေဖြိုး၊ ရှေးကောင်းကျိုးဖြင့်၊ တန်ခိုးအဘိဉာဉ်၊ ကဲ့အသွင်သို့၊ စုံလင်ဘိသော်**(ဦးကံဘော်)** မှာ၊ ဆရာတော်က သိက္ခာချ၍၊ ဖြူစွဝတ်ဆင်၊ သူတော်ဝင်၏။ ကျင့်စဉ်မမှား၊ ကုသိုလ်ပွားလျက်၊ တရားလက်ရှိ၊ မြောက်သိဒ္ဓိကြောင့်၊ ကဝိတန်ဆောက်၊ နေအရောင်သို့၊ မြန်ဘောင်ပတ်ကုံး၊ မိုးယံချွန်းသည်၊ ကပ်လုံး (မ) ကျေ ဥဒါန်းတည်း။

×××

[illegible]

တစ်နေ့သောအခါ ကျွန်ုပ်သည် ကချင်ပြည်နယ်၌ ရှေးဦးစွာ ကျင့်ကြံအားထုတ်ပြီး ပုပ္ပါးတောင်ကလပ်မှာ ထွက်ရပ်ပေါက်သွားသော ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်အကြောင်း စဉ်းစားမိ၏။ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်သည် ကချင်ပြည်နယ်၌ စေတီပေါင်းများစွာ တည်ထားခဲ့သည်ဟု ကြားသိရသောကြောင့် လေ့လာရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်သည် ခေါင်လေးခေါင်ဘွဲ့ ရလေ၏။ ဘိုးဘိုးအောင် ကျပြန်တော့လည်း အောင်လေးအောင် ဘွဲ့ရရှိလေ၏။ ဝိဇ္ဇာ ဇော်ဂျီ တပသီပေါင်း(၂၅၀၀၀) နှစ်သိန်းငါးသောင်း အရေအတွက်တွင် ခေါင်လေးခေါင်ဘွဲ့ရသူ ဝိဇ္ဇာဓိုရ် တစ်ပါးသာ ရှိသည်ကို ကျွန်ုပ်ဘာသာခြားတုန်းက လုံးဝမသိမကြား၊ မမြင်ဘူးခဲ့၍ ယခုဗုဒ္ဓဘာသာကိုဝင် ရဟန်းဘောင်ကို တက်ပြီးမှသာ လေ့လာခွင့်

ရသောကြောင့် မိမိကိုယ် မိမိဂုဏ်ယူ မိပါသည်။ ဝမ်းလည်း သာလေ၏။ စိတ်လည်းပျော်ရွှင်ချမ်းသာလေ၏။ ဗဟုသုတလည်း တိုးတက်ပါ၏။ ပညာလည်းတိုးတက်ပါ၏။

ဘိုးတော်သည် ဘယ်တိုင်း၊ ဘယ်ခရိုင်၊ ဘယ်မြို့၊ ဘယ် ရွာ၊ ဘယ်နေရာတို့တွင် စေတီဘုရားတည်ထားခဲ့သနည်း။ ဘယ်နှဆူ တည်ခဲ့သနည်း ဆိုသည်ကိုကား အတိအကျမသိရသေးပါ။ ကျွန်ုပ် အကြာဆုံး သီတင်းသုံးသည့် ကချင်ပြည်နယ်တွင်ပင် လေ့လာကြည့်၍ မကုန်သေးပါ။ မြစ်ကြီးနားမြို့တော်၏ တနင်္ဂနွေထောင့် ရောဝတီ မြစ်ဆိပ်ကမ်းဘေး၌ **ဆုတောင်းပြည့် စေတီတော်** ရှိလေ၏။ ထိုစေတီတော်ကို ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင် တည်သည်ဟု လူပြော များ၏။ ယခုအခါတွင် စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ ရှိနေပါသည်။ ရက်ကန်းစင်တောင် ဆရာတော်နှင့်ဘိုးတော် အောင်မင်းခေါင်တိုင် ရုပ်ထုကြီးများအပြင် အခြားဝိဇ္ဇာကြီးများ၏ ရုပ်တုကြီးများကို ထုလုပ်၍ "မဟာဓာတ်နန်းကြီး" ဖွင့်ထားပါသည်။

အုန်းပွဲ၊ ငှက်ပျောပွဲ၊ ပန်းအိုး၊ သစ်သီးဆွမ်းအမျိုးမျိုး စသည်တို့ကို မပြတ်မလပ် ပူဇော်ထားလေ၏။ အဓိဋ္ဌာန်ဝင်သူများလည်း နေ့စဉ်မပြတ်ပါ။ ထိုသူတို့သည် ဆိုးယုတ်လှသော ယခုခါသမယတွင် အန္တရာယ်ကင်းသူ လာဘ်လာဘတို့ ဖြစ်လာသည်။ ဆင်းရဲသားတို့ ချမ်းသာသွားကြပါ၏။ ဘိုးသုညများသည် ဘိုးရာဇာများ ဖြစ်သွား

သည်ကိုလည်း လေ့လာသိရှိရပါသည်။

မြစ်ကြီးနားမြို့တောင်ဘက် နမ္မားရွာ ခရုချောင်းတွင် ဘူးဘုရားကို တည်ထားခဲ့သည်။ ဘိုးတော်တည်သော ဘုရားကို ငုံတည်ပြီး ပြုပြင်ခဲ့ကြောင်း ကျွန်ုပ် ရေးသားထုတ်ဝေပြီးသော "ဝိဇ္ဇာတကယ်ရှိသလား" စာအုပ်နှင့် "စေတီဘုရားတည်ထား ကိုးကွယ်ခြင်း အတွေ့အကြုံနှင့် ဖြစ်ရပ်ဆန်းများ" စာအုပ်တို့တွင် ရေးသားတင်ပြခဲ့ပါ၏။

မြန်မာပြည်တိုင်း(၇)တိုင်း၊ ပြည်နယ်(၇) ပြည်နယ်တွင်ရှိ မြို့ပေါင်း(၃၀၀) ကျော် အရေအတွက်၏ တစ်ဝက်ဖြစ်သော မြို့ (၁၅၀) တို့တွင် ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင် တည်ခဲ့သော စေတီ၊ ပြင်ခဲ့သောစေတီတို့သည် မနည်းလှပါ။ ကချင်ပြည်နယ်တွင် မြစ်ကြီးနားခရိုင်၊ ဗန်းမော်ခရိုင်၊ ပူတာအိုခရိုင်၊ မိုးညှင်းခရိုင် စသည့် ခရိုင်(၄)ခရိုင်အတွင်းမှာလည်း ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင် တည်ခဲ့ ပြုပြင်ခဲ့သော စေတီ ဘုရား များပြားလှပါသည်။

ဘုရားပွင့်လာသည့် အခါမှာပင် ဘုရားကိုယုံသူရှိသည်။ မယုံသူလည်း ရှိသည်။ ရဟန်းတော်တစ်ပါး ရဟန္တာ ဖြစ်သွား လျှင်လည်း ယုံသူရှိသည်။ မယုံသူလည်း ရှိသည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်၊ ရဟန်း ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဝိဇ္ဇာ ထွက်ရပ်ပေါက်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သွားလျှင် ယုံသူရှိသည်၊ မယုံသူရှိသည်။ ဒါကလောကနိယာမ သဘောသဘာဝ ဖြစ်၏။

တစ်ယောက်မကျန် ယုံကြည်လျှင် ကမ္ဘာကြီး စောင်းသွားမည်။ တစ်ယောက်မှ မယုံကြည်ကြလျှင်လည်း ကမ္ဘာကြီး စောင်းသွားမည်။ ယုံသူ၊ မယုံသူရှိနေမှ မျှတနေမည်။ တကယ်တော့ မယုံဘူးဆိုသူတို့က လက်ဝဲပါရမီဖြည့်သူများဖြစ်ပြီး၊ ယုံကြည်သူတို့က လက်ျာပါရမီ ဖြည့်သူများ ဖြစ်ကြသတည်း။

[redacted]

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်နေသောကာလ ၁၉၄၃-၄၄ ခုနှစ်ခန့်က မြန်မာပြည်မှာလည်း စစ်မီးက တောက်လောင်နေသည်။ ထိုအချိန် ကျွဲညီနောင်ခေါ်လေယာဉ်ပျံနှစ်စင်းနှင့် ဗုံးကြဲလေယာဉ်ပျံများကို အချိန်ပြည့် နေရာမလပ်ကြဲချနေသောကြောင့် တစ်နိုင်ငံလုံး လေယာဉ်ပျံသံ ကြားလျှင် အသက်ဘယ်ကထွက်ရမလဲဆိုသလို ဖြစ်နေပါ၏။

ထိုစဉ် အဘိုးကြီးတစ်ယောက်သည် အဝတ်အစားမဝတ်ဘဲ မိမွေးတိုင်း ဖမွေးတိုင်းဖြင့် လမ်းဆုံလမ်းခွမှာ ကျကျနနထိုင် ပိန်းမပေါ်ရာဥကို စိန်ပြေနပြေ ထိုင်စားနေသည်ကို လူအများ တွေ့မြင်ကြသည်။

"အဘ- အဘရေ လူမြင်ကွင်းလမ်းဆုံမှာ ဒီလိုထိုင်နေလို့ မဖြစ်ဘူး။ ကျွန်တော့်တောင်ယာထဲမှာ သွားနေရအောင်နော်။ လာပါ

အဘ‘‘ဟု ခေါ်ကြသည် အဘိုးကားမလိုက်၊ ထိုအဘိုးကြီးမှာ အဘဘိုးမင်းခေါင်ဖြစ်ပါ၏။

‘‘မင်းတို့ပဲသွားကြပါ။ အထက်က ကျွဲနှစ်ကောင်နဲ့ ငါ့ကျွဲရင်ဆိုင်တိုက်ရမယ်၊ မင်းတို့ ကျွဲကိုလည်း ဟိုနိုက်ဒီနိုက်မဖြစ်စေနဲ့၊ မျှစ်နဲ့ငါး ချက်စားကြကွဲ့’’ ဟု အဘဘိုးမင်းခေါင်က ပြောသည်။

အဘိုးကြီးကို အင်္ဂလိပ်အရေးပိုင်နှင့် မြို့ပိုင်တို့က လာကြည့်ပြီး ‘အရူးပါကွာ’ ဟုဆိုသည်။ အဘိုးကြီးစားနေသော ပိန်းမဟော်ရာဥကို ကောက်စားကြည့်ရာ ယားလွန်းလို့ ပါးစပ်ပါဖူးယောင်ကုန်၏။ မျှစ်နှင့်ငါး ချက်စားခိုင်းခြင်းသည် မေတ္တာများများပို့ ငါးပါးသီလစောင့်ခိုင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ အဘဘိုးမင်းခေါင်ကြောင့် ၄င်းဒေသတွင် မိုးဒဏ်မခံကြရ။ မိုးကျသည့်တိုင် မိုးက မကွဲခဲ့ပါ။

[illegible]

ဘိုးတော် အောင်မင်းခေါင်ပုပ္ပါးတောင်ကလပ်မှာ နေတုန်းက စကားမပြော တုဏှိဘာဝေ နေတဲ့အခါနေတယ်။ ဘိုးတော်ဟာ ခါးမှာ လုံးချည်ကို ခိုင်ခိုင်မဝတ်ဘူး၊ ခါးကိုတင်ရုံဝတ်ထားတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွတ်မကျဘူး။ ဘိုးတော်နှုတ်က [illegible]ပိုလျှောက် ရောက်တတ်ရာရာ ရွတ်မိရွတ်ရာ ရွတ်နေတတ်တယ်။ ဒါကို ဘိုးတော်နား

နေသူတွေက ဘာမှန်းမသိဘူး။ နောက်တော့ ဘိုးတော်နှုတ်က တဘောင်တွေ နိမိတ်တွေဆိုတာ သိလာတာပဲ။

ဘိုးတော်က ရေးကြီးခွင်ကျယ် အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာ ပေါ်ပေါက်လာတော့မယ်ဆိုရင် တင်ကြိုပြီး ပြောဆိုမြည်တွန်ခြင်းနဲ့ ဖြစ်စေ ကိုယ်အမူအရာနဲ့ဖြစ်စေ သိအောင်ပြတယ်။ ဥပမာပြောရရင် ဘိုတော်အမှိုက်တွေ ထိုင်လှဲနေတာတွေ့ရင် ဘာမှမကြာဘူး၊ အမှိုက်လို ရွံရှာမုန်းတီးဖွယ်ရာဖြစ်တဲ့ လူဆိုးသူခိုးတွေ ပျက်စီးတော့တာပါဘဲ။

ဘိုးတော်ဟာ တစ်ခါတစ်ရံ ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် အဖုအပိန့်တွေ ထွက်ပြီး အရည်တစ်စက်စက်ယိုထွက်နေတဲ့ ခန္ဓာနဲ့ မြင်ရတယ်။ အဲ့သည့်အခါ ဘိုးတော်နားဘယ်သူမှ မကပ်ကြဘူး။ အမှန်က ဘိုးတော်ကဘာမှမဖြစ်ဘူး သူ့နားလူမကပ်အောင် ပြတာပါ။

ဘိုးတော်က ဘာမှဂရုမစိုက်ဘူး။ အရူးလို့ထင်ကြရင်လဲရူးရင်ထူးတယ်ဆိုတဲ့စကားကို ပြောသေးတယ်။ ဘိုးတော်ကို ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကျူးလွန်တဲ့သူများဟာ လမ်းမှာတင် တစ်နည်းနည်းနဲ့ ဒုက္ခတွေ့ကြတာတွေဖြစ်ပါတယ်။ ဘိုးတော်ကို ရိုသေတဲ့သူတွေကလဲ အရမ်းရိုသေကြတယ်။ ဘိုးတော်စားပြီးတဲ့ အစာကျွမ်း၊ ဆေးအကျန်ကို ကံကောင်းတဲ့သူမှ စားရတာလို့ အယူရှိတယ်။

ပုပ္ပါးတောင်ကလပ်မှာ ဘိုးတော်ရှိနေတဲ့အချိန် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်တယ်။ လေယာဉ်ပျံသံ စက်သေနတ်သံ ဗုံးသံ

အမြောက်သံတွေကြားမှာ နေတာကိုတောင် ဘိုးတော်ကပုန်းအောင်း ရှောင်တိမ်းခြင်စိတ် မရှိဘူး။ နေမြဲတိုင်း၊ သွားမြဲတိုင်း၊ ထမြဲတိုင်း၊ ထိုင်မြဲတိုင်း လသာထဲ လမ်းလျှောက်နေသလိုမျိုး ဘိုးတော်ပုံက မထူးခြားဘူး၊ ဘိုးတော်က ပြောသေးတယ် "ပုပ္ပါးတောင်ကို ငါကြက်မကြီး ကြက်အတောင်အုပ်ပြီး ကြက်သူငယ်လေးတွေကို ကာကွယ်သလို ကာကွယ်ထားတယ်" လို့ ဆိုပါတယ်။

တစ်နေ့ လေယာဉ်ပျံတွေလာပြီး ဗုံးကြဲတော့ ဘိုးတော်နေတဲ့ ပုပ္ပါးတောင်ကလပ်အခြေက အာရုံတန်ဆောင်းနဲ့ ကပ်ရက် အဆောက်အဦတစ်လုံး ဗုံးထိပြီး မီးလောင်တယ်၊ မီးက မြက်ခြောက်တွေကနေ လေပင့်ပြီး ဘိုးတော်ရှိရာ ကူးလာတယ်။ဒါကို ဘိုးတော်က လေနဲ့ တဟူးဟူးမှုတ်ပြီး ထုတ်လိုက်တော့ မီးငြိမ်းသွားပါတယ်။

စစ်အတွင်း ကာလလေယာဉ်တွေလာပြီး ဗုံးကြဲချတာ ပုပ္ပါးတောင်က လူတွေ ကြောက်လို့ ပုန်းနေကြတယ်။ ဘိုးတော်က "မကြောက်ကြနဲ့ ငါရှိပါတယ်" ဆိုပြီး နေရာအနှံ့ ကွမ်းတံတွေးနဲ့ တထွီထွီ လိုက်ထွေးတယ်။ အံ့ဩစရာက တောင်ကလပ်နားမှာ နောက်ထပ် ဘာဗုံးမှ မကျသလိုကျတဲ့ ဗုံးကလည်း လုံးဝမကွဲပါဘူး။

တစ်နေ့ဘိုးတော်ကို ဓားပြတွေလာတိုက်တယ်။ ဘိုးတော်က "အေးငါ့မှာရှိတာတွေ ယူချင်တာ ယူသွားကြ ပြီးတော့ပြန်လို့ရရင် ပြန်ကြပေါ့ကွာ" လို့ပြောလိုက်တယ်။ ဓားပြတွေဘိုးတော်မှာ ရှိတဲ့

ပစ္စည်းတွေ ရှာဖွေယူငင်ပြီး တောင်ကလပ်က အပြန်မိုးလင်းတဲ့အထိ လမ်းရှာမတွေ့ဘူး၊ နောက်တစ်နေ့မှာတော့ အားလုံးသေကုန်တယ်လို့ သတင်းရတယ်။ ဘိုးတော်ဓားပြတိုက်ခံရတယ်လို့ သတင်းကြားတာကြောင့် ဓာတ်ဆရာ ဦးအောင်မောင်း ရောက်လာပြီး ဘိုးတော်ကို လာလှူတယ်။

[illegible]

ဘိုးတော် အောင်မင်းခေါင်သည် ကချင်ပြည်နယ် တော၊ တောင်၊ မြို့၊ ရွာ၊ ဂူတို့တွင် အထူးကျင့်ကြံ အားထုတ်ခဲ့သည်။ ကချင်ပြည်နယ်အတွင်း ဗန်းမော်မြို့နယ်၊ မြစ်ကြီးနားမြို့နယ်၊ ဖားကန့်၊ ဆိုင်းတောင်၊လုံးခင်း၊ ဆိပ်မူ တို့တွင် အားထုတ်ခဲ့ပါသည်။

ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်သည် ခေါင်လေးခေါင် ဘွဲ့ရသည်။ အင်းဝမင်းခေါင်ခေါ် သတိုးမင်းခေါင်၊ ဓမ္မစေတီမင်းခေါင်၊ ကချင်ပြည်နယ်က ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်နှင့် ပုပ္ပါးမင်းခေါင်တို့ ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓဂံရ ဘုရားလောင်းတော်ကြီး ဆုကြီးပန်ဝိဇ္ဇာကြီး ဖြစ်၏။

ဘိုးတော်သည် ကသာမြို့မှ ဘအပ်ကြီး၊ ဦးပွားတို့နှင့် တစ်နေ့တည်း ခရီးထွက်ခဲ့ရာ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၀၀ ပြည့်နှစ် တပေါင်းလဆန်း(၁၃) ရက်နေ့ တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ပုပ္ပါးတောင်ကလပ်သို့

ရောက်သည်။ ဘိုးတော်ပုပ္ပါးတောင်ကလပ် ရောက်ခါစ လူသိရှင်ကြား အုပ်အောင်သောင်းကျင်းမဟုတ် တောင်ကလပ်အတက်စ ညောင်ပင် ငယ်အောက်ရှိ ခုံပေါ်တွင် ထိုင်ချီတခါ လဲလျောင်းချီတစ်လှည့် ဖြစ်သလိုနေသည်။

ဘိုးတော်ပုပ္ပါးမရောက်မီ ထိုအခါက ဇာတ်သဘင် အငြိမ့် တို့တွင် "တိမ်ကြားမင်းခေါင်၊ တိမ်ကြားမင်းခေါင်" ဟု သတင်း ကြီးနေပြီး လူပျက်တချို့က "သတင်းကတော့ အင်မတန်ကြီး လာမယ့်လာတော့ ငှက်ပျောတောကပါလား" ဟူသော ပျက်လုံးက လည်း အထူးကျော်ကြားနေသည်။

ဘိုးတော်သည် ပုပ္ပါးတောင် ငှက်ပျောတောက ထွက်ပေါ် လာရာ ကောလာဟလစကားနှင့် ကိုက်ညီနေ၍ ဘိုးတော်ကို "တိမ် ကြားမင်းခေါင်" ဟု သတ်မှတ်ခေါ်ဝေါ်ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

[illegible]

ပုပ္ပါးတောင်ကလပ်မှာ ရှိနေစဉ် ဘိုးတော်အောင်မင်း ခေါင်သည် အမိဋ္ဌာန်ပါရမီအရ တစ်ခါတစ်ရံ (၄-၅-၆လ) စကား မပြောဘဲ ကိုယ့်အလုပ်ကို လုပ်နေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ နှစ်ချီဝစီပိတ် နေခဲ့ကြောင်း ဘိုးတော်က အမိန့်ရှိသည်[illegible]ိုစဉ် တပည့်များ၊ သာဝကများ၊ သားသမီးများ ကပ်လှူသော ထမင်း ၊ ဟင်းများကို

ပေါ့သည်၊ ငန်သည်၊ ချိုသည်၊ ခါးသည် လုံးဝမပြောဘဲ သုံးဆောင်သည်။

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၀၀ ပြည့်တပေါင်းလမှ ၁၃၁၄ ခု တန်ဆောင်မုန်းလတိုင်အောင် ပုပ္ပါးတောင်မကြီးနှင့် တောင်ကလပ်မှာ နေထိုင်ကျင့်ကြံခဲ့သည်။ တစ်နေ့သော် ကျောက်ပန်းတောင်းနယ် စင်မြင့်ရွာသား အချို့ ပုပ္ပါးတောင် ရောက်လာပြီး ဘိုးတော်ကို တွေ့သောအခါ စင်မြင့်ရွာက ဦးမောင်ပု ဒေါ်မင်းသစ်တို့၏ သားရဟန်း ဦးအာစိဏ္ဏ လူဝတ်လဲ၍ ရောက်ရှိနေကြောင်း မြင်ရပြီး ဆွေမျိုးသားချင်းများကို ခေါ်လာသည်။

ပုပ္ပါးမှာ ဘိုးတော်ကို တွေ့သောအခါ ဦးအာစိဏ္ဏအမှတ်ဖြင့် ရွာပြန်လိုက်ရန် ခေါ်ကြသည်။ ဘိုးတော်က "မဟုတ်ဘူးလေ ငရဲကြီးတတ်တယ်" ဟုသာ ငြင်းဆန်နေခဲ့သည်။ နောက်ဆုံး ဆွေမျိုးများလက်လျှော့ကာ စင်မြင့်ရွာသို့ပြန်သွားတော့သည်။

အနီးနေ ဦးစံဘက ဘိုးတော်ကိုဖြစ်ရပ်အမှန် ပြပါရန် မေးမြန်းသော် ဘိုးတော်က "ဟုတ်တာလည်း ဟုတ်တာပေါ့၊ မဟုတ်တာလည်း မဟုတ်ဘူး" ဟု ပြန်လည် ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။

ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင် ပုပ္ပါးမှာ ရှိနေစဉ် ကျောက်ပန်းတောင်းဂါတ်က ပုလိပ်တွေ၊ ပုလိပ်အရာရှိတွေ မကြာမကြာ လာရောက်စုံစမ်းတာ နှောင့်ယှက်တာ လုပ်ကြတယ်။ အဲ့ဒီလို လာလာနှောင့်ယှက်နေကြတာကြောင့် တစ်နေ့ ဘိုးတော်ဟာ ကျောက်ပန်းတောင်းဂတ်ရှေ့ သွားခဲ့ပါတယ်။

ကျောက်ပန်းတောင် ဂါတ်ရှေ့ ရောက်တော့ ဘိုးတော်က ဦးထုပ်ကို ပြောင်းပြန်ဆောင်း တင်ပျဉ်ချိတ်ပြီး ထိုင်နေတယ်။ အဲ့ဒီလို ထိုင်နေတဲ့အခါမှာပဲ ကျောက်ပန်းတောင်ဂါတ် (ယခုခေတ်အခေါ် ရဲစခန်း) က ပုလိပ်သား၊ ပုလိပ်အရာရှိများရဲ့ ဇနီးမယားတွေဟာ ထဘီကို ခါးတောင်းကျိုက်၊ ဝါးလုံးကိုယ်စီခွပြီးတော့ ဝန်းထဲမှာ မြင်းယိမ်းထွက်ကြပါသတဲ့။

ပုလိပ်သားတွေ၊ ပုလိပ်အရာရှိတွေလည်း သူတို့မယားတွေ တိန်းစီပြီး မြင်းယိမ်းကနေကြတာ မြင်ရသလို၊ ဂါတ်ရှေ့က လမ်းပေါ်မှာလည်း လူတွေက တရုန်းရုန်းကြည့်နေလို့ အံ့လည်း အံ့သြ ရှက်လည်း ရှက်ကြတယ်။ ထိုစဉ် ဂါတ်ရှေ့ဘိုးတော်ထိုင်နေတာ တွေ့တော့ ပုလိပ်အရာရှိနဲ့ ပုလိပ်သားတွေ ဘိုးတော်ရှေ့မှောက်သွားပြီး ရှိသေစွာ ဦးချကန်တော့ တောင်းပန်ကြတယ်။

ဘိုးတော်လည်း ဘာစကားမှမပြောဘဲ ခေါင်းပေါ်မှာ

ပြောင်းပြန်ဆောင်းထားတဲ့ ဦးထုပ်ကို အတည့် ပြန်ဆောင်းပြီး မတ်တတ်ထကာ ပုပ္ပါးကိုပြန်တယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ ဝါးလုံး မြင်းစီးနေတဲ့ ပုလိပ်မယားတွေလည်း သတိရပြီး ထဘီ ခါးတောင်း ကြိုက် ဖြုတ်၊ ဝါးလုံးတွေ လွှင့်ပစ်ပြီး ရှက်ကိုးရှက်ကန်းနဲ့ အိမ်ခန်း တွေထဲ ပြန်ဝင်ပြေးကြပါတယ်။

အဲ့ဒီနေ့ကစပြီး ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်ကို ကျောက်ပန်း တောင်းက ပုလိပ်များလုံးဝ မနှောင့်ယှက်ကြောင်း သိရပါတယ်။

စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ အင်းတောမြို့နယ် မော်လူးကျောင်း ဆရာ တော်ဟာ ကျောင်းအနီး လယ်ကွက်ထဲမှာ ရေကို ဟိုဘက် ပက် သွင်းလိုက်၊ ဒီဘက်ပက်သွင်းလိုက် လုပ်နေတဲ့ အဘိုးကြီးတစ်ယောက် ကို နေ့တိုင်းလိုလို တွေ့နေပါတယ်။ အဘိုးကြီးကို ဘိုးတော်အောင် မင်းခေါင်မှန်း မသိဘူး။

အဘိုးကြီးကို ထမင်းကျွေးတယ်။ ကြေးလင်ပန်းနဲ့ မဟုတ် ရင် မစားဘူး၊ အဘိုးကြီးက "တစ်ခါလာလဲ မဲပြာပုဆိုး" မျှစ်နဲ့ငါး ချက်စား" တံခါးဝမှာ မယားအလှကို မဆော်ပြတ်မရပ်စေနဲ့" အကျင့်မသန်ရင် အရင့်မသန်ဘူး" ဒီစကားတွေကိုပဲ ထပ်ကာ

ထပ်ကာ ပြောတယ်။

တစ်နေ့ အဘိုးကြီးက မော်လူးကျောင်းဆရာတော်ကို "ကိုယ်တော် မွေးနေ့မှာ ကြက်မလွှတ်ပါ။ တပည့်တော်ပြန်တော့မယ်" ဆိုပြီး ပျောက်သွားပါတယ်။ နောက်တစ်ချိန်တွင် မော်လူးကျောင်း ဆရာတော်ဟာ တောရကျောင်းဆောက်ပြီး ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားပြပါတယ်။ ဆရာတော်ထံ အနယ်နယ် အရပ်ရပ်က ပရိသတ်တို့ တရားလာရောက် အားထုတ်ကြတယ်။

မော်လူးအရှေ့ကျောင်းဟာလည်း လူသူ ပရိသတ်များလွန်းလို့ ဘိုးတော်ပြောထားတဲ့ ကြက်ပုံမကျ စည်ကားတာ တွေ့ရပါတော့တယ်။

ကာလဆိုးနှင့် ကြုံတွေ့ရသည့်အခါ လူသားတို့သည် ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ရာ ရှာကြစမြဲ၊ အချိန်အခါအခြေအနေအရ ပေါ်ထွန်းလာသော သိဒ္ဓိမဟိဒ္ဓိတန်ခိုးရှင်များအောက်သို့ လိုက်တတ်ကြစမြဲဖြစ်သည်။

သို့စေမူလည်း သိဒ္ဓိပေါက် သူတော်စဉ် ဂန္ဓာရီဝိဇ္ဇာဓိုရ်များအား လောဘရှေ့ထားအာရုံပြုလျက် လိုက်ရှာနေလျှင် သေတောင် တွေ့မှာ မဟုတ်။ သူတော်ကောင်းတရား[illegible]းထုတ်သူများသာ ဂန္ဓာရီဝိဇ္ဇာဓိုရ်များက တွေ့အောင်ရှာ၍ လောကသံသရာ နှစ်ဖြာ

အကျိုးမစ စောင့်ရှောက်လေ့ရှိပေသည်။

ဝိဇ္ဇာမသည်ဆိုရာ၌ ရွှေငွေထုတ်ပေးခြင်း မဟုတ် မိမိလုပ်ကိုင်မြဲ လုပ်ငန်းများ၊ စီးပွားရေးများဆုတ်ယုတ်မသွားအောင် ထမြောက်အောင်မြင်အောင်သာ စောင့်ရှောက်တတ်သော သဘောရှိသည်။ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်ကို အချို့က အမျိုးမျိုး ဝေဖန်ကြသည်။ အချို့ စာရေးဆရာများကလည်း စုဆောင်းရရှိသော ဗဟုသုတဖြင့် ဉာဏ်အမြင်ကွန့်ကာ ထင်ရာစွပ်၍ ရေးသားခဲ့ကြသည်။

ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အချို့က **အထက်တွင်ခေါင် အောက်တွင်အောင် အလယ်မှာ သတိုး ကမ္ဘာစိုး**ဟု ဆို၏။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ကချင်ပြည်နယ်မှ ရေနီနှင့် ရွှေမြို့ကြားအထိ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်၊ ရေနီမှ တနင်္သာရီအထိ ဘိုးဘိုးအောင် တာဝန်ယူရသည်ဟု ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းအဆိုပြုချက်မှာ မမှန်ကန်ပါ။ ဘာသာသာသနာနှင့် ပတ်သက်လျှင် ဝိဇ္ဇာမိုရ်ကြီးများသည် မြန်မာပြည်သာမက ကမ္ဘာအနှံ့ တာဝန်ယူနေကြရပါသည်။

[illegible]

ရွှေလီမြစ်ရိုး၊ မိုးမှောင်ကျတောင်၊ သီတာချောင်တွင် ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင် နေထိုင်စဉ် ဖန်းမော်နယ်[illegible]စ်တောကြီးဝိုင်းမှ ထုတ်သော လန်ဒန်ပြပွဲသို့ ပို့မည့် စတီးဘရားသားကုမ္ပဏီပိုင်

ရောမကျွန်းသစ်လုံးကြီး တစ်လုံးသည် ရွှေလီမြစ်ကွေ့အတွင်း တင်နေသည်။

ရွှေလီမြစ်ရိုးတစ်လျှောက်မှ လူများသည် မြစ်ကွေ့ကို ပိတ်ဆို့နေသော ကျွန်းတုံးကြီးကို နည်းမျိုးစုံဖြင့် ဝိုင်းဝန်းဆွဲချကြသည်။ ကျွန်းတုံးကြီးမှာ နေရာမှမရွေ့၊ ဘိုးတော်သည် မထင်ရှားသောအဘိုးအို အသွင်ဖြင့် ကြိမ်လုံးတစ်ချောင်းကိုင်ကာ ကျွန်းတုံးကြီးအနီး ချဉ်းကပ်သွားသည်။

“ဟေ့သစ်ကြီးမင်းကို လူတွေက မကြည်ညိုတော့ဘူး၊ ဒီနေရာမှာ မနေနဲ့တော့၊ ရွှေ့ပြောင်းရမယ်” ဟု နှုတ်မှအမိန့်ပေး၍ ကြိမ်လုံးဖြင့် တို့လိုက်ရာ ကျွန်းတုံးကြီးမှ ကမ်းမှခွာ၍ ရေလယ်သို့ မျောသွားသည်။ ဘိုးတော်သည် သစ်လုံးကြီးကို ခွတက်ကာ လိုက်ပါသွား၏။ ကမ်းပေးမှ ကြည့်ရှုနေကြသော ကလေးသူငယ်များက “တို့အဘိုး သေပါပြီ” ဟု အော်ဟစ်ငိုကြွေးကြသည်။ ယင်းကျွန်းသစ်လုံးကြီးမှာ မကြာမီ မြစ်ကြီးနားမြို့တစ်ဖက်ကမ်း ဝိုင်းမော်ရွာ (ယခုဝိုင်းမော်မြို့) မြစ်ဆိပ်တွင် ရောက်ရှိသွားပါတော့သည်။

“မမလေး မောင်ခိုးမယ်လို့ လူဆိုးတွေနဲ့ မောင်တိုင်ပင်
မန်းမြို့တောင် ညောင်ပင်ကြီးမှာ မြင်းကိုယ်စီပြင်”

ယင်းတဘောင်ကိန်းခန်းအရ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်သည် ထီးချိုင့်နယ် ညောင်ပင်သာရွာတွင် ဓာတ်စခန်းချလျက် တပည်ကျော် ပေါ်ဦးနှင့်အတူ မြင်းကျောင်းခြင်း မြင်းထိန်းခြင်း အလုပ်ကို လုပ်နေသည်။ တစ်ရက် နံနက် (၉) နာရီအချိန်ခန့် ဘိုးတော်သည် ညောင်ပင်သာရွာအပြင်ဘက် လွင်တီးခေါင်သို့ ထွက်၍ လက်ဖျောက်တီးလိုက်ရာ မြင်းကောင်ရေ (၅၀) ရောက်လာလေသည်။

ယင်းမြင်းများမှ စိတ်ကြိုက်မြင်းကောင်ရေ (၂၀) ရွေးယူကာ တစ်ကောင်သော မြင်းဖြူကြီးကို ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင် စီးသည်။ ကျန်မြင်းများကို ပေါ်ဦးအပါအဝင် တပည့် (၂၀) က စီးကြသည်။ မော်လူးမှစစ်ကိုင်း မင်းဝံတောင်အရောက် ဘိုးတော် ဦးဆောင်၍ မြင်းစီးသည်။ မင်းဝံတောင်ရောက်လျှင် စစ်ကိုင်းမြို့အတွင်းသို့ ဦးစွာဝင်သည်။ မိုးဇာဈေးအတွင်းမှ မလိုင်ကရေကရာ အနုဆုပ် (၁၀) ပိဿာဝယ်၏။

ညချမ်းချိန်ခါရောက်လျှင် စစ်ကိုင်းတောင်နှင့် စစ်ကိုင်းမြို့တွင်းသွား လမ်းမကြီးနံဘေးတွင် သစ်ရွက်သစ်ခက် ကလေးများကို ကြိုးတပ်၍ ညလုံးပေါက် ရုပ်သေးပွဲ ကပြသည်။ ပါးစပ်ကလည်း ဆိုင်းတီးသည်။ မင်းဝံတောင်ထိပ် ဓာတ်နိမိတ်ကို ယူကာ စကြာမင်းကလေးကို ရေချပုံ၊ ဘိုးတော်ဘုရားကယ်တင်တော်မူပုံ၊ ရတနာပုံရွှေမန်းတွင် နန်းသစ်တည်၍ သာသနာပြုပုံ၊ အောင်ပင်လယ်

ကန်တော်မင်္ဂလာနှင့် ရွှေထီး ရွှေနန်း ရွှေကြငှန်း ဆက်ပုံ၊ ဇာတ်လမ်းစုံ ခင်းကျင်းပြရာ ပွဲကြည့်ပရိသတ် အများအပြား စိတ်ပါဝင်စားစွာ လာရောက်ကြည့်ရှု ကြသည်ဆို၏။

နံနက်လင်းသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် စစ်ကိုင်းမြို့မှ မိုင်(၃၀၀) ဝေးကွာသော မော်လူးသို့ မြင်းစီး၍ ပြန်လာကြသည်။ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင် ကပြသွားသော ရုပ်သေးပွဲကို ကြည့်လိုက်ရသည့် စစ်ကိုင်းမြို့သူမြို့သားများမှာ ဘိုးတော်ကို အမျိုးမျိုး ဝေဖန်ဆန်းစစ်ကြသည်။

"ပရိစိတ္တဝိဇာနန် အဘိဉာဉ်ရ သူတော်စင်များမှာ ကြေးမုံပြင်နှင့် တူ၏။" အရှုးထင်လျှင် ရူးပြသည်။ အကောင်းထင်လျှင် ကောင်းပြသည်။

ယင်းနေ့ညချမ်းသို့ ရောက်လျှင် မော်လူးမြို့၌ စစ်ကိုင်းမှ ဝယ်ယူခဲ့သော မလိုင်ကရေကရာပုံ အနူဆုပ်ပုံများကို မြင်းရှင်များနှင့် သူ့သာဝကများအား ဝေငှကျွေးမွေးခြင်း ပြုသည်။ ညောင်ပင်သာရွာနှင့် အနီးပတ်ဝန်းကျင်ကျေးရွာများမှ မြင်းပိုင်ရှင်များသည် သူတို့၏ မြင်းများအချိန်တန် ပြန်မရောက်လျှင် ယခင်ကဲ့သို့ ရှာဖွေခြင်း မပြုကြတော့ချေ။ ရွာအနီးကွင်းပြင်၌ အဘိုးကြီး(၂) ယောက် မြင်းကျောင်းထားကြမည်။ ထိန်းသိမ်းထားမြေမည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။

[illegible]

ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်သည် ကချင်ပြည်နယ် တောင်ယာများအတွင်း ရံဖန်ရံခါ၌ ကျားများနှင့် ကစားလေ့ရှိသည်။ ဘိုးတော်ကျားများနှင့် ကစားနေကြသည်ကို ကချင်တောင်သူများ တောင်ယာသွားစဉ် မကြာခဏတွေ့ရှိကြရာ တအံ့တဩ ဖြစ်ကြကုန်သည်။

တစ်ခါတစ်ရံတော့လည်း ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်သည် ဝါးရုံပင်ကြီးများ၊ သစ်ပင်ကြီးများကို ဆွဲနုတ်ပစ်သည်။ ယင်းအပြုအမူများမှာ သာသနာအတွက် တိုင်းပြည်အတွက် ဓာတ်ဆင်ခြင်း၊ ဓာတ်အလုပ်လုပ်ခြင်း ဟူသတည်း။

[illegible]

မိုးကောင်းမြို့နယ် နန်းစီအောင်ရွာတွင် ဘိုးတော် အောင်မင်းခေါင်းစခန်းချစဉ် ရဟန်းတစ်ပါးသည် ဖိုထိုးလုပ်ရပ်စခန်း၌ ဓာတ်လုံးအောင်သဖြင့် ရွှေလုပ်သည်ကို ဘိုးတော်က(၂)ကြိမ် တားမြစ်သည်။ ရဟန်းသည်ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်အား နောက်ထပ် ရွှေမလုပ်တော့ပါဟူ၍ စကားဆို၏။ သို့ရာတွင် (၃)နှစ်ခန့် ကြာသောအခါ ရဟန်းစိတ်မှာ "အဘိုးကြီးလည်းရှိတော့မှာ မဟုတ်၊ ငါ့အလုပ်မှာ နှောက်ယှက်မည့်သူ မရှိလေပြီ" ဟုအောက်မေ့ကာ

ဓာတ်လုံးဖြင့် ရွှေများထပ်မံလုပ်ပြန်လေသည်။

ရဟန်းသည် ဖိုခွင်၌ ရွှေလုပ်ပြီးစီးသောအခါ ဖိုခန်းအပြင်သို့ ထွက်ခဲ့ရာ ခပ်လှမ်းလှမ်းမှ မိမိအား ရွှေမလုပ်ရန် တားမြစ်ခဲ့သည့် အဘိုးကြီး(သူက ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်မှန်း မသိပါ။) လျှောက် လာနေသည်ကို မြင်လိုက်ရသဖြင့် ထိတ်ထိတ်ပျာပျာ ဖြစ်သွားသည်။ အကာအကွယ်ရှိမည့် ကျောင်းသင်္ခမ်းတစ်နေရာသို့ ပုန်းအောင်းရန် ခြေသုတ်သုတ်လှမ်းသွားသည်။ သို့စေကာမူ ရဟန်းခြေလှမ်းများက အဘိုးကြီးရှိရာသို့ ဦးတည်လျက် ရှောင်ကွင်း၍ မရအောင် ဖြစ်နေ သည်။ ရုတ်ခြည်းပင် အဘိုးကြီးနှင့် ရဟန်း မျက်နှာချင်းဆိုင် တွေ့၏။

“ဘုန်းကြီးစကားပြီးရင်းပျက်ရင်းပါလား” ဟု ဘိုးတော် က အော်ငေါက်ပြီး အနီးရှိပုဆိုးတစ်ပတ်ခန့် လုံးပတ်ရှိသော သစ်ပင် ကြီးကို ဆွဲနုတ်ပြီး ရိုက်ဟန်ပြုသည်။ ရဟန်းမှာ တဆတ်ဆတ် တုန်လျက် ဆောက်တည်ရာမရဖြစ်နေသည်။ “ပေး ... ကိုယ်တော့်ဓာတ်လုံး” ဟု တောင်းယူကာ ဓာတ်လုံးကို နှစ်ခြမ်း ခွဲလျက် ဘိုးတော်က သိမ်းလိုက်သည်။ အနီးရှိ ဆွဲနုတ်ထားသော သစ်ပင်ကြီးကိုလည်း မူလနေရာ၌ ပြန်စိုက်ထားလိုက်သည်။ ထိုသစ်ပင်ကြီးမှာ ဘိုးတော်ပြန်စိုက်ထားသည့် အတိုင်း ပင်စည် ခက်ကိုင်းကိုင်းနှင့် ရှင်သန်နေသည်ကို ယခုမြှင်နန်းစီအောင် ရွာ ဘုန်းကြီးကျောင်းအနီး တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။

[illegible]

တစ်ခါက တောမနယ်အင်းကြီးအတွင်း ဘိုးတော် အောင်မင်းခေါင် လှည့်လည်ကြည့်ရှုစဉ် အင်းကြီးအတွင်းမှ နဂါးကြီးတစ်ကောင်သည် လူ၊ တိရစ္ဆာန်များအား နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းလျက်မင်းမူနေကြောင်း သိသွားသည်။ ဘိုးတော် အောင်မင်းခေါင်သည် နဂါးကြီးကိုဖမ်း၍ နဂါးဦးခေါင်းမှ ပြဒါးရှင်လုံးကို ထုတ်ယူကာမောင်းနှင်ထုတ်လိုက်သည်။

နဂါးကြီးထွက်ပြေးရင်းက ကောလင်းအရောက် သေဆုံးသွားတော့၏။

ဘိုးတော်နှင့် မိုင်းသုံးထောင်နတ်ကြီး

ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်သည် ကဒူး ကနန်းတို့နယ်မြေတွင် မိစ္ဆာဓာတ်ကင်းစင်အောင် ဆောင်ရွက်နေချိန်ဖြစ်သည်။ ယင်းနယ်မြေ၌ မိုင်းသုံးထောင်ရှိသည်။ မိုင်းသုံးထောင်နတ်ကြီးသည် မိစ္ဆာဓာတ်ဝင်လျက် လွန်စွာ ဆိုးသွမ်းနေသည်။ ကဒူးကနန်းမြေသားတို့ ငါးစားခွင့်မပြု။ ငါးစားသူအား ဖမ်းသည်။

ဘိုးတော်နှင့် နောက်ပါတပည့်ကြီး ဗောဓိပင်ဆရာဆိုင်၊ ဆရာချင်း၊ တောင်ကွဲဆရာငြိမ်း၊ ဦးရဲသူ စသော နောက်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်စု မိုင် သုံးထောင်ပေါ် တက်လာသည်။ မိုင်သုံးထောင်ပေါ်တက်ရင်း

"ငါးပြေမရှင်ပြုမကွ" ဟု နှုတ်ကရေရွတ်လာသည် ဆို၏။

မိုင်သုံးထောင်နတ်ကြီးသည် ဘိုးတော်နှင့် ပေါက်ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အပေါ်ကို ကျောက်ခဲမိုးများ ရွာချသည်။ ကျောက်ခဲများသည် စကားပန်းပွင့်များဖြစ်လျက် ခြေရင်းသို့ဝပ်ဆင်းကျရောက်ကုန်သည်။

တစ်ဖန်မိုင်သုံးထောင်နတ်ကြီးသည် ပြာပူမိုးများ ရွာချပြန်သည်။ ပြာပူမိုးများသည် တောင်သဇင်ပန်းများ ဖြစ်လျက် ဘိုးတော်တိုးတက်ရာလမ်းတလျှောက်၌ ပန်းမွှေ့ယာခင်းထားသလို ဖြစ်ကုန်သည်။

မိုင်သုံးနတ်ကြီးသည် နောက်ဆုံးလက်နက်ဖြစ်သော နတ်အမြောက်ကြီးနှင့် ပစ်ခတ်လေသည်။ သို့ရာတွင် နတ်အမြောက်သံမှာ တူရိယာ (၅)ပါးအသံသို့ ပြောင်း၍ အမြောက်ဆံသည် ရွှေပန်းဆွဲသဏ္ဌာန်ဖြစ်လျက် ဘိုးတော်တို့အား ခရီးဦးကြိုပြုနေသည်။ ဤတွင် မိုင်သုံးနတ်ကြီးသည် ကိုယ်ထင်ပြလျက် ဘိုးတော်တို့အား ညွှတ်တွားဦးချ တောင်းပန်ခယခြင်း ပြုသည်။ ပြုမိသမျှအပြစ်တွေကို ဝန်ချတောင်းပန်လေသည်။

ဤတွင်ဒေါသကြီးသော ဆရာငြိမ်းက မိုင်သုံးနတ်ကြီးကို မှတ်လောက်သားလောက်အောင် ပါးကိုဘယ်ပြန်ညာပြန် ရိုက်လိုက်သည်။ ဘိုးတော်ကမူ "နောက်ကို မဆိုးနဲ့" သာသနာတော်ကို

စောင့်ရှောက် နယ်သူနယ်သားများကို လိုအပ်သမျှ ကူညီပါ'' ဟု မိုင်သုံနတ်ကြီးကို ဆုံးမစကား ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

[illegible]

ရွှေလီမြစ်ကမ်း၊ မဘိန်းမြို့အနီး ခိုတာရွာတွင် သိုက်အကြီးစားတစ်ခု ရှိနေပြီး ယင်းခိုတာရွာသိုက်ကြီးကို စောင့်နေရသော ခိုတာအရှင်မဆိုသည့် သိုက်နန်းရှင်သည် မိစ္ဆာစိတ်ရိုင်းဝင်လျက် လွန်စွာဆိုးသွမ်းနေကြောင်း ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင် ကြားသိလိုက်ရ၏။

ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်သည် ခိုတာရွာသို့ သွားပြီး ခိုတာအရှင်မ ဆိုသော သိုက်နန်းရှင် အစောင့်မကို မိစ္ဆာဓာတ်ရောင် ညှိုးအောင် ပြုလုပ်ပြီး နောင်မဆိုးအောင် ဆုံးမတော်မူ၏။

[illegible]

တစ်နေ့မှာ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်ကြီးဟာ မော်လူး ဘူတာအထက် (၁၅) မိုင်အကွာ တစ်နေရာမှာ ရထားသံလမ်း ပျက်နေသဖြင့် အူရီးယား ကုလားအလုပ်သမားများ ပြင်နေတဲ့ နေရာကို ရောက်သွားတယ်။

ဘိုးတော်က ကုလားတွေပြင်ဖို့ စုပုံထားတဲ့ ရထားသံလမ်း

တွေကို ယူပြီး ဖရိုဖရဲဆွဲလွှင့်ပစ်လိုက်ပါတယ်။ ဒါတွေကို သံလမ်း အလုပ်သမား ကုလားတွေဟာ ဒေါသအမျက် ချောင်းချောင်းထွက်ပြီး သူတို့အလုပ်ကို ဖျက်စီးတဲ့လူကြီးဆိုပြီး ဝိုင်းရိုက်ကြတယ်။ လူအုပ် က များတော့ ဘိုးတော်သေလုမျောပါး အရိုက်ခံလိုက်ရတယ်။ ကုလားတွေဟာ မေ့မျောလဲကျပြီး မလှုပ်မယှက်တော့တဲ့ လူကြီးကို သေပြီလို့ ယူဆပြီး ရထားလမ်းနဲ့ လွတ်ရာကို သွားစွန့်ပစ်ကြပါတယ်။

အဲ့ဒီနေ့ညနေ အလုပ်သိမ်းပြီး ကုလားလူမျိုး အလုပ်သမား တွေ ပြန်လာကြတဲ့အခါ ဘိုးတော်က ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်နဲ့ မော်လူးဘူတာ ကနေ ဆီးကြိုနေပါတယ်။ အဲ့ဒီမှာ ကုလားအလုပ်သမားများဟာ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်း ပြင်းစွာနဲ့ ဝေးရာကို ပြေးကြပါတယ်။

ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်က မော်လူးကျေးရွာက သူ့တပည့် သားတွေကို ဖြစ်ပျက်ပုံ ပြောပြပြီး "ဘာမှလက်စားမချေကြနဲ့ အဘခေတ်ချေတာ" လို့ ပြောတယ်။ မရေးမနှောင် ရန်ကုန်မြို့တော် မှာ ကုလားဗမာ ရိုက်ပွဲဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကုလားဗမာအဓိကရုဏ်း ဟာ ကြီးကြီးမားမား ပြဿနာ မဖြစ်ဘဲ သက်သက်သာသာနဲ့ ပြီးဆုံးသွားပါတော့တယ်။

[illegible]

ကျွန်ုပ် အောင်မောစံဘုန်းကြီးကျောင်းအတွက် ထူးခြားချက်ထဲမှ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုမှာ တစ်ရက် နံနက်(၄) နာရီတွင် မြစ်ကြီးနားမြို့ မြို့မသုသာန်ကျောင်း ဆရာတော်ထံသို့ အရဏ်ဆွမ်း သွားကပ်ခြင်း ဖြစ်၏။ ဆရာတော်ထံတွင် ခွေး(၅)ကောင် ကြောင် (၂၅) ကောင်ရှိသည်။ ခွေးများက သိပ်မဆိုးလှသော်လည်း အလွန်ဟောင်ကြသည်။ ကျွန်ုပ်က သမ္ဗုဒ္ဓေဂါထာကို ရွတ်ဆိုသွားရာ ခွေးများက မဟောင်ဘဲ အမြီးနှံ့ပြကြသည်။

ရောက်လျှင် ဆရာတော်အား ...

"တပည့်တော် အရဏ်ဆွမ်းလာကပ်ပါတယ်ဘုရား"

တံခါးဖွင့်ပေးသည် ဆရာတော်က ...

"မင်းကိုငါ့ခွေးတွေ တစ်ကောင်မှ မဟောင်ပါလား၊ ငါ့ခွေးတွေ မတွေ့ဘူးလား" ဟုမေးသည်။

"မဟောင်ပါဘူးဘုရား၊ အမြီးတောင်နှံ့ပြသေးတယ်"

ဆရာတော်က ...

"ကိုက်တော့ ကိုက်ခဲပါတယ်။ ဟောင်တာကတော့ နားကွဲမတတ်ဘဲ၊ မင်းကိုကျတော့ မဟောင်ကြဘူး ထန်းတယ်" ဟု မိန့်ဆိုအပြီး ထိုနေ့မှစ၍ ဆရာတော်နှင့် ကျွန်ုပ်ရင်းနှီး သွားပါတော့

သည်။

သုသာန်ကျောင်းဆရာတော်သည် ယောနယ်သား မြန်မာလူမျိုးဖြစ်ပြီး ဘွဲ့တော်က ဦးသောပိတဖြစ်သည်။ မြစ်ကြီးနားမြို့ သုသာန်တွင် သီတင်းသုံးသည်မှာ မည်သည့်နှစ်ကဟု မမေးမိပါ။ ကျွန်ုပ်နှင့် တွေ့သော ၁၉၇၁ ခုနှစ်တွင် သူရေမသပွါယ်(ရေမချိုး)သည်မှာ (၄၅)နှစ် ရှိပြီဟု ဆိုသည်။ယခု သုသာန်တွင်သီတင်းမသုံးမီ မြစ်ကြီးနားတစ်ဖက်ကမ်း ခတ်ချိုရွာ သုသာန်မှာလည်း (၁၆) ဝါ သီတင်း သုံးခဲ့ကြောင်း မိန့်ဆို၏။ ကျွန်ုပ်က မြစ်ကြီးနားမြို့မတွင် သီတင်းသုံးတာ နှစ်ပေါင်း (၃၀) ခန့် ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းပါသည်။

"ငါ့ကို ဦးပေါက်စိန်လို့ ခေါ်ကြတယ်၊ ငါ့ကိုမားပြက ပေါက်စိန်နဲ့ ထုတယ်၊ ငါမသေလို့ ဦးပေါက်စိန်လို့ ခေါ်ကြတယ်။ တချို့ကလည်း ငါ့ပြောစကားပေါက်စိန်ပေါက်သလို မချိုမသာ ဖြစ်နေလို့ ဦးပေါက်စိန်လို့ ခေါ်ကြတယ်။ အခုခေတ်လူတွေက ချိုချိုသာသာ တရားဟောလို့ မရတော့ဘူးကွ"

ဟုဆိုသည်။ သူဆုံးမလေ့ရှိသော တရားများမှာ-

မိခင်ရှိရင် မိခင်ကို ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီးမှ ရဟန်းဝတ်ပါ။ မိခင်ရဲ့ ကျေးဇူးကြီးမားပါတယ်။ ငါ့အမေနဲ့ နှ[illegible]တူတဲ့ လူတွေကို ငါဆုငွေကျပ် (၅၀၀) ဆုချပါတယ်။ သုသာန်မှာ လင်သေ၊ မယား

သေ၊ သားသမီးသေ၊ ဘိုးဘွားသေ၊ ဆွေမျိုး ညီအစ်ကိုမောင်နှမတွေ သေတဲ့ လူတွေငိုရင် ငါဝမ်းမနည်းဘူး။ အမေသေလို့ ငိုကြရင် တော့ကွာ ငါလည်း လိုက်ငိုတော့တာပဲ။ အလိုလို ဝမ်းနည်းလာတာ ကိုး။ မယားသေတဲ့ လင်တွေ၊ လင်သေတဲ့ မယားတွေကို ရိုက် တောင်ထုတ်၊ ဆဲဆိုထုတ်လိုက်တာပဲ၊ အရွယ်ကောင်းရင် နောက် အိမ်ထောင် ပြုလို့ရတာပဲကွာ'' ဟု ဆို၏။

ဆရာတော်က ကျွန်ုပ်ကို ''မင်းသုသာန်မှာ တရား အားထုတ်ဖို့ ငယ်ပါသေးတယ်။ သုသာန်မှာ ပရိတ်ရွတ်လို့မရဘူး။ မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်းကတော့ အကောင်းဆုံးဘဲ။ မေတ္တာသုတ်၊ မင်္ဂလ သုတ်သာ ရွတ်လို့ရတယ်။ တခြားတန်ခိုးကြီး ဂါထာတွေကိုလည်း မရွတ်ရဘူး။ ရဟာန်းဝတ်ရင်လည်း ဒုလ္လဘရဟာန်း ဝတ်လိုက်ထွက် လိုက် ပြန်ဝတ်လိုက် ပြန်ထွက်လိုက်ဆိုရင် မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ကမ္မဝါစာတွေ ကွက်စိပ်စာ ဖြစ်ကုန်ရော။ သိမ်ကလည်း ဝင်လိုက် ထွက်လိုက်ဆိုတော့ နွားမခြံလို ဖြစ်ရော။ ငါနဲ့စကားပြောရင် ဝိဇ္ဇာ၊ ဇော်ဂျီ၊ တပသီ အကြောင်း မပြောနဲ့။ သုသာန်မှာ သရဲ၊ တစ္ဆေ မရှိပါဘူးကွာ၊ ပြိတ္တာတွေတော့ရှိတယ်။ ခဏတစ်ဖြုတ် တစ်ရက် နှစ်ရက်လောက်လည်း ဆွမ်းမကပ်ခင် ဖြစ်နေတဲ့ ပြိတ္တာမျိုးတွေ တစ္ဆေတွေတော့ ရှိတယ်။ ငါ့အနေနဲ့ ပြောရရင် လူသေလို့ တစ္ဆေ ဖြစ်ရင် တရားဟောခဏလေးနဲ့ ကျွတ်တယ်။ သရဲကတော့ မကျွတ်

ဘူးကွာ''

''တစ္ဆေသူရဲထက် လူက ပိုဆိုးတယ်ကွ၊ ငါ့ကို ဆွမ်းကပ်ရင် ငါတစ်ပါးတည်းဆိုပေမယ့် ဆန်တစ်ပြည်ချက် ဝက်သား တစ်ပိဿာချက် အမဲသားတစ်ပိဿာချက်မှကွ၊ ငါလည်းစားနိုင်တယ်၊ သုသာန်က ပရိသတ်တွေကို ကျွေးမွေးရသေးတယ်'' စသည်ဖြင့် ဆိုးမ၏။

မြစ်ကြီးနားမြို့မသုသာန်သည် (၉)သုသာန် ပေါင်းထားသော သုသာန်ဖြစ်သည်။ ဤသုသာန်ဘုန်းကြီးကို သုသာန်မှတင် အောင်သည်။ အချို့က သုသာန်မှော်အောင်သည်ဆိုကြ၏။ သုသာန်ဆရာတော် ဦးသောဘိတသည် ကျွန်ုပ်တို့လို မျက်လုံးပိုင်ရှင်မဟုတ်၊ မျက်လုံးတစ်လုံးလုံး အဖြူဖြစ်သည်။ မျက်နက် သားငယ်အိမ် မရှိပါ။ (ထိုစဉ်က မျက်မှန်နက် မတပ်သေးပါ)

သုသာန်ဆရာတော်သည် ပုတီးစိပ်လေ့ရှိပြီး ပုတီးမှာ ကျွန်ုပ်မြင်ဖူးသော အသေးဆုံး ပုတီးထက်ပင်သေးငယ်သည်။ သက်ကယ်ချောင်း(သက်ငယ်) ခန့်သာရှိသည်။ နောက်ဆရာတော် ပျောက်သွားပြီး ပုပ္ပါးတောင်သို့ ကြွသွားသည်။

ကျွန်ုပ်နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သော သုသာန်ဆရာတော် ဦးသောဘိတ မှာ ဘုန်းဘုရားကြီး ဘိုးပေါက်စိန်(ခေါ်) ဦးနိမ့်ဇ္ဇာဓရသောဘိတ ဖြစ်ကြောင်း နောင်မှ သိရှိရသည်။ တကယ့် မဟိဒ္ဓိ ဝိဇ္ဇာဓိုရ်ဖြစ်သည်။

[illegible]

ရှေးခေတ်ကပင် မန္တလေးမြစ်ကြီးနား ရထားရှိသည်။ မီးရထားစီးသွားလျှင် နမ္မားဟိုပင်း စသည်တို့သည် ရွာသေးရွာငယ်ကလေးများသာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ကချင်ပြည်နယ်တွင် ခေတ်စခန်းဖွင့်ကာ ထူးထူးခြားခြားပြုလုပ်သွားသော ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်သည် ထိုရွာကလေးများကို ကြည့်ကာ အော်ဟစ်ပြောဆိုသွားသည်။

"တိုက်တွေဆောက်စမ်း ချမ်းသာမယ်"ဟူ၍ အမြဲအော်သွားလေ့ ရှိပါသည်။ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်ကြီး ကြိုတင်ပြောကြားထားသည့် အတိုင်း မျက်မှောက်ခေတ် ကာလနမ္မာတို့ ဟိုပင်တို့တွင် တိုက်အိမ်တွေ တစ်လုံးပြီးတစ်လုံး ဆောက်ရင်း စည်ကားတိုးတက်နေသည်။

ကချင်ပြည်နယ်၊ မိုးညှင်းမြို့နယ်နှင့် နမ္မား၊ ဟိုပင်း ဒေသများတွင် ယခုအခါတိုက်တာ အဆောက်အအုံများ ဘုရားစေတီပုထိုးများ ကျောင်းကန်များနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နေသလို ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီး ထွန်းကားစည်ပင်လျက် ရှိသည်ကို အားရဖွယ် ကိုယ်တွေ့မျက်မြင်တွေ့ကြရသည်။

[illegible]

မန္တလေးမြို့မှ မိုးကောင်းမြစ်ကြီးနားဘက်သို့ မီးရထားစီးသွားသည့်အခါ နမ္မားအဝင်ဘက်တွင် (၇)တောင်ခန့် ညာဏ်တော်အမြင့် ရှိသော ဖူးသီးပုံစေတီငယ်လေး တစ်ဆူကို ဖူးတွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။

ထိုစေတီငယ်လေးမှာ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်ကြီး ဓာတ်အတိတ် ဓာတ်နိမိတ်ဖြင့် တည်သွားခဲ့သော စေတီဖြစ်ပါသည်။ စေတီတော်လေးကို ဗူးစေတီဟုလည်းကောင်း ကိုးနဝင်းကပ်ကျော်စေတီဟု လည်းကောင်းခေါ်ကြသည်။

ထူးထူးခြားခြားတစ်ခုမှာ ကိုးနဝင်းကပ်ကျော်စေတီလေး ဌာပနာပိတ်ခါနီးမှာ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်ကြီးသည် ငါးမျှားတံများ ငါးဖမ်းပိုက်ကွန်များ၊ ငါးဖမ်းကရိယာများ၊ ငါးဖမ်းသည့်ပစ္စည်းမှန်သမျှကို ဓားဖြင့် အပိုင်းပိုင်း ခုတ်ဖြတ်ပြီး ဌာပနာ ထည့်ထားခဲ့၏။ သဘောမှာ အကုသိုလ်ဖြစ်သော အလုပ်များကို မလုပ်ကြနှင့်။ အကုသိုလ်မှန်သမျှ ခုတ်ထစ်ပိုင်းပြီး ဘုရားတရား မြဲကြဟူသော အဓိပ္ပာယ်ဆောင်လေသည်။

ဘိုးတော်သည် စကားသိပ်မပြောပါ။ ပြောခဲသည်။ အလုပ်နှင့်သာ လက်တွေ့ပြသတတ်သည်။ ဘိုးတော်ဈာန်ကိုင် ဆောက်ရွက်သွားသော ကိစ္စဝိစ္စမှန်သမျှ အကြောင်းမဲ့ မဟုတ်။ အဓိပ္ပာယ်ရှိသော

အကြောင်းရှိသော အရာများပင် ဖြစ်ပါသည်။

[illegible]

ကချင်ပြည်နယ်က ရွာတစ်ရွာမှာ ဖြစ်ပါသည်။ အိမ်ဆောက်ရန် အိမ်တိုင်ကြီး ထူပြီး ထိုအိမ်တိုင်ကြီး အောက်တည့်တည့်တွင် အိမ်ရှင်ဖြစ်သူက နေထိုင်သည်။ ထိုနေရာသို့ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်ကြီး ရောက်လာပြီး အိမ်ရှင်ဖြစ်သူကို နားရင်းပါးရင်းရိုက်ကာ အပြင်သို့ ဆွဲခေါ်သွားသည်။

ယင်းသို့ဖြစ်ပြီး စက္ကန့် မိနစ်ပိုင်းအတွင်းမှာ ရောမအိမ်တိုင်ကြီးသည် အမြစ်ကျွတ်၍ လဲကျသွားရာ အစောကအိမ်ရှင်ထိုင်နေသော နေရာတည့်တည့်ပေါ်သို့ လဲကျသွားပါသည်။

အကယ်၍ ဘိုးတော်ကသာ ထိုအိမ်ရှင်ကို ဤနေရာမှ ခေါ်ဆောင်မသွားလျှင် အိမ်တိုင်ကြီးလဲကျရာမှ မလွတ်ဘဲ အိမ်ရှင်ပွဲချင်းပြီး သေဆုံးဖွယ် အမှန်ကြုံတွေ့ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

[illegible]

ကချင်ပြည်နယ်မှာ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်ကြီး ရှိနေစဉ်နမ္မား ခရချောင်းအနီး မြို့သစ်ကလေးဘူတာ၊ အနောက်ဘက်ရှိ တောင်ကူးဘုရားပွဲသို့ ဦးငွေမောင်းဦးစီးသည့် ယုဇနအုန်းစိန်ဇာတ်

လာကြပါသည်။ ထိုဓာတ်ပွဲသို့ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်ကြီးသည် တပည့် သားသမီးများကို ခေါ်ပြီးမိုးအလင်း ထိုင်ကြည့်သည် ဆို၏။

မိုးလင်းသောအခါ နမ္မားသို့ ပြန်ရန် ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်ကို ခေါ်သောအခါ ဘိုးတော်က "ငါမလိုက်သေးဘူး၊ ရေနစ်တဲ့လူ ဝါးကူရမယ်၊ ငါမိုးထိမှပြန်လာခဲ့မယ်" ဟု ပြော၍ တပည့်များပြန်သွားကြရသည်။

ထိုညက ယုဇနအုန်းစိန်ဓာတ်အဖွဲ့ အရှုံးပေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဘိုးတော်က "မင်းတို့ဓာတ်မှာ ငါလိုက်မယ်၊ ငါ ဆိုင်းနောက်ထလုပ်မယ်၊ ဝါးလက်ခုတ်တော့ တီးတတ်ပါတယ်" ဟု ဆိုကာ ရေနစ်နေတဲ့လူကို ဝါးလိုက်ကူပါတော့သည်။

ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်သည် ယုဇနအုန်းစိန်ဓာတ်တွင် ဝါးလက်ခုပ်တီးရင်း လိုက်ခဲ့ရာ၊ မိုးကောင်းမြို့ကို ရောက်ပြီး ဓာတ်ပွဲကပြီးသောအခါ ယုဇနအုန်းစိန်ဓာတ်လည်း အဆင်ပြေသင့်သလောက် ပြေပြီဖြစ်၍ "ငါပြန်မယ်၊ မိုးကောင်းရောက်ပြီ(မိုးထိပြီ)"ဟု ပြောကာ နမ္မားခရုချောင်းသို့ လမ်းလျှောက်ပြန်ခဲ့ပါတော့သည်။

[illegible]

ထိုအချိန်က ပုပ္ပါးနယ်တစ်ဝိုက်တွင် ရဲဘော်ဖြူ၊ ကွန်မြူနစ်အဖွဲ့ (၃)ဖွဲ့က သုံးပွင့်ဆိုင် အုပ်ချုပ်နေသော အချိန်ဖြစ်သည်။ အစိုးရ

နှင့် ရဲဘော်ဖြူ၊ ရဲဘော်ဖြူနှင့် ကွန်မြူနစ်၊ ကွန်မြူနစ်နှင့် အစိုးရ ပတ်ချာလည်ကာ တိုက်ပွဲများဖြစ်လေ့ရှိသည်။ တိုက်ပွဲမဖြစ်ခင် ပုပ္ပါး က လူအများကို ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင် ကြိုတင်နိမိတ်ပြလေ့ရှိ သည်။

ဘိုးတော်သည် "တိုက်ပွဲဖြစ်တော့မယ်၊ ရှောင်ကြ ပုန်းကြ ပြေးကြ" ဟု မည်သည့်အခါမှ မပြောပါ။ မည်သူ့ကိုမှလည်း နှုတ် ဖွင့် သတိမပေးပါ။ ငါးမန်းလွှတစ်ချောင်းကိုယူကာ တစ်ယောက် တည်း သစ်ပင်တွေကို လိုက်လှဲ သစ်တုံးကိုလွှနဲ့ဖြတ်ပြနေပြီ ဆိုလျှင် မကြာမီကာလအတွင်း တိုက်ပွဲဖြစ်ပါတော့သည်။

ထို့ကြောင့် ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်နှင့် အနီးနေ အတူနေ တပည့်များ သာဝကများသည် တိုက်ပွဲဖြစ်၊ မဖြစ်ကို ဘိုးတော် အောင်မင်းခေါင်၏ အမူအရာကိုသာ စောင့်၍ ကြည့်ကြရသည်။

ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင် နမ္မခရုချောင်းမှာ နေစဉ်ကလည်း တိုင်းပြည်ပျက်မည့် နိမိတ်ကို ကြိုပြခဲ့သည်။ ရွာထဲမှာ မြေကြီးကို ဝါးလုံးဖြင့် ရိုက်၊ ကလေးတွေကို အထုပ်ပေး၍ ရှေ့က ပြေးပြပြီ ဆိုလျှင် စစ်ဖြစ်တော့မည်၊ တိုင်းပြည်ပျက်တော့မည်ကို ကြိုတင်နိမိတ် ပြခြင်း ဖြစ်ကြောင်း သိရပါသည်။

[illegible]

စစ်ကိုင်းတိုင်း၏ အစွန်ဆုံးဒေသ မော်လူးကို လွန်လျှင် နန်းစီအောင်မှ စ၍ ကချင်ပြည်နယ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ပြီး ဖြစ်သည်။ ကချင်ပြည်နယ်အဝင် ပထမဆုံးမြို့နယ်အစမှာ မိုးညှင်းမြို့နယ် ဖြစ်သည်။ ယခုနောက်ပိုင်း မြို့ကြီးများကို တိုက်တာ အိုးအိမ်တွေနှင့် စည်ကား၍ နေပါသည်။

ဒေသခံများမှာလည်း ကချင်၊ လီဆူး၊ ရှမ်းလူမျိုးတို့ မှီတင်း နေထိုင်ကြသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာနှင့် နတ်ကိုးကွယ် ပသသူတို့ နေထိုင်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးမရမီ အချိန် ကာလက ကချင်ပြည်နယ် အရပ်ဒေသများတွင် ထူးထူးခြားခြား နေထိုင်လှုပ်ရှားသွားသူက ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင် (ခေါ်) မင်းကြီးခေါင်(ခေါ်) ကချင်မင်းခေါင်ဖြစ်သည်။ ကချင်တွေက ဘိုးတော်က "နတ်လူ" ဟုခေါ်သည်။ နတ်ကဲ့သို့ တန်ခိုးရှိသော လူဟုဆိုလိုသည်။

တစ်ခါက အလှူပွဲတစ်ပွဲတွင် ဆရာဦးအောင်ခင်နှင့် ကိုဘရန်ရှောင်တို့သည် ရေနွေးခါးဖြင့် ဧည့်ခံရန် ရေနွေးအိုး တည် နေခဲ့ကြသည်။

ပထမဆုံးသော ရေနွေးအိုးကြီးတည်ပြီး၍ ပွက်ပွက်ဆူနေချိန် ခပ်လှမ်းလှမ်း၌ တင်ပျဉ်ခွေထိုင်နေသော ဘိုးမင်းခေါင်ကြီးကို လှမ်း

မြင်ကြသည်။ ဘိုးတော်သည် ဖျင်ကြမ်းအင်္ကျီပုဆိုးကွက်နှင့် တိုက်ပုံကို ဝတ်ဆင်ထားပြီး မည်သူကိုမှ စကားမပြော ကြည့်လည်းမကြည့် တစ်ဦးတည်း ထိုင်နေပါသည်။

ဆရာဦးအောင်ခင်က ဘရန့်ရှောင်အား ဟိုမှာ "ဘိုးမင်းခေါင်ကြီး မဟုတ်ဘူးလား။ သူ့ကို ဝိဇ္ဇာကြီးဆိုပြီး လူတွေက ပြောနေကြတယ်။ ဒီတော့ ဝိဇ္ဇာဆိုရင်တန်ခိုးရှိမှာ ဟုတ်မဟုတ် ငါတို့စမ်းကြည့်ရအောင်" ဟုပြောသည်

ဘရန့်ရှောင်ကို ဆရာဦးအောင်ခင်က ဘိုးမင်းခေါင်ကြီးကို ရေနွေးသောက်မလား သွားပြီးမေးစေမည်။

"ကဲ ... ငါသွားမေးပြီးပြီ သောက်မယ်လို့ ပြောတယ်" ဟု ဘရန့်ရှောင်က ပြောသည်။

"ဒါဆို ဒီရေနွေးခရားအိုးကြီးကို မသွားမယ်၊ ပြီးတော့ ဒီခွက်ထဲရေနွေးထည့် တိုက်ကြမယ်" ဟုဦးအောင်ခင်က ဆိုသည်။

"ဟာ ... ဆရာရယ်၊ ဒီလောက်ရေနွေးပူပူကြီးကို သူဘယ်လိုချက်ချင်းကြီး သောက်နိုင်မလဲ" ဟု ဘရန့်ရှောင်က ပြောသည်။

"ဝိဇ္ဇာဟုတ်မဟုတ် စမ်းကြည့်မလို့။ ကဲ ... လုပ်ရအောင်" ဟု ဦးအောင်ခင်က ပြောသည်။

ဦးအောင်ခင်နှင့် ဘရန့်ရှောင်တို့ နှစ်ဦးသားသည် ပွက်ပွက်

ဆူနေသော မီးဖိုပေါ်က ရေနွေးခရားကြီးကို သစ်သားယောင်းမကြီးနှင့် လျှိုပြီးမကာ ခွက်ကြီးတစ်လုံးနှင့် အတူ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်ကြီး အနားသို့ သယ်ဆောင်သွားခဲ့ကြသည်။

အနားသို့ ရောက်သော် ဆရာဦးအောင်ခင်ကြီးက ရေနွေး အိုးကြီးကို လက်ကိုင်တွင်အဝတ်ခံ၍ ကိုင်ပြီးခွက်ကြီးထဲသို့ ရေနွေး ပူများ အပြည့်ထည့်သည်။

"အဘိုး ... ရေနွေးရပြီ။ သောက် ... သောက်"

ဘိုးတော်က လိဏ်ခေါင်းသံကြီးဖြင့် "အေး...အေး" ဟု ပြောပြီး ရေနွေးအပူကြီး ထည့်ထားသောခွက်ကြီးကို ကောက်ကိုင်ကာ မော့သောက်လိုက်ရာ ချက်ချင်းကုန်သွားလေသည်။ နောက်ထပ် ရေနွေးပူကြီးတစ်ခွက် ထပ်ပြီး ငှဲ့ပေးလိုက်ရာ အရင်ကလိုပဲ မော့ သောက်လိုက်သဖြင့် ကုန်သွားပါသည်။ ဘိုးတော်ကို ကြည့်လိုက်တော့ ရေနွေးသည် သူ့ကိုပူခြင်း၊ အေးခြင်း လုံးဝမဖြစ်သလို ဖြစ်နေပါသည်။

ဘရုန်ရှောင်တို့နှစ်ဦးသည် တစ်ဦးမျက်နှာတစ်ဦးကြည့်ကာ ထူးဆန်းအံ့ဩနေပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဘိုးတော်အောင်မင်း ခေါင်ကြီးသည် ရေနွေးပူများကို ခွက်ထဲသို့ပင် မထည့်တော့ဘဲ ပွက်ပွက်ဆူနေဆဲ ရေနွေးခရားအိုးကြီးကို ကောက်ကိုင်ကာ ကုန် အောင် သောက်ပစ်လိုက်တော့သည်။

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၁၂ ခုနှစ် တပေါင်းလပြည့်ကျော် (၂)ရက်နေ့ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းသည် မိုးခေါင်ရေရှားအရပ် ဆိုသည်နှင့်အညီ နေက ပြင်းပြင်းပူလျက်ရှိသည်။ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်ရှိရာ ပုပ္ပါးသို့ အောက်ပြည်အောက်ရွာမှ သထုံဇင်းကျိုက် ပဲခူးစသော ဒေသများက တပည့်များ ရောက်ရှိနေကြပါသည်။

ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင် ပါရမီရေဓာတ်အားဖြင့် လွန်စွာနီးကပ်သည့် ရန်ကုန်မြို့မှ သမီးတပည့် အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် ဘိုးတော်ခိုင်းစေသမျှ အလုပ်စခန်းကို တကယ်တန်း အားထုတ်နေစဉ် အပူရှိန်ပြင်းထန်လွန်း၍ ဆက်လက်နေထိုင် အားထုတ်ရန် ခက်ခဲနေသည်။ ထို့ကြောင့် ဘိုးတော်အား ရန်ကုန်သို့ ပြန်ရန် ခွင့်တောင်းခံသည်ဆို၏။

ထိုအခါ ဘိုးတော်သည် ကောင်းကင်သို့ မော့ကြည့်လိုက်ပြီး မည်သို့ စီစဉ်လိုက်သည် မသိ(၅) မိနစ်အတွင်း အရပ်လေးမျက်နှာမှ မိုးကြီး ထစ်ချုန်းကာ တအုန်းအုန်း ရွာချလေတော့သည်။ ပုပ္ပါးတွင် တပေါင်းလပြည့်ကျော် (၂)ရက်မှ (၆)ရက်အထိ မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသွန်းခဲ့ကြောင်း မှတ်တမ်းများအရ သိရသည်။

[illegible]

ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်သည် ကျောက်ပန်းတောင်းမှ ပုပ္ပါးတောင်ကလပ်သို့ ကြွမြန်းတော်မူရာမှာ တောင်ခြေမှာရှိသော ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ကျောင်းမှာ ဝင်ရောက်ခိုနားနေပါတယ်။ ဘိုးတော် ရောက်စက ရွာသူရွာသားအချို့ဟာ ဘိုးတော်ကို အမြင်မှားကြပြီး အရူးလို့ ပြောဆို ပြစ်မှားကြပါတယ်။

အဲ့ဒီအခါ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်ဟာ ကျောင်းဝင်း အတွင်းမှာ ရှိတဲ့မော်တော်ကားအပျက်ကြီးပေါ် တက်ပြီး ပါးစပ်က လည်း တဝူးဝူးနဲ့ အော်လိုက်ရာ ကားပျက်ကြီးက ရုတ်တရက် စက်နိုးလာပါတယ်။ ဘိုးတော်က ကားပေါ်ကိုရင်လေးတွေ ခေါ်တင်ပြီး ကျောက်ပန်းတောင်းတောင်ကို တောင်ဆင်းတောင်တက် အသွား အပြန် မောင်းနှင်ပြလိုက်ပါတယ်။

ထိုအခါ ဘိုးတော်ကို ပြစ်မှားမိသော ရွာသူရွာသားများဟာ ထိတ်လန့်တကြားဖြစ်ပြီး ဝန်ချတောင်းပန်ကန်တော့ကြပါတယ်။

[illegible]

၁၃၁၄ခုနှစ်မှာ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်ကြီးသည် ဘုရားစေတီတွေ တည်ခြင်း၊ တပည့်များကိုလည်း တည်ခိုင်းခြင်းများ ပြုနေသလို ဓာတ်ပုံဆရာကို ခေါ်ကာ ဓာတ်ပုံစိတ်ကြိုက် ရိုက်စေ

ပါတယ်။

ပုပ္ပါးတောင်ကလပ်က ဆုတောင်းပြည့် စေတီကို ဘိုးတော်က ဓာတ်ပန္နက်ချပြီး တပည့်ကပ်ကျော်ဘဘကြီး (ဦးစိုးမင်း) တို့က တည်ကြပါတယ်။ ကမ္ဘာလုံးစေတီကို ဗုဒ္ဓဆရာတော်က ဘိုးတော် အမိန့်နဲ့ တည်ပြီး ထီးတော်ရောက်သည့်နေ့ (ထီးတော်လည်းရောက် မင်းခေါင်းလည်းပျောက်) ဆိုသောစကားအတိုင်း ဘိုးတော်ထွက်ရပ် မြန်းကြွခဲ့ပါသည်။

[illegible]

၁၃၁၄ခုနှစ် တပေါင်းလပြည့်ကျော် (၂)ရက်နေ့ ညနေစောင်း ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်သည် ထွက်ရပ်လမ်းသို့ မြန်းကြွတော့မည့်ဆဲဆဲမှာ ရန်ကုန်နှင့် အောက်ပြည်က ဘိုးတော်အမိန့်ဖြင့် လာရောက်ပြုစုနေကြသော တပည့်သားသမီးများ (ဘဘကြီး ဦးစိုးမင်းပါသော ယောကျ်ားမိန်းမ (၁၀) ယောက်) သည် ဘိုးတော်နားက မခွာဘဲ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ပြုစုလျက်ရှိပါသည်။

ထိုသူ (၁၀) ယောက်ထဲမှာ ဘတာဝက ပါရမီရေစက်အလွန်နီးကပ်ခဲ့သော ဘိုးတော်၏ သမီးတပည့်မတစ်ဦးသည်း အောင်မင်းခေါင် အရှင်၏ မလှုပ်မရှားသော အခြင်းအရာကို မြင်ရသဖြင့် လွမ်းဆွတ်ကြေကွဲစိတ်ဖြင့် တရှုံ့ရှုံ့ ငိုကြွေးနေသည် ဆို၏။

ထိုအချိန်မှာပဲ ပက်လက်လဲလျောင်းနေသော ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်၏ ဘေးနားတွင် ထိုင်လျက်ရှိသော ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်ကိုယ်ခွဲတစ်ခုကို မြင်လိုက်ရသည့်အပြင် ကောင်းကင်အထက်မှ နတ်ဝတ်တန်ဆာများဖြင့် ရပ်လျက်ကြည့်နေသော ဗြဟ္မာကြီးကိုလည်း မျက်စိနှင့်တပ်အပ် မြင်လိုက်သည်။

ထိုအခါ ဘိုးတော်သမီးသည် ဝမ်းနည်းနေရာမှ လွန်စွာအံ့အားသင့်လျက် "ငါတို့ ဘဘကြီး မသေဘူး" ဟု ဝမ်းနည်းစိတ်ပျောက်ကာ ဝမ်းသာစိတ်ဖြစ်ရသည်။ "ငါ့သမီး မငိုနဲ့။ ရန်ကုန်ကိုပြန်ကြပေတော့။ အဘလည်း အောက်ပြည်ရန်ကုန် သထုံ ဇင်းကျိုက်လိုက်ခဲ့မယ်" ဟု ဘိုးတော်က သမီးတပည့်မကို မနောလွှတ်၍ပြောလိုက်သည်။

ထို့နောက် ဘဘကြီး ဦးစိုးမင်းပါ အောက်ပြည်က တပည့်များသည် ဘိုးတော်ခြေနှစ်ဖက်ကို ဦးခေါင်းများဖြင့် ပွတ်တိုက်ကန်တော့ကြပြီး ရန်ကုန်သို့ ပြန်လာခဲ့ကြပါသည်။

ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်အနားမှ ရန်ကုန်သို့ ပြန်လာရသည်။ ဘိုးတော်ကို စိတ်မချသည့် အောက်မြန်မာပြည် ဦးခန္တီ(ခေါ်)ကပ်ကျော် ဘဘကြီး ဦးစိုးမင်းသည် တပည့်ရင်းတစ်ယောက်ကို

ပုပ္ပါး တောင်ကလပ်မှာ ထားခဲ့ပါသည်။

ထိုတပည့်သည် ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်ကြီး နာမ်ခွာကာ စင်မြင့်ရှာသား ဦးအာစိဏ္ဏရုပ်ခွံကြီး ထားရာနေရာသို့ ရောက်ရှိသွားသောအခါ ရုပ်ခတ်အောက်ပိုင်းသည် မွေးရနံ့များ ထွက်ကာ အထက်ပိုင်းပါးစပ်အတွင်းမှာ အပုပ်နံ့ဆိုးများ ထွက်လျက် လောက်ကောင်များပင် တက်လျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်ဆို၏။

ထိုမှတစ်ပါး ရုပ်ခတ်ကို ခေါင်းအတွင်းသို့ သွင်းထားသော အချိန်တွင် ခေါင်းပိုင်းသည် လှုပ်လှုပ်ရွရွတက်လိုက် ကျလိုက် ပြနေရာ လူအများ တွေ့မြင်ကြရသည်။ ဤသည်ကား ဘိုးတော်က သူမှားကြားထားသည့်အတိုင်း မဆောင်ရွက်ဘဲ ရုပ်ခတ်ကို ပြ၍ စားပေါက် ထွင်ကြတော့မည့် ကိုယ်ကျိုးရှာသမားများကို ဆုံးမသော နိမိတ်ဖြစ်ကြောင်း သိရ၏။

ထိုအချင်းအရာတို့ကို မြင်ပြီး တောင်ကလပ်မှ ပြန်ဆင်းလာရာ လမ်းတွင် ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်နှင့် တွေ့ရသည်ဆို၏။ ဘိုးတော်က ထိုသူကို တောအုပ်ကြီးတစ်ခုအတွင်းသို့ ခေါ်ကာ ပြသရာ ပြောင်လက်ထူးဆန်းသော အရာများဖြင့် အဆောက်အဦများအပြင် ကျောက်ဖျာကြီးများကို တွေ့ရှိရသည်ဟု သူ့ဆရာ ကပ်ကျော် ဘဘကြီးကို ပြန်လည်ပြောပြပါသည်။

[illegible]

စနေသား ဆရာတော်ဆို၍ မင်းဘူးမယ်ဘော့ကုန်းက စနေသားဆရာတော်နှင့် မမှားစေချင်ပါ။ ယခု တင်ပြမည့် စနေသား ဆရာတော်မှာ ဘွဲ့အမည် ဦးတိလောကိန္ဒ ဖြစ်ပြီး မန္တလေးမြို့ ဖိုးချစ်ကုန်းရပ် ရေစကြိုကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးနေသည့် ဆရာတော် ဖြစ်ပါသည်။

စနေသားဆရာတော် ဦးတိလောကိန္ဒသည် ကျွန်ုပ် အောင်မော်စံ ဘုန်းကြီးနှင့် ရဟန်းညီအစ်ကို ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူ့ရဟန်းဒကာမက ကိုယ့်ရဟန်းအမ ဖြစ်နေပါသည်။ ဒေါ်မြမေဟုခေါ်၏။

စနေသားဆရာတော်သည် ပြီးခဲ့သည့် လေးငါးနှစ်(၂၀၁၃ ခုနှစ်) ကထွက်ရပ်စခန်း အတွင်းလမ်းသို့ ကွမြန်းခြင်း မပြုသေးသော်လည်း ဝိဇ္ဇာဖြစ်နေကြောင်းသိရ၏။ ဖိုလ်လည်း (၁၃) ရက်ကျော် ဝင်ပြီးသားဖြစ်လေ၏။ နေရာအနှံ့အပြား ဒေသအသီးသီးသို့ ဝိဇ္ဇာများနှင့်အတူ မျက်စိမှိတ်လျှပ်တစ်ပြက်အတွင်း သွားလာနေနိုင်သူ တစ်ဦးဖြစ်ပါ၏။

ဘုရားစေတီများစွာ တည်ခဲ့ပြီး ဆရာတော်ကသူနှင့်အတူ ဘုရားစေတီတည်သော ဒကာ၊ ဒကာမများကို စေတ်လုံးချီးမြှင့်တတ်ကြောင်း သိရ၏။

[illegible]

ကျွန်ုပ် အောင်မော်စံဘုန်းကြီးသည် ဘိုးခင်မောင်အကြောင်း စာအုပ်တော်တော်များများမှာ ရေးခဲ့၏။ ဘိုးခင်မောင်သည် ကျွန်ုပ် ဆရာကြီး ဦးစိုင်းအောင်ထွန်းတို့ ဘုရားစေတီတည် သာသနာပြု ရာတွင် အဓိကကူညီခဲ့သူတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။

တစ်နေ့တွင် ဆရာကြီး ဦးစိုင်းအောင်ထွန်း နေအိမ်သို့ ဗိုလ်ကြီး အုန်းပွင့် ရောက်လာပါသည်။ ဆရာကြီးနှင့် ဗိုလ်ကြီးသည် ငယ်သူငယ်ချင်းဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ကြီးက ဆရာကြီးကို "ဟေ့ … သူငယ်ချင်း စိုင်းအောင်ထွန်း ငါရှေ့တန်းထွက်စရာရှိတယ် ငါ စောင့်ရှောက်ထားတဲ့ အဘိုးခင်မောင်ကို မင်းဆီမှာ အပ်ထားချင်တယ်။ ကျေးဇူးပြုပြီး မင်းက စောင့်ရှောက်ပေးထားပါ။ ငါရှေ့တန်းက ပြန် လာမှ ပြန်လာခေါ်မယ်" ဟုဆိုကာ အပ်နှံထားခဲ့သည်။ သို့သော် လည်း အဘိုးခင်မောင်တစ်ယောက် ဆရာကြီး ဦးစိုင်းအောင်ထွန်း နေအိမ်မှာပင် ထွက်ရပ်စခန်းသွားသည်အထိ ဗိုလ်ကြီးအုန်းပွင့် ပေါ်မလာတော့ပါ။

အဘိုးခင်မောင်သည် အရပ်မြင့်မြင့် ထောင်ထောင်မောင်း မောင်း အသက်(၉၆)နှစ်ရှိသော်လည်း ယင်းအသက် အရွယ်ဟု လုံးဝ မထင်ရပါ။ ကျန်းမာရေး အထူးကောင်းမွန်ပါသည်။ ဦးခင်မောင်သည် မဂ္ဂရာမင်းသားနှင့် အမျိုးတော်သည်ဟု သိရပါ

သည်။ သတ္တိဗျတ္တိ ကောင်းသည်။ငယ်စဉ်က မြင်းစီး၊ ဓားခုတ် လုံ့ထိုးတော်သည်။ အထူးသဖြင့် နပန်းအရာတွင် ပိုပြီးတတ်ကျွမ်း သည်။ လူကိုယ်တွင် ဓားပြီး တုတ်ပြီး ဆေးမင်ကြောင်များကို ထိုးထားသည့်အပြင် သိုင်းသမားတစ်ယောက်လည်း ဖြစ်၏။ သူငယ်စဉ်က သူရဲကောင်းရွေးချယ်သည့်အခါ လက်မကို အပ်စိုက် ပြီး တူနှင့်ထုသည့်အခါ မျက်နှာတစ်ချက် အပြုံးမပျက်သူကိုမှ ရွေးချယ်ကြောင်း ဦးခင်မောင်သည်လည်း ဤနည်းဖြင့် သူရဲကောင်း အရွေးချယ်ခံခဲ့ရကြောင်း ပြောသည်။

တတိယ အင်္ဂလိပ်- မြန်မာ စစ်ပွဲအပြီး မန္တလေးမြို့ ရတနာပုံနန်းတော်ကို အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်များ ချထားခဲ့ကြောင်း၊ မင်းညီ မင်းသားများ ဘုရင်၏ ဆွေတော် မျိုးတော်များကို အင်္ဂလိပ်တို့က နန်းတွင်းထဲတွင် ဖမ်းဆီးထားသည်ဟု ပြောပြပါသည်. ထိုဖမ်းဆီးခံ ရသော သူများအထဲတွင် ဦးခင်မောင်၏ သူငယ်ချင်း နမ့်ဆန်စော်ဘွား သား ကျမိုင်းလည်း ပါသည်။ တစ်နေ့ အဘိုးခင်မောင် မန္တလေးမြို့ရိုး အတွင်းသို့ ဝါးလုံးဖြင့် ထောက်၍ခုန်ဝင်သွားသည်။ နမ့်ဆန်ကျမိုင်း မင်းသားအား ထမ်း၍ပြေးရာ ကုလားစစ်ဗာရီအစောင့်များ မြင်သဖြင့် ဗလချိုက်သေနတ်ဖြင့် လှမ်းပစ်သည်။ အဘိုးခင်မောင် ကျမိုင်း မင်းသားကို ချထားပြီး ကိုယ်လွတ်ရုန်းပြေးရသည်။

ထို့နောက် မန္တလေးမှ မိတ္ထီလာဘက်သို့ သွားကာ လူသူ

စုဆောင်းပြီး နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်များကို ခံချရန် အဘိုးခင်မောင် စီစဉ်ခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်ကလည်း ၎င်းတို့ကို လိုက်လံဖြိုခွင်း ဖမ်းဆီးသဖြင့် အဘိုးခင်မောင်တို့ အရှေ့ဘက်သို့ အပြင်းထွက်ပြေးရသည်။ ကျိုင်းတုံမှ တစ်ဆင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်သွား၏။ ဗီယက်နမ်တွင် သစ်ကုမ္ပဏီတစ်ခု၌ စာရေးဝင်လုပ်ပြီး အားလပ်သောအချိန်များတွင် နပမ်းပွဲများမှာ နပမ်းဝင်သတ်ခဲ့သည်။ ထိုနပမ်းပွဲတိုင်း အမြဲအနိုင်ရခဲ့သည် ဆို၏။

[illegible]

ဗီယက်နမ်သို့ အဘရာကျော် ဆရာတော် (ဦးသဒ္ဓမ္မဒေဝကိတ္တိ) ရောက်လာပြီး "ဟေ့ ခင်မောင် ... ငါက မင်းကိုရှာနေတာ ကြာပြီ။ အခုချက်ချင်း ငါနဲ့လိုက်ခဲ့တော့" ဟု အမိန့်ချသည်။ ဦးခင်မောင်သည်လည်း လန့်ဖျတ်သွားပြီး ဘာစကားမှ ပြန်မပြောနိုင်ဘဲ လွယ်အိတ်တစ်လုံး ပခုံးချိတ်ကာ ရာကျော်ဆရာတော်နောက် လိုက်သွားရတော့သည်။

ခြေလျင်ခရီးဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ ထိုမှတစ်ဆင့် (အင်ဒိုနီးရှား) ဘာလီကျွန်းသို့သွားသည်။ ဘာလီကျွန်းတွင်ထိုအချိန်က ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ဟိန္ဒူလူမျိုးများ အနေများကြောင်း၊ ရာကျော်ဆရာတော်ကြီး၏ ကျောင်းလည်းရှိကြောင်း အင်္ဂလိပ်ခေတ် တစ်

လျှောက်လုံးတွင် ရာကျော်ဆရာတော်ကြီးသည် ဘာလီမှာပင် နေထိုင်သီတင်းသုံးကြောင်း ဘိုးခင်မောင်က ပြန်ပြောပြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရပြီးသောအခါ ဆရာတပည့်နှစ်ဦး ခြေလျင်ခရီးဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လာရာတွင် လမ်းမှာတွေ့တောတောင် ခရီးလမ်းများကို ဖြတ်သန်းလျက် တစ်ဂူဝင် တစ်ဂူထွက် အဓိဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်များ ကျင့်ကြံခဲ့ကြသည်။ ကချင်ပြည်နယ်ဖားကန့်သို့ ရောက်ရှိလာရာ ဆိပ်မှူးဘိုးဘိုးကြီးကိုလည်း ဆုံးမစကားပြောကြားခဲ့သည်။

အဘရာကျော်နှင့် ဘိုးခင်မောင်တို့ ဂန္ဓာရီ ခရီးလှည့်လည်ရင်း ပင်းတယဂူသို့ ရောက်လာသည်။ ပင်းတယဂူသည် ရှေးဟောင်းသမိုင်းဝင် ဂူဖြစ်ပြီး ဘုရားဆင်းတုတော်များနှင့် ပြည့်နှက်လျက်ရှိသည်။ ဘုရားဆင်းတုတော်များသည် မုဒြာအမျိုးမျိုးနှင့် ကြည်ညိုဖွယ် အလွန်ကောင်းပါသည်။ အဘရာကျော်နှင့် ဘိုးခင်မောင်တို့ ပင်းတယဂူတွင် ရက်အနည်းငယ်ကြာ အဓိဋ္ဌာန်ဝင်ကြသည်။

ဘိုးခင်မောင်သည် ရာကျော်ဆရာတော်ဘုရားကြီး အခြားတစ်နေရာသို့ ထွက်သွားသည့်အခါ သူတစ်ဦးတည်းကျန်ရစ်ခဲ့မည်ကို စိုးရိမ်သဖြင့် ဆရာတော် သင်္ကန်းစကို သူ့အင်္ကျီနှင့် တွယ်ချိတ်နှင့် ချိတ်တွဲထားသည်။ တစ်နေ့တွင် ဘိုးခင်မောင် ဒံပေါက်ထမင်းစားချင်သောကြောင့် ဆရာတော်ကို ပူဆာမိသည်။ ဆရာတော်က

သူ၏သပိတ်ကို ဂူဝတွင် သွားအထား ခိုင်းပြီး မကြာခင် ဒံပေါက် ရောက်လာပြီ သွားယူလိုက်ဟုဆိုသည်။

တစ်နာရီကြာသောအခါ ဂူအပေါက်ဝထဲရှိ သပိတ်ထဲတွင် ဒံပေါက်များ အပြည့်ရောက်နေသည်။ ဘိုးခင်မောင်က "ဆရာတော် ဒံပေါက် ဘယ်လို ရောက်လာသလဲ" ဟုမေးလျှောက်၏။ ရာကျော် ဆရာတော်ကြီးက "သူမဂိုလမ်းကို ဆွမ်းခံကြွကြောင်း" ဖြေသည်။ အမှန်မှာ ရာကျော်ဆရာတော်ကြီးသည် သူနှင့်အတူ ဂူထဲမှာ ရှိနေလျက်ပင်ဖြစ်သည်။

[illegible]

ရန်ကုန်မြို့ကြီး ကြို့ကုန်းရပ် စိတ္တသုခကျောင်းတွင် ရာကျော်ဆရာတော်ကြီးရှိနေစဉ် ဘိုးခင်မောင်က သူ့အတွက် ဓာတ်လုံး ထိုးပေးရသည်။ ဘိုးခင်မောင်သည် သူ့အတွက်ထိုးထားသော ဓာတ်လုံးမှ ရွှေဖြစ်ကာနီးသောအခါ ဆရာတော်ကြီးက ဓားလမ်း မလုပ်ရန် သတိပေးသည်။ ဘိုးခင်မောင်သည် နားမထောင်ဘဲ ဆက် လုပ်သဖြင့် ဆရာတော်ကြီးက ဓာတ်လုံးကို သိမ်းပြီး ပျော်ဘွယ်မြို့ မြောက်ဘက် တောင်ပေါ်က ဘုရားတစ်ဆူမှာ ဌာပနာလိုက်သည်။ ဆရာတော်ကြီးအလစ် ဘိုးခင်မောင်က လူတချို့ကို ခေါ်ကာ စေတီကိုဖျက်ပြီး ဓာတ်လုံးယူရန်ကြိုးစားရာ နွေခေါင်ခေါင် မိုးကြိုး

ပစ်ချ၍ မအောင်မြင်ဘဲ ပြန်လာခဲ့ကြရသည်။

ရာကျော်ဆရာတော်ကြီးက သူ့မာတ်လုံးအတွက် ဘော်တစ်ပိဿာ ကြိုခိုင်းသည်။

ရာကျော်ဆရာ်တော်ကြီးက “ခင်မောင် မင်းဒွေးထောက်ရွက်၊ မန်ကျည်းရွက်၊ ကင်းပုံရွက်၊ မလကာရွက်နဲ့ ကုက္ကိုလ်ရွက်တွေကို တစ်မျိုးကို (၃) ရွက်စီး သွားခူးလာခဲ့” ဟု ခိုင်းသည်။ ခူးပြီးသောအခါ ရာကျော်ဆရာတော်ကြီးက ဘော်ကြိုထားသော အိုးထဲ အရွက်များ ထည့်ခိုင်းသည်။ နောက်တစ်နာရီကြာသောအခါ ဘော်ကြိုထားသော အိုးကြီးကို ဖွင့်ခိုင်းသည်။ ဖွင်လိုက်သောအခါ ကြိုထားသော ဘော်များ ရွှေဖြစ်နေသည်။ ဆရာတော်ကြီးက ထိုရွှေများကို သွားရောင်းခိုင်းပြီး မဂိုလမ်းက ဒံပေါက်(၅) အိုးဝယ်ခိုင်းသည်။ ဒံပေါက်များကို ကြို့ကုန်းရွာထဲက လူများအား ကျွေးမွေးစေသည်။ ဆရာတောနှင့် တပည့်များ ဘုဉ်းပေးကြပါသည်။

ရာကျော်ဆရာတော်ကြီးသည် အထက်မြန်မာပြည်သို့ ဂန္ဓာရီလှည့်ရန် ကားတစ်စီးငှားခိုင်းသည်။ ဆရာတပည့် ကားဖြင့် လှည့်ခဲ့ရာ ပဲခူးရောက်တော့ ကားဂိတ်တစ်ခုနားမှာ ခေတ္တရပ်သည်။ ထိုစဉ် ခေါင်းရွက်ဗျက်ထိုး မုန်ပဲသရေစာရောင်းနေသော မိန်းကလေး

များက ရာကျော်ဆရာတော်ကြီးထံ ပြေးလာကြပြီး သူတို့ ရောင်းနေသော မုန့်ပဲသရေစာများကို ကားထဲအကုန်သွန်ချသည်။ ပြီးလျှင် ဆရာတော်ဘုရားကို ဗိုက်ဆံပေးပါဟု ဝိုင်းတောင်းကြသည်။ ဆရာတော်ကြီးက သူ့တွင်ပါလာသော သင်္ကန်းစဖြင့် ချုပ်ထားသည့် အိတ်ငယ်လေးတစ်လုံးထုတ်ကာ ဘိုးခင်မောင်ကို ပေးသည်။

"ခင်မောင် ... အိတ်ထဲက ငွေတွေကို ကျသလောက် ထုတ်ပေးလိုက်"

သင်္ကန်း အိတ်ဟောင်းထဲမှာ ဘာမှမရှိ။

"ဘာမှမရှိဘူး" ဟု ဆရာတော်ကြီးကို လျှောက်သည်။ ဆရာတော်ကြီးက "အိတ်ထဲကို မင်းလက်နှိုက်ကွာ" ဟု ပြော၏။ ဘိုးခင်မောင်ထပ်နှိုက်သော်လည်း ဘာမှမတွေ့ပါ။ သို့သော် လက်ပြန်အထုတ် အိတ်အဝများမှာ လက်ထဲငွေအပြည့် ကပ်ပါလာသည်။ ဘိုးခင်မောင်က ကလေးမများကို မုန့်ဖိုးရှင်းပေးစဉ် သူ့အတွက်လည်း ချန်ဦးမှဟု စဉ်းစားသည်။ ဆရာတော်ကြီးက မင်းအတွက်မပါဘူး အားလုံးရှင်းပေးလိုက်" ဟုဆို၍ အားလုံး ပေးလိုက်သည်။

ပျော်ဘွယ်ရောက်တော့ ခေတ္တနားကြသည်။ ထမင်းဆိုင်တွင် သူတို့စားပြီးနောက် ဆရာတော်ကြီးက ဘိုးခင်မောင်ကို အိတ်ကလေး လှမ်းပေး အားလုံးအတွက် ရှင်းပေးလိုက်ဟု ဆိုသည်။ အစောက

ပဲခူးမှာ အိတ်ကလေးထဲက ငွေအကုန်ရှင်းပေးပြီးသော်လည်း ပျော်ဘွယ်ထမင်းဆိုင်တွင် ဆိုင်ထဲမှာ စားနေသူအားလုံးအတွက် ငွေရှင်းပေးစရာ လက်ထဲငွေများ ပါလာသည်။ သူတို့ ခရီးဆက်ထွက်ခဲ့ကြသည်။

[illegible]

တစ်နေ့ရာကျော်ဆရာတော်ကြီးနှင့် ဘိုးခင်မောင်တို့ နှစ်ဦး အလောင်းတော်ကဿပသို့ သွားကြသည်။ ထိုအချိန်က ကားလမ်း မရှိသေး၍ ခြေကျင်ခရီးကိုသာ အားပြုသွားကြသည်။ တောလမ်း ခရီးကို ပင်ပန်းစွာ သွားကြခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်နေရာအရောက် ရာကျော်ဆရာတော်ကြီးက "ခင်မောင် ... ငါညောင်းတယ်ကွာ၊ ငါ့ကိုထမ်းသွားစမ်း" ဟုဆိုသည်။ ဘိုးခင်မောင်လည်း ဆရာတော်ကို ကျောပိုးပြီး သွားရာလေးလွန်းသဖြင့် "သူ့ကိုယ်သူ ဝိဇ္ဇာလည်း ပြောတယ် လေးလိုက်တာ" ဟု စိတ်ထဲကဆိုသည်။ ထိုသို့ ရေရွတ်ပြီး ဆရာတော်ကြီး ကိုယ်သည်လည်း ဂွမ်းကဲ့သို့ ပေါ့ပါးသွားသည်။

လမ်းတွင် ဘိုးတော်ခင်မောင်က "ငါဆရာတော်ကြီးကို စမ်းဦးမယ်" ဟု စဉ်းစားပြီး နားနေသောအချိန်တွင် "ဆရာတော်ဘုရား ... တပည့်တော် မောတယ်။ နွားနို့ဒေါ်ဦး ဆေးလိပ်နဲ့ အုန်းရည်သောက်ချင်တယ်ဘုရား" ဟု ပူဆာသည်။ ဆရာတော်ကြီး

က "ရပါတယ်ကွာ အရင်တစ်ခေါက်ငါလာတုန်းက သစ်ပင်တစ်ပင် ပေါ်မှာ အုန်းသီးတစ်လုံးနဲ့ နဂါးဒေါ်ဦး ဆေးလိပ်ဝှက်ထားတယ်။ အဲဒီအပင်နား ရောက်ရင်မင်းတက်ယူပေါ့" ဟု မိန့်သည်။ သစ်ပင် တစ်ပင်နားရောက်တော့ "ရောက်ပြီ တက်ယူ"ဟု ခိုင်းသည်။ ဘိုးခင်မောင်သစ်ပင် ခွကြားထဲမှ အုန်းသီးတစ်လုံးနှင့် နဂါးဒေါ်ဦး ဆေးလိပ်တစ်လိပ်တွေ့သည်။ ဘိုးခင်မောင်က "ဒါတွေ အစစ်မှ ဟုတ်ရဲ့လား"ဟု တွေးဝင်ရာ ဆရာတော်ကြီးက "မင်းစဉ်းစားမနေနဲ့ အစစ်တွေပါကွ" ဟု ပြောသည်။

မကြာခင် အလောင်းတော်ကဿပသို့ ရောက်သည်။ အလောင်းတော်ကဿပတွင် အောက်ဂူသို့ ဆင်းကြသည်။ ဂူပေါက်ဝ နားတွင် ဘိုးခင်မောင် ဘုရားဝတ်ပြုနေစဉ် ဆရာတော်ကြီး ပျောက် သွားခဲ့သည်။ "ဆရာတော် တောင်ပေါ်ကို တက်သွားတာတော့ မဖြစ်နိုင်၊ ဒီတိုင်းဆို ငါတစ်ယောက်တည်း ပြန်ရတော့မယ်"ဟု စဉ်းစားရင်း ဂူအတွင်းသို့ ဝင်သည်။ စမ်းချောင်းလေးကိုမြင်လိုက်သည်။ "ဒီစမ်းချောင်းလေးကနေ ဂူထဲကိုဆရာတော်ဝင်သွားတာ ဖြစ်မယ်" ဟုစဉ်းစားမိပြီး ဘိုးခင်မောင်သည် စမ်းချောင်းထဲကိုဆင်း အနားမှာ တွေ့သော ဝါးလုံးခြောက် တစ်လုံးကို ခိုစီးကာရေမြောလိုက်ပါသွား သည်။ တစ်ကိုယ်လုံး စိုရွှဲသွားပြီး (၁၅)မိနစ်ကြာသောအခါ အလောင်းတော်ကဿပ ကိုယ်တော်ကြီး စံမြန်းနေသော ဂူအတွင်းသို့

ရောက်သွားသည်။

လှိုဏ်ဂူထဲတွင် အလောင်းတော်ကဿပကိုယ်တော်ကြီးကို ဖူးမြော်ရန် ကိုယ်တော်ကြီး၏ ဘေးပတ်လည်တွင် ရဟန်းဝိဇ္ဇာ၊ လူဝိဇ္ဇာများ တရားထိုင်နေကြသည်။ ရာကျော်ဆရာတော်ကြီးကိုပါ တွေ့ရသဖြင့် ဘိုးခင်မောင်သည်””ခုမှ စိတ်ချမ်းသာသွားကြောင်း ပြောသည်။ ဆရာတော်ကြီးက တိတ်ဆိတ်စွာနေရန် လက်ဟန်ဖြင့် ပြသည်။ ဘိုးခင်မောင်လည်း အလောင်းတော်ကဿပ ကိုယ်တော်ကြီးကို ဖူးမြော်ကြည်ညိုပြီးနောက် ဆရာတော်ကြီးက သူ့တော်ဒေးကို ကိုင်ခိုင်းလျက် အပြင်ဘက်ဂူအဝသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိ ခဲ့ပါသည်။

ရာကျော်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ရန်ကုန်တွင် သီတင်းသုံးရင်း ထွက်ရပ်စခန်းသို့ မြန်းကြွခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ဆရာတော်ကြီးအနီးတွင် စစ်တပ်မှ အရာရှိကြီးငယ်များ အများဆုံး နေထိုင်စောင့်ရှောက်ကြရာ ဆရာတော်ကြီး မရှိသည့်နောက် ဘိုးခင်မောင်သည် အောင်မော်စံဆရာတော်၊ ဆရာကြီးဦးစိုင်းအောင်ထွန်းတို့ကို ဝိဇ္ဇာမာတ်စီး ကူညီလျက် စေတီဘုရားများစွာ တည်ခဲ့သည်။ ဆရာကြီးဦးစိုင်းအောင်ထွန်းသည် မြစ်ကြီးနားမှ ရန်ကုန်၊ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး၊ ပါမောက္ခချုပ်အဆင့်ဆင့်မှ နိုင်ငံတော်ကောင်စီဝင် ဖြစ်ခဲ့ချိန် ဆရာကြီး ဦးစိုင်းအောင်ထွန်းနှင့် အတူနေထိုင်ခဲ့သည်။ ဘိုးခင်မောင်ကွယ်လွန်သောအခါ ဘိုးခင်မောင်၏ ရုပ်ကလပ်ကို အခေါင်းဖြင့်

ထမ်း၍ ကြံတောသုသာန်သို့ ချရာ အခေါင်းမှာ တဖြည်းဖြည်း ပေါ့လာပြီး သင်္ချိုင်းမှာ အခေါင်းဖွင့်ကြည့်သောအခါ ရုပ်ကလပ်မရှိ ထည့်ထားသော အဝတ်အစားများသာ ကျန်ရစ်တော့သည်။ ဘိုးခင်မောင် တစ်ယောက် ထွက်ရပ်ပေါက်သွားခဲ့ပြီ။

[illegible]

နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တွေအုပ်ချုပ်တဲ့ ကိုလိုနီခေတ်နှောင်းပိုင်းကာလမှာ ကချင်ပြည်နယ် ဗန်းမော်မြို့က နတ်ကိုးကွယ်သည့် ကချင်အမျိုးသားတစ်ဦးဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ပြောင်းခဲ့ပြီးနောက် ရဟန်းဝတ်ခဲ့ပါတယ်။ ဘွဲ့တော်က ဦးနန္ဒဝံသ ဖြစ်ပြီး တရားဟော တရားပြကောင်းသည့် ဆရာတော်လို့ သိရပါတယ်။

ဆရာတော် ဦးနန္ဒဝံသဟာ လပြည့်နေ့ဆိုလျှင် တရားဟောသည်။ ဆရာတော် တရားဟောဘို့ ဟိုရွာသည်ရွာ မရရအောင် ပင့်ကြသည်။ ဆရာတော်ကလည်း ပင့်ထားသော ရွာများကို ကိုယ်တိုင်ကြွပြီး တရားဟောသည်။ ဒါမှရွာသူရွာသားတွေလည်း ကျေနပ်ကြသည်။

ဆရာတော်ကို ရဟန္တာ၊ ဝိဇ္ဇာအမျိုးမျိုး သမုတ်ကြသည်။ ဆရာတော်ကတော့ ဘာမှ ဝန်မခံ၊ တရားဟောမြဲ [illegible]ပြသာ မှန်မှန် လုပ်သည်။ တစ်ခုသောနှစ် သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့တွင် ထိုဆရာ

တော်ကို မြို့တွင်းကျောင်း(၃) ကျောင်းက နေ့လယ်(၁)နာရီ ထိုးမှာ တရားချီးမြှင့်ရန် ပင့်ထားသည်။ ဗန်းမော်နယ်က ကျေးရွာကျောင်း (၂) ကျောင်း (၃) ကျောင်းကလည်း ပင့်ထားသည်။ ကိုလိုနီခေတ်က တရားဟောလျှင် များသောအားဖြင့် နေ့လယ်(၁) နာရီအချိန်ကို သတ်မှတ်ထားသည်။

အဲသည်နေ့က ဆရာတော်တရားဟောရာတွင် မြို့ကျောင်းမှာလည်း (၁)နာရီ တောကျောင်းမှာလည်း (၁) နာရီ ပြိုင်တူ နေရာအားလုံး တရားပွဲစသည်။ ဟောသည့်တရားကလည်း တစ်မျိုးတည်း တစ်မျိုးစီမဟုတ်။ ဟောသူကလည်း ဒီဆရာတော် ကိုယ်တိုင်ပဲ ဖြစ်သည်။ လူအများအံ့သြဘနန်းဖြစ်ရကြောင်း ကချင်ဆွေတော်မျိုးတော်တွေကတော့ "ကချင်ဘုန်းကြီး ထူးဆန်းတယ်" ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြပါသည်။

ရက်ကန်းစင်တောင် ဆရာတော်ကြီး

ရက်ကန်းစင်တောင်ဆရာတော်ကြီးသည် လူအမည် ဦးကွန်း မန္တလေးမြို့ အထက်မိုးတားအဝယ်ရွာသား ဖြစ်၏။ မောင်ကွန်း (၉) နှစ်သား အရွယ်မိုးတား အလယ်ရွာကျောင်းဆရာတော် ဦးဥက္ကံသထံမှာ ပညာသင်နေ၏။ တစ်နေ့ ရန်ကုန်တိုင်း တွံတေးမြို့နယ် တောကျောင်းတစ်ကျောင်းမှ ဦးဓမ္မစာရီ ဘွဲ့အမည်ရှိ ဝိဇ္ဇာဆရာတော်

မောင်ကွန်းကို လာတွေ့ပြီး ကျောက်တန် (၉)ချောင်းပေးကာ "ငါ့လိုတတ်စေ" ဟုဆို၏။ ထိုမှစ၍ မောင်ကွန်းသည် လောကီပညာများ မသင်ကြားရဘဲ တတ်မြောက်ခဲ့ပြီး ရဟန်းတက်ချိန်တွင် ဦးသြဘာသဘွဲ့မည်ဟု ပိုမိုထင်ရှားလာပါသည်။

ဦးသြဘာသသည် ညောင်ရွှေမှစ(၉)စော်ဘွားနယ်မှ (၉) နှစ်လှည့်လည် ကျင့်ကြံသည်။ ပုပ္ပါးတောင်တွင် (၃)နှစ်၊ တန့်ကြည့်တောင်တွင် (၃)နှစ်၊သထုံပေါ်တော်မူကုန်းတွင်(၃) နှစ် ကျင့်ကြံသည်။ ပြည်မြို့ ရွှေဆံတော်ရင်ခွဲဇရပ်၊ ပဲခူးဟသ်ာကုန်းတို့တွင် လှည့်လည်သီတင်းသုံးခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးဇာတိရွာ မိုးတားသို့ ပြန်ကြွခဲ့သည်။ မိုးတာ အလယ်ရွာမှာ လူဝတ်လဲခဲ့ပြီး လူပျံတော် ဆေးဆရာကြီး ဦးကွန်းအဖြစ် နေသည်။ ဦးကွန်းသည် ပထမဆုံး (၄၉) တောင် ဉာဏ်တော်ရှိ စေတီတစ်ဆူတည်ပြီး အရှည် (၉) တောင်ရှိ ဓာတ်တိုင် တစ်တိုင် ဆိုက်သည်။

မန္တလေးမြောက်ဘက် ရေငန်းတောတွင် ကျင့်ကြံအားထုတ်စဉ် (၄)လခန့်အကြာ ခန္ဓာကိုယ်မှာ ကျောက်သားပတကီဖြစ်သွားပြီး (၆)လကြာမှ လူသားခန္ဓာ အသက်ဝင်လာပါသည်ဟု ဆို၏။ တစ်နေ့ မတ္တရာမြို့နယ် ငွေပုံကန်ရွာတွင် လက်သမားဆရာများကို ခေါ်ပြီး ရက်ကန်း (၉)စင် လုပ်စေသည်။ ရက်ကန်းစင်များကိုထူးခြားသော ဂမ္ဘီရပညာဖြင့် ဆောက်လုပ်ခဲ့ပြီး တနင်္ဂနွေထောင့်ရှိ စင်ကို နှပ်(၉)

မျိုး ဆင်သည်။ ရာဟုထောင့်အထိ ရှစ်မျက်နှာ ရက်ကန်းရှစ်စင် ထားကာ အလယ်မှာ ကိတ်ဂြိုဟ်တစ်လုံးအတွက် စင်(၁)စင်သာ ထားသည်။

အလယ်စင်၌ပွဲ(၉) ပွဲထိုးပြီး ကညာအပျိုဝင်(၈) ယောက်ကို အမည်နာမပေး ရွေးချယ်ကာ နေ့အလိုက်စင်များတွင် တက်၍ ရက်ကန်းယက်စေသည်။ ထူးခြားမှုမှာ ရက်ကန်းစင်တစ်စင်က (၄) တောင်ယင်ပြီးပါက ကျန်စင်အားလုံးလည်း(၄) တောင်စီ ပြီးနေသလို ယက်သူမရှိသော စင်ပါ (၄) တောင်ယက်ပြီး ဖြစ်နေ၏။

ဆရာကြီး ဦးကွန်းသည် သူကိုယ်တိုင်လည်း စာမတတ်ပါ။ သို့သော် ဘာသာစကားအားလုံး တတ်ပြီးဖြစ်သည်။ငွေပုံကန်ရွာသား များကိုလည်း နေ့သစ်နာမ်သင့် သစ်မြစ်ဥများ ပေးကာ စာကို မသင် ဘဲနှင့် တတ်မြောက်စေပါသည်။ ဆရာကြီး ဦးကွန်း (ရက်ကန်းစင် တောင် ဆရာတော်ကြီး) သည် တပည့်တပန်းများကို ကြည့်ရှုစောင့် ရှောက်မှုတွင် ထင်ရှားသည်။ ဆရာတော်ကြီး၏ တပည့်များတွင် အနည်းဆုံး (၃၄)ဦး ထွက်ရပ်ပေါက် ဝိဇ္ဇာဖြစ်သွားသည်ကို မှတ်သားရ၏။

ရက်ကန်းစင်တောင်ဆရာတော်ကြီးသည် ရန်ကုန်တိုင်း ကျောက်တန်းမြို့နယ်အစ မင်္ဂလွန်းရွာရောက်စဉ် အရှင်ကြီးလို နေခဲ့ပြီး မြင်းတစ်ကောင်ကိုနောက်ပြန် စီးကာ "မြင်းလှ အနော်မာ သောင်ယံ

ကို သွားမယ်' ဟု ဆိုကာပျောက်သွားသည်။ မကြာမီ မန္တလေးမြို့ သမားတော် ဆေးတိုက်တွင် ပညာသင်တပည့်များအား "ငါ · ကျော် (၃) ကျော်"နဲ့ ထွက်မယ်ဟု ပြောသည် အတိုင်း ပြင်ဦးလွင်က ရွှေနေကြီး ဦးကျော်ဒွန်း၊ကျောက်ဆည်က ဦးကျော်အေး မန္တလေးက ဦးကျော်ရင် (၃) ဦးဆုံစဉ် ခန္ဓာကို စွန့်ခွာခဲ့သည့်။ ဆရာတော်ကြီး ၏ ရုပ်ကလာပ်ကို မန္တလေး ရဟိုင်းဈေး အနောက်ဘက် သုသာန်မှာ ဂူသွင်းထားသည်။ ဤသို့ အထွက်ပြုပြီး နောက်လအနည်းငယ်အကြာ ရန်ကုန်ဝင်ဒါမီယာနေ ဦးကြီးဖေဆိုသော တပည့်ကြီး အိမ်မှာ ရောက်နေသလို ၁၃၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ကြီးမြို့တွင် ရွှေဘုန်းပွင့် ဆရာတော်ကြီး တည်သည့် ထီးတော်တင်ပြီး (၂) နှစ်အကြာ တောင်ငူမြို့ ဒေါ်ကြည်၏ နေအိမ်မှာ ခန္ဓာထပ်မံ အစွန့်ပြခဲ့သည်။

ရက်ကန်းစင်တောင်ဆရာတော်ကြီးနှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်တမ်းမှတ်မှတ်ရရမှာ ကျွန်ုပ်အောင်မော်စံဘုန်းကြီး အသိဒကာကြီး တစ်ဦးအဖြစ်ပါ။ သူ့ကို ရက်ကန်းစင်တောင်ဆရာတော်ကြီးက ဣန္ဒာသဃ လွယ်အိတ်တစ်လုံးချီးမြှင့်သည်။ အိတ်ထဲတစ်ခါနှိုက်လျှင် ဆင်တံဆိပ်ငွေ(၁၀) ကျပ်တန်တစ်ရွက်ရသည်။ ထိုသူက လောဘ တက်ကာ တိုက်ဆောက်မိန်းမတွေယူ လုပ်သဖြင့် ဆရာတော်ကြီးက "အိတ်က ပေါင်းနေပြီး အသစ်လဲပေးမယ်ဆိုကာ အိတ်ကို

ပြောင်းပြန်လှန်လိုက်၍ နောင်ဘာမှ မရတော့ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

ကိုယ်တွေ့ဝိဇ္ဇာ

ကိုယ်တွေ့ဆိုတာ ကျွန်ုပ်အောင်မော်စံ ဘုန်းကြီးငယ်စဉ်က ကိုယ်တွေ့ပါ။ အောင်မော်စံ ဘုန်းကြီးဘာသာခြားတုန်းက မွေးရပ်ဇာတိမြေမှာ န္တားကျောင်းရင်း တောထဲမှာ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ရင်း၊ ထင်းခွေရင်း၊ ဝက်စာအဖြစ် ပိန်းရိုင်းရှာရင်၊ ပန်းဓောက်ထိုးရွက်ရှာရင်း၊ ဖားရှာ ငါးရှာရင်း ၊ တောင်ယာခုတ်ရင်း၊ မုဆိုးလုပ်ရင်း၊ ဘိန်းစိုက်ရင်း ဝိဇ္ဇာတစ်ပါးနဲ့ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါ၏။

ဝိဇ္ဇာအကြောင်း ဉာဏ်မမီရင်တော့ ယုံမှာမဟုတ်။မယုံရင် ပုံပြင်မှတ်ပါ။ ကြုံဖူးသူကတော့ ယုံကြပါတယ်။ ရှင်းပြနေလို့ကတော့ အာညောင်းရုံပဲ အဖတ်တင်မှာပါ။

ဝိဇ္ဇာက န္တားကျောင်းသား အောင်မော်စံအရှေ့မှာ ဝုန်းဆို ရောက်လာပြီး“သက်သတ်လွတ်စား” ဒါပဲပြောပြီး ဝုန်းဆို ပျောက်သွားပါသည်။ ပူစီဖောင်းကြီး ပေါက်ကွဲတော့ ပျောက်သွားသလိုမျိုးပါ။ ပူစီဖောင်းပေါက်တာက အဖတ်ကျန်ပါသေးတယ်။ ဝိဇ္ဇာပျောက်သွားတာ ဘာမှမကျန်ပါဘူး။ ခြေရာ တောက် မကျန်တာ များတယ်။ ...ါတစ်လေတော့ အရာကျန်တယ်။ ဝိဇ္ဇာခြေရာခွက်က မြေကြီး ...ပူရင်ဝိဇ္ဇာဆေး ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုကြ၏။

ဒါကို လူတွေ ပြောပြလို့ မယုံကြဘူး။ ကျွန်ုပ်ကတော့ ဝိဇ္ဇာနဲ့ ကြုံပါများရင် မထူးဆန်းတော့ဘူး ရိုးအီသွားပြီး ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် ဘာသာပြောင်း ဘုန်းကြီးဝတ် သက်သတ်လွတ်စား ဝိဇ္ဇာဖြစ်ချင်ရင် ဝိဇ္ဇာပြောတဲ့အတိုင်း လုပ်ရမှာပဲလေ။

ဘိုးတက်ကို အချို့က ဘိုးတော်တက်ခါဟု ခေါ်၏။ ဘိုးတော်သည် လော်တက်တစ်ချောင်းကို ထမ်းကာလမ်းလျှောက်နေလေ့ ရှိသည်။ သူ့ကိုမြေလျှောက်ဝိဇ္ဇာဟု လူပြောများသည်။

ဘိုးတော်သည် ရက်ကန်းစင်တောင် ဆရာတော်နှင့် တရားကျင့်ဖက်ဖြစ်သည်။ စစ်ကိုင်းရွာထောင် ဇာတိဖြစ်ပြီး စစ်ကိုင်းမိုးဇာဈေး မန္တလေးဈေးချိုတို့တွင် လော်တက်ကြီး ထမ်းပြီးဝင်သွားသည်နှင့် ဈေးသည်များ အားပါးတရ ကြိုလေ့ရှိသည်။

သူ၏ လော်တက်ကြီးနှင့် ထိလျှင် ထိသည့်ဈေးဆိုင်က ကုန်ပစ္စည်း ရောင်းကောင်းသည်။ နေမကောင်းသည့် လူနာ သူ့လော်တက်နှင့် ထိတာနဲ့ နေကောင်းသွားသည်။ သူလာလျှင် အများက ကြိုဆိုကြပြီး စားစရာများ လှူဒါန်းကြသည်။

ဘိုးတော်အပြင် ဝိဇ္ဇာလောကမှာ "ဘိုးစော်လေ့" လည်း ရှိသည်။ သူလည်း မြေလျှောက်ဝိဇ္ဇာပါပဲ။ တက်မပါသော လေ့

ကလေးကို ထမ်းပြီး လျှောက်ကြွလေ့ရှိသည်။ ဘိုးတော်လှေသည် လှေသေးသေးလေးပေါ် တက်ရပ်ကာ ရောဝတီမြစ်ကြီးကို ကူးပြီး အင်းဝဘက် မကြာခဏကြွကြောင်း ကြားရသည်။ တစ်ခါသော် ဘိုးတက်နှင့် ဘိုးတော်လှေ စစ်ကိုင်းတံတားပေါ်မှာ ဆုံ၏။ စကား နိုင်လုကြ၏။

"မင်းကတက်မရှိတဲ့ကောင်၊ မင်းကလှေမရှိတဲ့ကောင်၊ လမ်းလျှောက်ရတာ မမောသေးဘူးလား"

ထို့နောက် "လှေနဲ့တက် ဆုံတဲ့နေ့တိုင်း တိုင်းပြည်ကြီး ငြိမ်းချမ်းမယ်ဟေ့၊ ခုတော့ လမ်းခွဲကြစို့ ကိုယ်အလုပ်ကိုယ် လုပ်ကြ ရဦးမယ် ဟား ... ဟား ... ဟား"

ဘိုးတက်သည် ခရစ်နှစ် ၁၉၈၀ ပြည့်တွင် စစ်ကိုင်းရှာတောင်ရှိ နန်းတော် အစုရပ်(နန်းစု) တွင် ထွက်ရပ်ပေါက်သွားသည်။

[illegible]

ဦးနေထူးကို အများက တပသီဘိုးတော်ဟု ခေါ်ကြသည်။ ဦးနေထူးဆီကို သူ့ဆရာဘိုးတော်က ကျီးတစ်ကောင်မှာ ခြေထောက် စာတွဲပြီး ညွှန်ကြားချက်တွေ ပေးခဲ့သည်။

သူ့ဆရာ ဘိုးတော်က ဦးနေထူးကို မွေးနေ့ပုတီဒ(၄၅) ပတ် မနက်တစ်ကြိမ်၊ နေ့လယ်တစ်ကြိမ်၊ ညပိုင်းတစ်ကြိမ် စိပ်ခိုင်း

သည်။ ဦးနေထူးသည် (၁၀)နှစ် (၂) ခါ၊ နှစ်(၂၀) ကြာ အားထုတ်ခဲ့၏။ ကာယသိဒ္ဓိပြီးသည်။

သူ့ဆရာဘိုးတော်က ဦးနေထူးကို တစ်နေ့ ပုတီး(၅၄) ပတ် မနက်တစ်ကြိမ်၊ နေ့လယ်တစ်ကြိမ် ညပိုင်းတစ်ကြိမ် ထပ် စိတ် ခိုင်းသည်။(၅၄) ရက်စေ့သော် ဦးနေထူးမထင်မှတ်ဘဲ ငွေ (၅၀၀၀) ကျပ်ရသည်။ ငွေ (၅၀၀၀) ကိုမိသားစုအား ပုံပေး၍ ဘာသာရေးပဲ လုပ်တော့သည်။ (ထိုအချိန်က ဆန်တစ်ပြီ (၁၀)ပြား၊ နို့ဆီတစ်ဘူး(၁၅) ပြား၊ ဝီလီဂျစ်ကားတစ်စီး ကျပ်(၃-၄၀၀၀) ဖြစ်သည်။

ဦးနေထူး၏ ဆရာက ဘိုးတက်ဖြစ်သည်။ ဦးနေထူးက " ငါရထားတဲ့ သိဒ္ဓိတန်ခိုးက (၃) မျိုး၊ သိဒ္ဓိတစ်မျိုးက အရံတန်ခိုး တစ်ထောင်ရှိတယ်။ ဒီတော့ ငါရထားတဲ့ သိဒ္ဓိ(၃)မျိုး အရံတန်ခိုးက (၃၀၀၀) ပေါင်း (၃၀၀၃) ခုတော့ တပဿီဖြစ်ပြီး တစ်ဆင့်တက် ဇော်ဂျီဖြစ်အောင် ဆက်ကျင့်ဦးမည်" ဟု ဆိုလေသတည်း။

[illegible]

တစ်နေ့သော် အခု ကျွန်ုပ်စဉ်းစားခန်းဝင်နေစဉ် လူတစ် ယောက်နှင့် အဖော်သုံးယောက်တို့ ကျွန်ုပ်ထံသို့ ရောက်လာ၏။ သူတို့မျက်နှာများသည် အတော်ညှိုးနွမ်းနေ၏။ ဝန်ထမ်းများဟု

ဆိုလေ၏။ လက်နက်ပြောင်းရှည်(၁) လက်ပျောက်ဆုံးသည်ဟု ကျွန်ုပ်ကို လျှောက်တင်၏။ သူ့မှာ ဤလက်နက်သာပြန်မရလျှင် လက်ရှိရာထူးလည်း ပြုတ်နိုင်သည်။ နောင်ရမည့် ရာထူးလည်းမရနိုင်၊ ကံဆိုး၍ လက်နက်မှာ မသူတော်တွေဆီ ရောက်သွားလျှင် ထောင်ပါ ကျသွားနိုင်သည်ဟု သိရသည်။ ကျွန်ုပ်လည်း အတော်သနား သွား လေ၏။

ကျွန်ုပ်စိတ်မှာ ရသေ့ဘိုးတော် ဘိုးတော်ပြူး အကြောင်းကို သွားစဉ်းစားမိပါသည်။ ဘိုးတော်ပြူးသည် တပည့်တစ်ယောက် သေနတ် ပျောက်သည်ကို ပြန်ရအောင်ယူပေးခဲ့သည်။ "ငါဘိုးတော် ပြူးလို လိုလုပ်ကြည့်မယ်။ ဘိုးတော်ပြူးလောက် စွံပါ့မလား။ ဘိုးတော်ပြူးတပည့်က သေနတ်ပျောက်တယ်။ ဘိုးတော်ပြူးကို အကူအညီတောင်းတယ်။ ဘိုးတော်က မိန့်တယ်။ သေနတ်အမျိုးအစား သေနတ်အမျိုးအမည်၊ သေနတ်နံပါတ်၊ ပျောက်တဲ့အချိန် ရေး ငါ့ကို ပေးလို့ဆိုပါတယ်။"

ဘိုးတော်ပြူးက ပက်လက်ကုလားထိုင်တစ်လုံးမှာထိုင်နေပြီး "အဲဒီသေနတ် အခုချက်ချင်းလက်ငင်း ငါ့လက်ထဲကို ရောက်စေ" ဟု အမိန့်ချလေ၏။ စက္ကန့်ပိုင်းမှာပင် ပျောက်နေသည့် သေနတ်သည် လေထဲတွင် တရိပ်ရိပ်ရိပ်နှင့် ပျံလာသည်။ ဘိုးတော်ပြူးက လက်ဖဝါးနှစ်ဖက်ကို ဖြန့်ကာ ဖမ်းဆုပ်မည့်ဟန် ပြင်ထားသည်။

သေနတ်သည် ဘိုးတော်ပြူးလက်ထဲသို့ ဖြန်းဟူသောအသံနှင့် အတူ ဘိုးတော်လက်က "ဖတ်" ဟု သေနတ်ကို ဆုတ်ကိုင်လိုက်သည်။ "ဒါမင်းသေနတ်လား" ဘိုးတော်က မေး၏။

"ဟုတ်တယ်ဘိုးတော် တပည့်တော်တို့ရဲ့ သေနတ်အစစ" ဟုဆိုလေ၏။

ဘိုးတော်ပြူးက "စိတ်ချမ်းသာပြီလား" ဟုမေး၏။

"မချမ်းသာဘဲ ဘယ်နေမလဲ" ဟု တပည့်က ပြန်ပြောသည်။

ကျွန်ုပ် အောင်မော်စံဆရာတော်က ဘိုးတော်ပြူးလိုငါလည်း လုပ်ကြည့်မယ်ဟု စိတ်ကူးထဲမှာ စဉ်းစားလိုက်သည်။ ကျွန်ုပ်က ရတနာ(၃)ပါးကို တိုင်တည်၊ အနန္တော အနန္တ(၅) ပါးကို တိုင်တည်၊ ဝိဇ္ဇာအပေါင်း၊ နတ်အပေါင်း၊ ဗြဟ္မာအပေါင်း၊ ရှီးရာနတ်အပေါင်းတို့ကိုလည်း တိုင်တည်၊ တောလမိုင်း တောင်လမိုင်း ကုန်းလမိုင်း ရေလမိုင်း အာကာလမိုင်းတိုင်ဂါထာကိုရွတ် "အို- ငါဘာမှမတတ်ရင် အုန်းပွဲ ငှက်ပျောပွဲနဲ့ လက်ဖက်ထုပ်တော့ တတ်လိမ့်မည်" ဟု ပြောဆိုကာ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပြီး "ကိုင်း ... ဒကာတို့ စိတ်သာချ (၇)ရက်အတွင်းရစေမယ်။ ၇ရက်အတွင်း အကြောင်းမထူးရင် ထပ်လာပေါ့" ဟု မိန့်ကြားလိုက်သည်။

ထိုသူများ ပြန်သွားကြပြီး(၈) ရက်မြောက်နေ့မှာ ကျောင်း

သို့ ရောက်လာပြီး ဆန်တစ်အိတ်နှင့် ငွေ ၁၀၀၀၀(တစ်သောင်း) လှူပြီး "သေနတ်ပြန်ရပြီဘုရား" ဟု ဆို၏။ ကျွန်ုပ်က "ရရင်ပြီး တာပဲဟု ပြန်ပြောလိုက်ပါသည်။

[illegible]

တစ်နေ့ မိုးသည်းသည်းရွာအပြီး အောင်မော်စံ ကျောင်းထဲ မှာလည်း ရေက အပြည့်ဖြစ်နေချိန်မှာ လူငယ်လေး တစ်ယောက် ကျောင်းသို့ ရောက်လာ၏။ ဟိန္ဒူလူမျိုး ဗုဒ္ဓဘာသာနည်း ပညာ တက္ကသိုလ် (နောက်ဆုံးနှစ်) ကျောင်းသား မောင်အာကာစိုးဖြစ်၏။ သူသည် ဝတ္ထုငွေ ကျပ် ၅၀၀၀နှင့် ကော်ဖီမစ်အထုပ်ကြီး တစ်ထုပ် လှူသည်။ ကျွန်ုပ်နှင့် သူ စကားပြော၏။

မောင်အာကာစိုး။ ။အရှင်ဘုရား ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင် ဘယ်နှပါးရှိသလဲ။ ဘုရားတပည့်တော် အိပ်မက် မက်တယ်။ အိပ်မက်ထဲမှာ အင်းဝ မင်းခေါင်တဲ့ဘုရား။ သူကတပည့်တော်ကို ဘွဲ့တံဆိပ်ပေးတယ်လို့ မက်တယ်။ နောက် သူ့ရဲ့ ပုံတော်ကို မြင်ရတယ်။ တပည့်တော်က ပဋ္ဌာန်းမှာ အာရုမ္မဏပစ္စယောကို ရွတ် တာကြာပြီ။ သူရဿတီမယ်တော်ဂါထာ

ရှုတ်တာလည်း တစ်လရှိပြီ ဘိုးတော် တပည့်တော်ကို စကားပြောပြောနေတယ် ဘုရား။

ကျွန်ုပ်။ ။ ဘုန်းကြီးလည်း ဝိဇ္ဇာတကယ်ရှိသလား စာအုပ်အတွဲ (၁) (၂) (၃) ရေးပြီးတာတောင် ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်အကြောင်း ကောင်းကောင်းမသိသေးပါဘူး။ အင်းဝ မင်းခေါင်၊ မွေ့စေတီမင်းခေါင်၊ တိမ်ကြား မင်းခေါင်၊ ပုပ္ပါးဘိုးမင်းခေါင် ခေါင်လေး ခေါင် ရှိတယ်လို့ ဆိုကြတာပဲ။ သူ့အကြောင်း ပိုသိအောင် မြစ်ကြီးနားက ဆုတောင်းပြည့် ဘုရားမှာ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင် ပထမ တည်ခဲ့တဲ့ စေတီငယ်(ဆင်ရုပ်နဲ့ စေတီ) မှာ ရှိခိုးပုတီးစိပ်ပေါ့ကွာ။

အာကာစိုး။ ။ တပည့်တော်က အင်းဝကိုဘဲ သွားချင်နေတာ။ သိပ်ပြင်းပြင်းပြပြကို သွားချင်နေတာ။

ကျွန်ုပ်။ ။ သွားနိုင်အောင် ကြိုးစားပေါ့ကွာ။ ဝိဇ္ဇာကို တကယ်ယုံရဲ့လားကွ။

အာကာစိုး။ ။ ယုံပါတယ်။ ယုံပါတယ်။

ကျွန်ုပ်။ ။ ဝိဇ္ဇာကို ယုံရင် ဝိဇ္ဇာအကြိုက်လုပ် ဝိဇ္ဇာ အကျင့်ကျင့် ပုတီးစိပ်၊ မေတ္တာများများပို့ များများလုပ်ရတယ်ကွဲ့။ ဥပုသ်လည်း စောင့်ရမယ်။

အာကာစိုး။ ။ ကြိုးစားပါ့မယ်ဘုရား။ တပည့်တော်က အာရမ္မဏပစ္စယော များများရွတ်လာလို့ ဘိုးတော်ကို အာရုံရလာတာ၊ ဘိုးတော်က စကားပြောလာတာလို့ ထင်ပါတယ်ဘုရား။

ကျွန်ုပ်။ ။ ဟုတ်ပါတယ်။ အာရမ္မဏပစ္စယောကို ရွတ်၊ ပုတီးစိပ်ရင် အာရုံရလွယ်တယ်။ အကြား အမြင်ရလွယ်တယ်။ ဆက်ကြိုးစားရင် ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ တွေ့လာတတ်ပါတယ်။

အာကာစိုး။ ။ ဆက်ရွတ်မယ်။ ဆက်လုပ်မယ်ဘုရား။

ကျွန်ုပ်။ ။ ကောင်းတယ်။ ကောင်းတယ် သာဓု သာဓု သာဓု။ ဝိဇ္ဇာနဲ့တွေ့ချင်ရင် ဝိဇ္ဇာနဲ့ စကား ပြောချင်ရင်၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်ချင်ရင် ပုတီးများများ စိပ်နော်။

အာကာစိုး။ ။ မှန်လှပါဘုရား။

[illegible]

တစ်ခါက ကျွန်ုပ်အောင်မော်စံဘုန်းကြီးသည် စစ်ကိုင်းတိုင်း အင်တော်မြို့နယ်၊ မော်လူးမြို့ကလေး၏ အရှေ့ဘက် တောင်တွင်(၉) လကြာ သီတင်းသုံးခဲ့သည်။ ဤတောင်ကို မော်လူးတောင်ဟု ခေါ်၍ မော်လူးတောရကျောင်းရှိသည်။ ထိုတောင်သို့ မော်လူးသုသာန် အတိုင်းသွားသော လမ်းက တစ်လဲ၊ ဟဲနူးကရင်ရွာမှ သွားသော လမ်းက တစ်လမ်း၊ လမ်းနှစ်သွယ်ရှိပါသည်။

ထိုတောင်သည် ဖိုခနောက်ဆိုင် တောင်(၃) တောင်တည် ရှိသည်။ သစ္စာမဏ္ဍိုင်အမည်ရှိတောင်တွင် သစ္စာမဏ္ဍိုင်စေတီ ရှိသည်။ နောက်တစ်တောင်ကို နာမည်မသိပါ။ ကျွန်ုပ်သည် မော်လူး ကျောင်းတောရတွင် အဓိဋ္ဌာန်ဝင်ရင်း (၃)ပင်(၅) ခန်း ကျောင်းကြီး နားက ရုံးပင်အိုကြီးနားက ထိုင်မသိမ်းထဘီဝတ်ထားသော အမျိုး သမီး ထွက်ပေါ်လာတာ ခဏခဏ မြင်ရသည်။ ဆရာတော်၏ ကျောင်းအရှေ့ သစ်ပင်ကြီးအပေါ်က နတ်ဦးထုပ်အချွန်အင်္ကျီမပါသော အောက်မှာ အရှက်လုံရုံ အဝတ်ခါးတောင်းကြိုက်ထားသူ တစ်ဦး တွေ့၏။ ဆရာတော်အနားမှာတော့ စစ်သားတွေအများကြီးတွေ့သည်။ သစ္စာမဏ္ဍိုင်ဘုရားတောင်တွင် နန်းတွင်းအပျိုတော်များ အပြည့်ပါပဲ။

တောင်နှစ်တော်ကြား ကွင်းပြင်သို့ ကောင်းကင်က

ဘုန်းကြီးတစ်ပါး ဆင်းကြွလာသည်ကို တွေ့ရ၏။ ဘုန်းကြီးသည် တရုတ်လိုလို ရှမ်းလိုလို ကပြားရုပ်ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်က မေးရာ မော်လူးဆရာတော်က "ကျောင်းရှေ့ကအပင်က ရုက္ခစိုးနတ်၊ ရုံးပင်က ထွက်လာတဲ့ အမျိုးသမီးကတော့ ငါ့အမျိုး သိုက်နန်းရှင်၊ ကျန်တာတွေကတော့ သိုက်စောင့်တွေပါ။ ကောင်းကင်ကကြွလာတာက ငါ့ဆရာ ဝိဇ္ဇာဆရာတော်ကြီး ဦးကလျာဏပါ။ ငါ့ဆရာတော်က တိဘက်နဲ့ မွန်ဂိုးလီးယားပြည်မှာ တာဝန်ကျတယ်။ ငါ့ဆီကို လာစောင့်ရှောက်နေတာပါ။ ငါကတော့ မမြင်ဘူး" ဟုမိန့်သည်။

ဆရာတော် ဦးကလျာဏဘွဲ့အမည်ဖြင့် ထွက်ရပ်ပေါက်သွားသော ဝိဇ္ဇာဆရာတော် (၅) ပါးထက် မနည်း ရှိသည်။ ပိန္နဲကွင်းက မပုပ်မသိုးဆရာတော် ဦးကလျာဏ၊ မော်လမြိုင် ဦးကလျာဏ၊ ပြည်ဦးကလျာဏ (၁၃၄၁ ခုနှစ်မှာ ထွက်သည်)ရက်ကန်းစင်တော် ဦးကလျာဏတို့ ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ် အောင်မော်စံ တွေ့လိုက်ရသော ဦးကလျာဏမှာ ရှမ်းတရုတ်ပုံစံဖြစ်၍ အခြားဦးကလျာဏဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပါမည်။

[illegible]

ကျွန်ုပ်အောင်မော်စံဘုန်းကြီး မှန်ပြ[illegible]င်တွင် တောကျင့် တောင်ကျင့် ကျင့်နေစဉ် တစ်နေ့ တောထဲ၌ မုဆိုးနှစ်ဦးနှင့် တွေ့

သည်။ မုဆိုးတစ်ဦးက တူးမီးသေနတ် ကိုင်ထားပြီး တစ်ဦးက ဒူးလေးကိုင်ထားသည်။ တော်သေးသည် ကျွန်ုပ်ကို တောကောင် မှတ်ပြီး မှားမပစ်လိုက်တာ။ သရဏဂုံရွတ်ဖတ် ကျင့်ကြံခြင်း အကျိုး ဖြစ်သည်။

မုဆိုးနှစ်ဦးနှင့် ရေအတူသောက်ရင်း စကားပြောဖြစ်သည်။ မုဆိုးများက "ကောင်းကင်မှာ လမ်းလျှောက်နေတဲ့ ဘုန်းကြီးတစ်ပါး ကို ခဏခဏတွေ့တယ်။ အဲ့ဒါကချင်ဘုန်းကြီးလား" ကျွန်ုပ်ကို မေးသည်။ မှန်ပြတောင်ကနေ ဘုန်းကြီးတစ်ပါး ကြွနေသည်ကို ဒေသခံများလည်း မြင်သည်။

ကျွန်ုပ်မှာလည်း တောကျင့်တောင်ကျင့် အကျင့်များလာသော် ရဟန္တာပေါ်နေပြီ၊ ဝိဇ္ဇာမိုရ်ရဲဆရာတော်များ ကြွနေပြီ၊ ပုဂ္ဂိုလ်အဓိဋ္ဌာန် ဝင်နေတယ် စကားများကြောင့် လာရောက်စုံစမ်းမေးမြန်းတာ ခံရ သည်။ မှန်ပြတောင်ဆရာတော်က သက်တော်(၇၄) ဝါတော် (၅၅) မှာ ခန္ဓာဝန်ချသည်။ အချို့ကလည်း ထွက်ရပ်ပေါက်သည်။ အချို့က လည်း ရဟန္တာဖြစ်သွားပြီ ပြောကြ၏။ ကျွန်ုပ်လည်း လေ့လာနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာတော် ဦးဂန္ဓမာလောင်းလျာကို စစ်ကိုင်းတိုင်း ကသာခရိုင် ပင်လယ်ဘူးမြို့နယ်အပိုင် ရေယွန်းမြစ်ရွာတွင် အဖဦးသန့် အမိဒေါ်ဆွဲညွှားတို့မှ မွေးသည်။ သက္ကရာဇ်တိကျစွာ မသိရ၊ ၁၂၈၀ ပြည့်နှစ်ခန့်ဟု မှန်းပြီး တနင်္လာသား ဖြစ်သည်။

ကျေးပင်ရွာကျောင်းဆရာတော်ကြီး ဦးပညာထံတွင် ရဟန်းပြုသည်။ ညီတော်သူ ရှင်သောဘိတ ရဟန်းပြု၍ ကျောင်းသို့ ရောက်လာသောအခါ နမ္မားမြို့သို့ ညီနောင်နှစ်ပါး ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပြီး တိုက်အုပ်ဆရာတော် ဦးဉာဏထံမှာ လောကုတ္တရာပညာများ သင်ကြားခဲ့ပါသည်။

ဦးဂန္ဓမာသည် နမ္မားမြို့မှာ ရှိနေစဉ်အတွင်း ၁၃၁၀ ပြည့်နှစ်တွင် တိုက်အုပ်ဆရာတော်ထံ ညီတော်ဦးသောဘိတနှင့် ကိုရင်များကို အပ်နှံပြီး "ငါထွက်ရပ်သွားတော့မယ်" ဟု အမိန့်ရှိသည်။ ကျောင်းကလေးကျောင်း ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ကြီး ရှေ့တွင် မထတမ်း(၇) ရက်ခန့် ကျိန်းစက်ခဲ့ပြီး(၇)ရက်ပြည့်မှ ညီတော်တိုက်သည့် ယာဂုကို သုံးစွဲခဲ့သည်။

၁၃၁၀ပြည့်နှစ် ဦးဂန္ဓမာခန္ဓာဝန်ချရာ ရွှေကျင်ဂိုဏ်းထုံးစံအတိုင်း ကြမ်းမခွေးမီ ဖျာနှင့်လိပ်သဂြိုလ်ရှင်ဖြစ်သော်လည်း တပည့်ဒကာများ အားရအောင် ကြည်ညိုရန် ကျောင်းမြောက်ဘက်

သစ်ပင်ကြီးအောက်၌ ပျားများ တဝီဝီနှင့် လိုက်ပါပျံဝဲနေပြီး မီးခိုးနှင့်အတူ ပျောက်ကွယ်သွားကြသည်။

ညီတော် ဦးစောဘိတသည် မူးမြစ်အတွင်း ရေကိုဆန့်တက်ခဲ့သော ကျွန်းတုံးကြီးအား အထူးထူး သော ကြည်ညိုဖွယ်ရာဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်များ ထုလုပ်ဖြန့်ဝေခဲ့သည်။ ရန်ကုန် ခြောက်ထပ်ကြီးဖောင်တော်ဦးကျောင်း ဆရာတော် ဖြစ်လာပါသည်။

[illegible]

ကသာမြို့က တောင်ကိုးလုံးဆရာတော်(ခေါ်)ရာကျော်ဆရာတော်(ခေါ်) ရာတော်(ခေါ်) ရာဇဂြိုဟ်ဆရာတော်သည် ဗန်းမော်ခရိုင် မိုးမောက်ဇာတိ ရှမ်းအမျိုးသား ဖြစ်လေ၏။ ကချင်ဘာသာစကားပြောလျှင်လည်း တကယ့်ကချင် သက်ကြီးဝါကြီးတို့ ပြောသည့်အတိုင်း ပြောတတ်ဆိုတတ်၏။

လူသားဘဝ၊ ရဟန်းဝါတော်(၇၀) ကျော်အတွင်း စေတီပေါင်း ၉၉၉၉၉(ကိုးသိန်းကိုးသောင်းကိုးထောင့်ကိုးရာကိုးဆယ့်ကိုး) ဆူတည်ခဲ့ပြီးပြီဟု ဆရာတော်က ကျွန်ုပ်ကို အမိန့်ရှိ၏။ အံ့သြစရာကောင်းလှပေ၏။ ဤမျှ များပြားလှစွာသော စေတီတော်များကို မည်သို့မည်ပုံ တည်ထားပုံကို မေးမြန်းလျှောက်ထားကြည့်သည်။

လက်သန်းလက်ညှိုးခန့် ရုပ်ပွားတော်၊ တစ်မိုက်တစ်ပေ

ရုပ်ပွားတော်၊ ဉာဏ်တော် (၅) တောင်၊ (၇)တောင်၊ (၉) တောင်စေတီတော် (၁၈)တောင် (၂၇) တောင်၊ (၃၆)တောင် (၄၅) တောင်၊ (၅၄) တောင်၊ (၆၃) တောင်၊ (၇၂) တောင်၊ (၈၁) တောင်၊အတောင်(၉၀)၊ (၉၉) တောင်၊ (၁၀၈) တောင်စေတီတော်များ ဖြစ်ကြသည် ဆို၏။ တောင်ကိုးလုံး ဆရာတော်ကြီး သီတင်းသုံးသော ရာဇဂြိုဟ်တော်သည် ပေ (၄၀၀၀) ကျော်မြင့်သည်ဟု သိရသည်။

ဆရာတော်သည် ကျွန်ုပ်အောင်မော်စံကျောင်းသို့ တစ်ညဥ့်တာ လာရောက်တည်းခိုဖူးပြီး ထိုဆရာတော်နှင့် ကျွန်ုပ် စေတီ (၅) ဆူ တည်သည်။ မြစ်ကြီးနားတောင်ပေါ်ကျောင်းတွင်(၁) ဆူ၊ မန္တလေးလေယာဉ်ကွင်းအနီး ရန်အောင်မြင်စေတီတော်၊ အင်းတော်ကြီးတွင် (၂) ဆူ နှင့်ထိုဆရာတော်ကျောင်းဝန်းတွင် (၁)ဆူ ဖြစ်၏။

တောင်ကိုးလုံးဆရာတော်သည် သက်တော်ရာကျော်ထိ အသက်ရှည်သည်။ ဆရာတော်သည် အသက်ရှည်စေရန် ဝိဇ္ဇာဆေးကို သုံးစွဲကြောင်း တွေ့ရသည်။ ကျွန်ုပ်တွေ့မြင်ရသည်မှာ လက်ဝါးသာသာခန့် ကျောက်နီလုံးပြားပြား အလယ်တွင် သဘာဝဖြစ်နေသည့် ပြေပ်ဆုံကဲ့သို့ အပေါက်ထဲသို့တိုင်းရင်းဆေးလိုမျိုး အတုံးအခဲ အမှုန့်များကို ကွမ်းရွက်နှင့် ရောထောင်းကာ ဘုဉ်းပေး၏။ တစ်နေ့လျှင် သုံးလေးကြိမ်ဘုဉ်းပေး၏။ ထိုသဘာဝကျောက်ဆုံ၊ ကျောက်ကျည်ပွေ့တို့ကို သိုက်နန်းရှင်တို့ လာလှူသည်။ ဆရာတော်သည်

စေတီ(၁၀) သိန်းပြည့်ရန် တစ်ဆူအလိုမှာ ခန္ဓာဝန်ချလေသည်။

[redacted]

ကချင်ပြည်နယ် မြစ်ကြီးနားခရိုင် ဝိုင်းမော်မြို့တွင် ခါတန်ရပ်ကွက် ရှိသည်။ ထိုရပ်ကွက်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာပိုင်၊ ခရစ်ယာန်ပိုင် ဟူ၍ နှစ်ပိုင်းရှိလေသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းနှင့် ခရစ်ယာန်ဘုရားရှိခိုးကျောင်း နှစ်ကျောင်းသည် ကပ်လျက်တည်ရှိနေ၏။ သို့သော် အလွန်သင့်မြတ် ခင်မင်ရင်းနှီးစွာ နေထိုင်ကြသည်ကို ဝမ်းမြောက်စွာမြင်ရ၏။

ခါတန်အရပ်ရှိ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းသို့ ရန်ကုန်မြို့က ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါး ကြွလာသည်။ဆရာတော်ကြီးကို ဘွဲ့တော်ထက် ခါတန်ဆရာတော် ဘွဲ့အမည်က ထင်ရှားသည်။ ဆရာတော်ကြီးက ကျောင်းသစ်တည်ခြင်း၊ စေတီတည်ခြင်း ကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်တော်မူရာ၌ လွယ်လွယ်ကူကူနှင့် အောင်မြင်ပြီးစီးပါသည်။

ခါတန်ဆရာတော်ကို ခုနစ်ရက်သားသမီးတို့က ရဟန္တာ၊ ဝိဇ္ဇာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ထူး စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး သမုတ်ကြသည်။ ဆရာတော်မှာ သာသနာပြု လုပ်စရာရှိတာကိုသာ လုပ်ပြီး ကျော်ကြားမှု မယူ။ ဝိဇ္ဇာပုဂ္ဂိုလ်ထူးဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း မပြ၊ သက်တော်(၈၀) အရွယ် ကျောင်းလည်းပြီး၊ စေတီလည်းပြီးချိန်တွင် ခါတန်ကျောင်းမှာပင်

တစ်ဘဝခန္ဓာကို ရုပ်သိမ်းတော်မူခဲ့ပါ၏။

ကချင်ပြည်နယ်၏ မြို့တစ်မြို့တွင်ရှိသော ဘုန်းကြီးကျောင်း တစ်ကျောင်းသို့ ကိုရင်ကြီးတစ်ပါး သင်္ကန်းစုတ်ချာချာနှင့် ရောက် လာလေ၏။ စိတ်မနှံ့ပုံရှိပြီး ပြောချင်ရာပြော ဆိုချင်ရာဆိုသည်။

ထိုကိုရင်ကြီးသည် ထမင်းလျှောက်တောင်းစားသည်ဟု ပြောသည်။ ထမင်းကျွေးလျှင် ပလုတ်ပလောင်းစားပြီးနောက် သူ၏ အလုပ်စတော့သည်။ "ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါ ဗောဒုတ်" ဟု အကြာကြီးဆို၏။ အကျယ်ကြီးဆို၏။

အဆိုပါကျောင်းမှ ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်ကြီးက "ဒါ ဗုဒ္ဓေါနုဿတိဂုဏ်တော် ကမ္မဋ္ဌာန်း" ကိုအားထုတ်တာပဲ။ သူတော် ကောင်းပဲ"ဟု ပြော၏။ သူ့ကိုဆွမ်းကောင်းကောင်း ကျွေးကြဟု ဦးပဥ္စင်းများကို မှာထားခဲ့သည်။

သုံးလေးရက်အကြာတွင် ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်သည် အခြားရွာသို့ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးအပင့် အဖိတ်ကြွသွားလေ၏။ ထိုအခါ ဦးပဥ္စင်းတို့သည် ကိုရင်တွေကိုပါခေါ်ပြီး အာဂန္တုကိုရင်ကြီးကို ခွေး ဖြင့် ရှူးတိုက်ပါတော့သည်။ ကိုရင်ကြီးသည် ခွေးများအလယ်ခေါင်တွင် "ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါ ဗောဒုတ်"ဟု ရွတ်ရင်း ရုတ်တရက် ပျောက်

ကွယ်သွားပါသည်။

ညနေပိုင်းဆရာတော် ပြန်ကြွလာပြီး ကိုရင်ကြီးဘယ်မှာလဲ မေးရာ ကြောက်တတ်သော ကိုရင်လေးက အမှန်တိုင်းဖြေ၏။ ဆရာတော်သည် ဦးပဉ္စင်းကို ခေါ်ကာ တိုင်ကိုဖက်ထားစေပြီး "ငါ့ ကိုမမယ့် ဝိဇ္ဇာလာတာကို ခွေးနဲ့ ရှူးတိုက်တယ်ပေါ့" ဟုဆိုကာ ကြိမ်နှင့် ရိုက်၏။ ဦးပဉ္စင်းလေးက "နောက်ကို ဆင်ခြင်ပါ့မယ်" ဟု ပြောသော်လည်း ဆရာတော်ကတော့ "နောက်ကို ဘယ်တော့မှ လာမယ် မသိတော့ဘူး အချိန်လွန်သွားပြီ" ဟုအမိန့်ရှိ၏။

[redacted]

ပုပ္ပါးတောင်ကလပ်ကို ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်ရောက်ပြီး တစ်နှစ်လောက်ကြာတော့ စာလာတာ ကြေးနန်းရတာမဟုတ်၊ လူကြုံစကား မကြားရဘဲ တစ်နေ့မှာ ဘိုးတော်က ဒေါ်မြင့်မြင့်အောင် ကို ခေါ်တယ်။ ဒေါ်မြင့်က ဘိုးတော်နားမှာ ဝေယျာဝစ္စလုပ်နေတာ "ကျောက်ပန်းတောင်း ဘူတာကိုသွား ဒီနေ့ရထားနဲ့ ငါ့သမီး ပါလာလိမ့်မယ် သွားကြိုချေ" ဆိုပြီးခိုင်းတယ်။ ဒေါ်မြင့်တို့ ပုပ္ပါး တောင်ကလပ်ကနေ ခြေချင်သွားကြိုရသည်။

ရထားနဲ့ ဒေါ်မြင့်မြင့်အောင်ပါလာတယ်။ သထုံ ဘီးလင်း သူလို့ ပြောတယ်။ ပဲခူးမှာ ပုတီးစိပ် အဓိဋ္ဌာန်ဝင်နေတုန်း ဘိုးတော်

က ငါ့ဆီကို လာဆိုပြီး မနော်နဲ့ လွှတ်ခေါ်လို့ လာတာလို့ ပြောတယ်။ ဘိုးတော်က တောင်ကလကပ် အတက်လမ်းခြေရင်းက ဇရပ်ကလေးတစ်ဆောင်မှာ နေရာချပေးပြီး ဧည့်သည်လာသမျှ ကျွေးမွေးစေတယ်။

ဒေါ်မြင့်မြင့်အောင်ကလည်း တကယ့်ဘိုးတော်သမီးပဲ။ ဘယ်ကိုမှ အလှူမခံ၊ ဘယ်ကိုမှ သွားမတောင်း သွားမဝယ်ရဘူ သူ့ဇရပ်မှာ ဆီ၊ ဆန်၊ ဆား၊ ငရုတ်၊ ကြက်သွန် အမြဲတမ်း ပြည့်စုံတယ်။ လာတဲ့သူတိုင်းကို သူကိုယ်တိုင် ချက်ပြုတ်ကျွေးတယ်။ အဓိဋ္ဌာန်ဝင်နေချိန်ကလွဲရင် သူကိုယ်တိုင် လုပ်ကိုင်ကျွေးမွေးတယ်။ သူ့ဇရပ်မှာ ဘိုးတော်ကစာရေးထားတယ်။ ခုထိရှိသေးတယ်။

ဧည့်လာဇရပ်၊ လူမပြတ်စေနဲ့

ကြေးစည်ရိုက်တီး၊ ထမင်းဆိုင်ဖွင့်

တောင်းမစားနဲ့၊ ပေးတာကိုစား

ရသမျှလှူ မပူနဲ့

မူလခတ်ဟောင်း မဖျက်ကောင်း ပါတဲ့

ဘိုးတော်ပုပ္ပါးကနေ ထွက်ရပ်ပေါက်သွားပြီး ဒေါ်မြင့်မြင့်အောင်တို့ ညီအစ်မ ဆက်နေတယ်။ နောက်တော့ ဘိုးတော်က သူ့သမီးတွေကို ခေါ်သွားပြီလို့ သိရပါတယ်။

ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်သည် နန်းစီအောင်၊ နမ္မား ခရချောင်းတွင် အဘိုးကြီးအသွင် မထင်မရှားနေထိုင်ရင်း တစ်ရက်တွင် နမ္မားဘူတာ အနီး၌ အကြော်ဆိုင်ထွက်နေသော ဒေါ်အေး၏ ဆိုင်ရှေ့သို့ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် ရောက်လာသည်။

အကြော်သည်ဒေါ်အေးသည် လွန်စွာနှုတ်က ကြမ်းတမ်းသည်။ အလဇ္ဇီအမျိုးမျိုးထွက်သည်။ အာကျယ်ပါကျယ် ပြောလေ့ပြောထရှိသည်။ ဒေါ်အေးသည် ဆိုင်ရှေ့မှာ ရောက်လာသော အဘိုးကြီး (ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်) အား အကြော်စားရန် ဖိတ်မန္တကပြုသည်။ ဗန်းထဲမှာရှိသော အကြော်များကို ကြိုက်နှစ်သက်သလို စားဖို့ ဒါနပြုသည်။

ဘိုးတော်သည် ဗန်းထဲက ကြော်ပြီးသား အကြော်များကို မစား၊ ဆီများ တပွက်ပွက်ဆူနေသော ဒယ်အိုးထဲမှ ကြော်လျက်တန်းလန်း အကြော်တစ်ခုကို ဆီပူထဲလက်နှိုက်လျက် ကောက်ယူစားလိုက်သည်။

ယင်းသို့သော မြင်ကွင်းကို မြင်လိုက်ရသော ဒေါ်အေး တစ်ယောက် ကြမ်းတမ်းသော စိတ်ရိုင်းများပြောင်းလဲသွားတော့သည်။ အဘိုးကြီးကို အရှူးမထင်တော့ဘဲ ယခင်ကာ[illegible] ကြည်ညိုခြင်း သဒ္ဓါတရားနှင့် လေးစားရိုသေပါတော့သည်။ ဒေါ်အေးသည်

အကြော်ကြော်နေရာမှ ပုဆစ်ဒူးချလျက် ဘိုးတော် အောင်မင်းခေါင်ကို ရှိသေစွာကန်တော့လိုက်ပါသည်။

ဒေါ်အေးအား မိမိ၏ကြမ်းကြုတ်သော ဘဝကို စွန့်လွှတ်၍ ဘိုးတော်အောင်မင်းခေါင်၏ ပါရမီရှင် သမီးတော်တစ်ဦး ဖြစ်လာလေတော့သည်။

[illegible]

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ဂျိုးတောင်နားက တောင်တစ်တောင်မှာ ယောဂီမကြီးတစ်ဦး ကျင့်ကြံအားထုတ်နေထိုင်ခဲ့ပါသည်။ ယောဂီမကြီးဟာ ဘာအစာအဟာရကိုမှ မမှီဝဲ(မစားသုံး)ဘဲ သခွားသီး တစ်မျိုးကိုသာစားသုံးပါသည်။ သခွားသီးကိုလဲ အခြားနည်းဖြင့် စားသုံးတာမဟုတ်ဘဲ အစိမ်းစားတယ်။ မီးလွှတ်စားတာလို့ ဆိုပါတယ်။

အဲ့ဒီလိုနဲ့ ကာလကြာတော့ ယောဂီမကြီးဟာ သူ့တပည့်များကို ထင်းခြောက်တွေ စုပုံခိုင်းပါတယ်။ ထင်းခြောက်တွေ ပုံပြီးတဲ့နောက် ထင်းပုံပေါ်ကို ယောဂီမကြီး တက်ထိုင်လိုက်ပါတယ်။ နောက် အဆင်သင့်ပါလာသော ဓာတ်ဆီကို ထင်းပုံပေါ်လောင်းလိုက်ပြီး မီးရှို့ခိုင်းတယ်။ ဓာတ်ဆီနဲ့ ထင်းခြောက်မီးကြီး အားကောင်းကောင်းနှင့် လောင်တယ်။ မီးတောက်ထဲမှာ ယောဂီမကြီးဟာ မလှုပ်

မယုက် တရားထိုင် မပျက်ပါဘူး။

မီးအားလုံးလောင်ပြီးတော ပြာကျသွားတဲ့အချိန် ယောဂီမကြီး တရားထိုင်နေတာက ထပါတယ်။ ယောဂီမကြီး လုံးဝမီးမလောင်ပါ။ "အောင်ပြီ အောင်ပြီ" လို့ ထအော်လိုက်တယ်။ ထင်းက မီးသွေးအဖြစ်တောင် ကျန်မနေရစ်ပါဘူး။

ထိုယောဂီမကြီးကို မီးထုံကူးသည် ထွက်ရပ်ပေါက်သွားသည် ဟု ပြောကြပါတယ်။ အားလုံးက မီးလွတ်စားမယ်တော်ကြီးလို့ ခေါ်ကြတယ်။ မီးလွတ်စားမယ်တော်ကြီးဟာ တပည့်များကို မငတ်အောင်သာ မစတယ်။ သူဌေးဖြစ်အောင်တော့ မမစပါဘူး။ ဂျိုတောင် နယ်သူနယ်သားအားလုံးကို မယ်တော်ကြီးက ကူညီခဲ့ပါတယ်။

[illegible]

ကျွန်ုပ်အောင်မော်စံဘုန်းကြီး စစ်ကိုင်းချောင်မှာ ရှိနေစဉ်က တရားကို ကြိုးကြိုးစားစား အားထုတ်သည့် မယ်သီလရှင် ဆရာကြီး တစ်ပါး ရှိသည်။ သူတရားအားထုတ်သည့် သက်တမ်းလည်း ကြာလှပါပြီ။ တစ်ရက်မှာတော့ ဝိဇ္ဇာတစ်ပါး ကြွလာပြီး သီလရှင် ဆရာကြီးကို ဝိဇ္ဇာနိုင်ငံသွားဖို့ လာခေါ်သည် ဆို၏။

သီလရှင်ဆရာကြီးက "သူဝိဇ္ဇာနိုင်ငံကိုမလိုက်လိုကြောင်း ဝိဇ္ဇာလမ်းစဉ်ကို မကြိုက်ကြောင်း အမိက ဝိပဿနာတရားကိုသာ

ကျင့်လိုပါကြောင်း'' ငြင်းဆန်လိုက်ပါသည်။ ဒီလိုနဲ့ ဝိဇ္ဇာကြီးက သီလရှင်ကို နှစ်နှစ်တစ်ကြိမ် လာလာခေါ်ပါသည်။ လာခေါ်တိုင်းလည်း သီလရှင်ဆရာကြီးက ငြင်းဆန်မြဲ ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။

ဒီလိုနဲ့(၆) နှစ်ကြာသောအခါ ဝိဇ္ဇာကြီးက ယခင်အတိုင်း လာခေါ်ပြန်သည်။ သီလရှင်ကြီးကလဲ ငြင်းဆန်မြဲ ငြင်းဆန်ခဲ့၏။ ဝိဇ္ဇာက နောက်ဆုံးတော့ သီလရှင်ကြီး၏ ပါးကို ရိုက်လိုက်သည်။ သီလရှင်ကြီး ပါးရိုက်ခံရလို့ ပါးစပ်ဟသွားသည့် အချိန်မှာ ဝိဇ္ဇာက သူ့မှာပါလာသော ဓာတ်လုံးကို သီလရှင်၏ ပါးစပ်ထဲ ပစ်ထည့်ပြီး ဝိဇ္ဇာနိုင်ငံသို့ ခေါ်သွားပါခဲ့သည်။

ယခင်ဘဝက ဝိဇ္ဇာဖြစ်ရပါလို၏ဟု ဆုတောင်းခဲ့သော သီလရှင်ကြီးသည် နောက်ဆုံး ဝိဇ္ဇာနိုင်ငံသို့ ရောက်ပြီး ဝိဇ္ဇာမယ်တော်ကြီး ဖြစ်သွားပါတော့သည်။

[illegible]

နာမည်ရင်း ဒေါ်မြင့် အများက လုံဆာမယ်တော်ကြီး ဗန်းမော်မယ်တော်ကြီး၊ မိုးမောက်မယ်တော်ကြီး အမည်အမျိုးမျိုး ခေါ်ကြ၏။ ဝိဇ္ဇာအမည် သီရိမယ်တော်ကြီး ဟုဆိုသည်။

ကချင်ပြည်နယ် ဗန်းမော်မြို့နယ် ဗန်းမော်မြို့နှင့် (၁၀) မိုင်ခန့် ဝေးသော မိုးမောက်မြို့ကလေး၏ ဆင်ခြေဖုံးအရပ်၌ လုံဆာ

ရွာကလေး ရှိသည်။ ဒေါ်မြင့်(ခေါ်) ဒေါ်ယာမြင့်သည် ၁၂၄၁ ခုနှစ် ဖွား မိဘမျိုးရိုးမသိ၊ လုံဆာရွာမှာပင် ငယ်စဉ်ကတည်းက နေထိုင် ကျင့်ကြံအားထုတ်ခဲ့ပြီး သက်ရှိထင်ရှားရှိစဉ်က သာသနာရေးနှင့် စရဏကျင့်စဉ်များကို စွမ်းစွမ်းတမံ လုပ်ဆောင်ခဲ့၏။

ကချင်ပြည်နယ်မှသည် ဇန်းမော်၊ မန်စီနယ်၊ ပြည်မနှင့် ပုပ္ပါးဒေသတို့အထိ နာမည်သတင်းကြီးခဲ့သည်။ ၁၃၃၂ ခုနှစ်တွင် အမေမြင့်သည် အိပ်ရာထဲတွင် (၇) ရက်တိတိ မလှုပ်မရှား နေခဲ့ရာ သာဝကများ နယ်ခံများက မည်သို့ ဆောင်ရွက်ရမည် မသိဖြစ်နေစဉ် အောက်ပြည်မှ ဆရာမှ မဖြစ်ပါဘူး နတ်ပြည်ကို ဘုရားဖူးကြွနေတာ ဘာမှမလုပ်နဲ့ကြနဲ့ မကြာခင်ပြန်နိုးလာလိမ့်မည်။" ဟု အမိန့်ရှိသည်။

(၈)ရက်မြောက်နေ့တွင် ပြန်နိုးလာခဲ့ပြီး နတ်ပြည်အကြောင်း ကို ပြန်ပြောခဲ့၏။ နတ်ပြည်၌ ဖူးတွေ့ရသော စူဠာမဏိစေတီတော်နှင့် ပုံတူညဏ်တော်အတောင် (၂၀) ခန့်ရှိ စေတီတစ်ဆူကို လုံဆာ ကျောင်းဝန်း၌ တည်ထားခဲ့သည်။

၁၃၄၃ ခု အသက်(၁၀၂) နှစ်တွင် ခန္ဓာဟောင်းစွန့်သည်။ (၉) ရက်တိုင်ထားသော်လည်း အနံ့ဆိုးမထွက်၊ အမေမြင့်သည် ထွက်ရပ်ပေါက် မယ်တော်ကြီးဖြစ်သွားပြီဟု အားလုံးက ယုံကြည် ကြ၏။

[illegible]

ကချင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း ပူတာအိုမြို့နယ်တွင် တန်ခိုးကြီး စေတီတော်တစ်ဆူ ရှိသည်။ ကောင်းမှုလုံစေတီတော် ဟု ဘွဲ့တော်ရှိသည်။ ရှမ်းဘာသာစကားအရ 'ကောင်းမှု' ဆိုတာက စေတီတော် 'လုံ' ကကြီးသောဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ကောင်းမှုလုံသည် "စေတီတော်ကြီး" ဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိပါသည်။

ကောင်းမှုလုံသည် အဓိကရစေတီတော်တစ်ဆူ ဖြစ်၏။ အထက်ကောင်းမှုလုံ၊ အလယ်ရွှေစည်းခုံ၊ အောက်ရွှေတိဂုံဟု ဆိုရိုးစကားရှိခဲ့စသည်။

ကောင်းမှုလုံစေတီတော်၏ မုခ်တွင် ထိုင်တော်မူ ရုပ်ပွားတော်များ ရှိသည်။ တစ်နေ့သောအခါ အမေကြီးတစ်ယောက်သည် ကောင်းမှုလုံစေတီတော်သို့ ရောက်လာပြီး ဆွမ်းကျွေးသည်ဟု ပြော၏။ ဆွမ်းကျွေးတာ ဆွမ်းကပ်တာ မဟုတ်ဟု ဆိုသည်။ အမေကြီးသည် ရုပ်ပွားတော်ကို "ရော့ ... ထမင်းဖြူကို စားပါ။ ကျွေးပါတယ်။ ဟင်းတော့မရှိဘူး၊ ဆားဖြူးဘဲ ငါလည်း ဒီလိုပဲ စားတယ်" ဟုပြောသည်။ တကယ်ပါဆိုလျက် ဆွမ်းလို့တောင် မပြောပါ။ ထမင်းဖြူလို့သာ ဆိုပါသည်။

ဒီလိုနဲ့ပဲ နေ့စဉ် နေ့တိုင်း ရုပ်ပွားတော်ကို ထမင်းဖြူ ဆားဖြူးကျွေးပါများလာတဲ့ နေ့မှာတော့ နွားကျောင်းသားများ

ရောက်လာပြီး စွန့်စားကြပါသည်။ ဆားဖြူး ထမင်းပေမယ့် စားလို့ ကောင်းတယ် အရသာက ထူးခြားတယ်ပြောကြ၏။

အမေကြီးက ကချင်အဘွားကြီး ဖြစ်သည်။ နေ့တိုင်း ရုပ်ပွားတော်ကို ထမင်းကျွေး နေ့တိုင်း နွားကျောင်းသားများ စွန့်စားကြ၏။ တစ်နေ့မှာတော့ ထူးဆန်းနေပါပြီး နွားကျောင်းသား တို့သည် ထမင်းဖြူလာကပ်သော အဘွားကြီးကို "လူကောင် မမြင် ရတော့ဘဲ "လူသံ" ကိုသာကြားရပါတော့၏။

"ရော့-ရော့ ဖရားဇရုပ်ဇရှားအု ရုပ်ရှားအု" ဆိုသည့် အသံကိုကြားရသည်။ လူကို မမြင်ရပါ။ နွားကျောင်းသားတွေက "အဘွား အဘွား" ခေါ်သော်လည်း နားကထူးသံကြားရသည်။ လူကောင်ကို မမြင်ရတော့ပါ။ ကိုယ်ပျောက်ဝိဇ္ဇာ ဖြစ်သွားပါပြီ။ ကိုယ်ပျောက်တန်ခိုးသိဒ္ဓိ ရသွားပါပြီ။

ထွက်ရပ်ပေါက် ဝိဇ္ဇာများတွင် ဝိဇ္ဇာမယ်တော်ကြီးများရှိသည်။ အမေကြီး၊ အမေမယ်သော်တာ၊ အမေမုံး၊ အမေမှုံ။ အမေကြည်၊ အမေတင်၊ အမေသူဇာ၊ အမေထိပ်ထားကြီး၊ အမေထိပ်စုမြတ်၊ အမေစု၊ အမေမြလေးခင်၊ အမေတင်တင်ကြီး၊ အမေနု(ပုဂံ) ၊ ဘိုးမင်းခေါင်တပည့်ဒေါ်မြင့်မြင့်အောင်၊ ရက္ခန်းစင်တောင်ဆရာတော် တပည့် ဒေါ်ခေမာရီ၊ ကုလားမဒေါ်ကြင်(ရန်ကုန်)၊ အမေပု တို့ ထင်ရှားသည်။ မျက်မှောက်ခေတ်တွင် အမေမြင့် (သီရိမယ်တော်ကြီး)

သည် ကချင်ပြည်နယ်က ထွက်ရပ်ပေါက်သည်ဟု သိရသည်။

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၁၄ ခုနှစ် တပေါင်းလပြည့်နေ့ နံနက် (၁) နာရီ မဟာမြိုင်တောကြီးတွင် ကျင်းပသော ထွက်ရပ်ပေါက် ညီလာခံ သဘင်တွင် ထွက်ရပ်ပေါက် ပုဂ္ဂိုလ် ၄၈ ၄၅ ပါး တက်ရောက်ပြီး မယ်တော် ၁၉၂၀ တက်ရောက်ကြောင်း ကျော်အောင်စံထားဆရာတော် မှတ်တမ်းမှာ ပါရှိပါသည်။

[redacted]

မြစ်ကြီးနားမြို့ အရှေ့ဘက် ဝိုင်းမော်စေတီတည်ရာတွင် လုံခြုံရေး စိတ်မချရသဖြင့် ဆရာကြီး ဦးစိုင်းအောင်ထွန်းက ရာကျော်ဆရာတော်ကြီးကို ပင့်လျှောက်ပါသည်။ ဆရာတော်ကြီးက "မင်း-မပူပါနဲ့ကွာ" ဟု ပြောပြကာ ပြန်ကြွသွားသည်။

မကြာခင်မှာ လွန်စွာပေကျံ ညစ်ပတ်စုတ်ပြတ်သတ်နေသာ အဝတ်အစားဖြင့် သူတောင်းစားတစ်ယောက် ရောက်လာသည်။ ဂုန်နီအိတ်စုတ်တစ်လုံး ပခုံးပေါ်တင်ထားပြီး ဘုန်းကြီးများ သီတင်းသုံးသည့် နေရာသို့ ဝင်လာကာ သူ၏ ဂုန်နီအိတ်စုတ်ကြီးကို ခင်းလျက် ဘုန်းကြီးတွေကြား ဝင်အိပ်သည်။ သူ့ကို မည်သူမှ မောင်းမထုတ်ကြပါ။

ထိုနည်းတူ ဘုန်းကြီးများကြားတွင် အလေး အပေါ့လုံးဝ

မသွားဘဲ (၇) ရက်အိပ်သည်။ ထမင်းစားခါနီး နိုးလာပြီး ဘုန်းကြီးများကျန်သော ဆွမ်းကျန် ဟင်းကျန်ကို အားပါးတရ လက်မဆေးဘဲ စားသည်။ စားပြီးတော့လည်း လက်မသေးဘဲ ပြန်အိပ်သည်။ ထိုသူသည် မျက်တော် မခတ်ပါ။ လာသမျှလူကိုလဲ လိုက်လံကြည့်ရှုစစ်ဆေးသည်။ သူသည် ကြောက်စရာကောင်းသော မျက်နှာထားရှိသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ စေတီတော်ကို လက်ရာရစ်လှည့်လည်ပြီး ဆွမ်းဆန်စိမ်း လောင်းကြသည့်အခါ ထိုသူသည် ဘုန်းကြီးများနောက်က တန်းစီပြီး ဂုန်နီအိတ်စုတ်ဖြင့် အလှူခံလိုက်သည်။ ဆွမ်းဆန်စိမ်းလောင်းပွဲအပြီး ထိုသူသည် ပျောက်သွားပါသည်။

ဤကိစ္စကို ရာကျော်ဆရာတော်ကြီးအား လျှောက်ထားမေးမြန်းသည့်အခါ "မင်းတို့ပဲ လုံခြုံရေး လိုတယ်ဆိုလို့ ငါဘိုးတော်ယက္ခကို လွှတ်ပေးတာ" ဟု အမိန့်ရှိခဲ့ပါသည်။

[illegible]

ကျွန်ုပ်အောင်မော်စံဘုန်းကြီး၊ ကျောင်းအုပ်ကြီး ဦးစိုင်းအောင်ထွန်းတို့ စေတီဘုရားတည်ထားကြသည့်အခါ အဓိကကူညီသူတစ်ဦးမှာ ဝိဇ္ဇာဓာတ်စီး ဦးကျော်စိန်ဖြစ်သည်။

ဦးကျော်စိန်သည် မန္တလေးတိုင်း၊ အမရပူရမြို့ စိမ်းလဲ့ခြံတွင်

နေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့နှင့် တွေ့ဆုံစဉ် အသက်ကြီးလှပြီ။ သူသည် လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀ က ဝိဇ္ဇာမိုရ်ကြီး အရှင်ဂေါ်ဓဆရာတော်၏ သားတော်စပ်ခဲ့ကြောင်းသိရသည်။ အရှင်ဂေါ်ဓဆရာတော်ကြီး မိန့်မှာချက်အရ ရာကျော်ဆရာတော်ကြီးက စောင့်ရှောက်ပေးထားသည်။

ဦးကျော်စိန်သည် သီလ ဘာဝနာနှင့် နေထိုင်ပြီး စရဏစွမ်းအားကြောင့် ရာကျော်ဆရာတော်ကြီး၊ အဘအောင်မင်းခေါင်၊ ရက်ကန်းစင်တော်ဆရာတော်ကြီး၊ ဘိုးတော်စိတြတို့ ဓာတ်စီးဒကြွလာတတ်ပါသည်။ ထွက်ရပ်ပေါက်ရဟန်းဝိဇ္ဇာ၊ လူဝိဇ္ဇာတို့သည် ၎င်းတို့နှင့် ပဋ္ဌာန်းဆက်ရှိသူ ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းသူ စရဏအားကောင်းသူတို့ထံ ဓာတ်စီးလာတတ်ကြောင်း သိရပါသည်။

ရက်ကန်းစင်တောင်ဆရာတော်ကြီးမှာ ရုံဖန်ရုံခါသာ ကြွပြီး ကျွန်ုပ်တို့ ဘုရားတည်မည့် ကိစ္စများအား ရာကျော်ဆရာတော်ကြီးထံ အကူအညီယူရန် မိန့်ကြားခဲ့သည်။သို့ဖြစ်၍ ဦးကျော်စိန်ကို ရာကျော်ဆရာတော်ကြီး အများဆုံးဓာတ်စီး ဟောပြောကာ ဘုရားစေတီတည်ရေး လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ကူညီပေးခဲ့ပါသည်။

ဗောဓိပင် ဆရာဆိုင်သည် ရက်ကန်းစင်တောင်ဆရာတော်၏ မူလပထမလက်ရင်းတပည့် (၄) ဦးအနက် ပထမတပည့်လည်းဖြစ်သည်။ ဗောဓိပင်ဆရာဆိုင်ဟု လည်းကောင်း ဗောဓိမဏ္ဍိုင်ဆရာဆိုင်ဟု လည်းကောင်းကျော်ကြားသူ ဖြစ်သည်။

မန္တလေးမြို့ အထက် စဉ့်ကူးမြို့နယ်အတွင်း ရက်ကန်းစင်တောင်၏ အနောက်ဘက်တည်ရှိသော ဆင်သေးရွာ ဇာတိဖြစ်သည်။ ၁၂၂၀ ပြည့်နှစ်မှာ မွေးပြီး သက်တော် (၉၀) ပြည့် ၁၃၁၀ တွင် ထွက်ရပ်ပေါက်သွားသည်ဟု သိရသည်။

မန္တလေးမြို့တော်၏ အထွဋ်အထိပ်တစ်နေရာတွင် သီဟိုကျွန်းမှ ဗောဓိပင်ပေါက်ကလေးမှ ဗောဓိပင်ကြီး အခြေအနေသို့ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ထိုဗောဓိပင်ခြေရင်း၌ တဲထိုးကာ ဗောဓိပင်ကိုစောင့်ရှောက်ရင်း ကျင့်ကြံအားထုတ်ခဲ့သဖြင့် ဆရာဆိုင်ကို ဗောဓိပင်ဆရာဆိုင်ဟု ခေါ်ကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဗောဓိပင်ဆရာဆိုင်၏ ထင်ရှားသောပါရမီဆက်များမှာ ရက်ကန်းစင်တော်ဆရာတော်ကြီး၏ မူလဒုတိယတပည့် ဆရာချန် (ဆရာဆိုင်နှင့် သမီးယောက်ဖ တော်သည်) ဗောဓိမဏ္ဍိုင် ဆရာခိုင် (မြစ်ဝကျွန်းပေါ်) ဆရာမြိုင်(ပခုက္ကူ) ဆရာဆိုင်(သထုံ) တို့ ဖြစ်ကြောင်း သိရပါသည်။

[redacted]

မိုးကောင်းမြို့နယ်တွင် ရွှေစက်တိုးစေတီတော် တည်ထားသည့်ကာလ ထူးဆန်းသောဖြစ်ရပ်တစ်ခု ကြုံခဲ့ပါသည်။ အထူးဖြစ်ရပ်မှာ လွဲဆွန်းရှာက ဦးကြာလှိုင်နှင့် ပက်သတ်ပါသည်။ တစ်နေ့စေတီတည်ရာတွင် ဦးကြာလှိုင်နှင့် တွေ့သည်။ ကျွန်ုပ်က ဦးကြာလှိုင်ကို မေးမြန်းကြည့်၏။

"ဒကာဦးကြာလှိုင် ဒီစေတီတော်မှာ ငွေဘယ်လောက်လှူသလဲ ပြီးတော့ အဖိုးတန်တဲ့ပစ္စည်း ဘာလှူသလဲ"

ဦးကြာလှိုင်က တပည့်တော်တို့ မောင်နှမ(၃) ယောက်ဖြစ်တဲ့ ဦးကြာလှိုင်၊ ဦးကြာလုံ ပြီးတော့ နှမက သိုက်ကလာတာဆိုတော့ ဒီစေတီတော်ကြီးဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် အထူးလိုအပ်ချက်သိုက်က (၅၀) ရာခိုင်နှုန်း တာဝန်ယူကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီစေတီတော်တောင် ပြီးတော့မယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်သူဘယ်ဝါက ငွေသိန်းပေါင်းများစွာ စုပုံလှူပြီး ထည့်တယ်ဆိုတာ မရှိသလောက်ဘဲ။ သိုက်ကလှူတာများတယ်။ သိုက်ဆက် သိုက်နွယ်တို့ ဝိုင်းဝန်းပြီး လှူတယ်။ ဒါကြောင့် မထင်မရှားနဲ့ ဟိုလိုလို ဒီလိုလိုနဲ့ ပြီးစီးလာတာပါ" ဟုဆို၏။ ကျွန်ုပ်က အံ့လည်း အံ့သြ ယုံလည်း ယုံကြည်ပါ၏။ ကျွန်ုပ်က ဆက်မေးသည်။

"ဒါနဲ့ ဒကာဦးကြာလှိုင်ရဲ့ နှမက တစ်ခါတစ်ခါအိပ်ရင်

ရက်ပေါင်း (၃၀-၄၀) လောက်ကြာတယ်ဆိုတော့ သိပ်ထူးဆန်းနေတယ်လို့ ထင်တယ်။ သူနဲ့ ဦးပဉ္စင်းတွေ့ပြီး စကားပြောလို့ကော မရဘူးလား။ မဖြစ်နိုင်ဘူးလားဒကာ"

"မဖြစ်ဘူးထင်တယ်။ သူကဘာဖြစ်လို့ ရက်(၃၀-၄၀) ကြာအောင် အိပ်တာကိုမေးရင် မဖြေဘူး၊ ဘယ်သူ့ကိုမှမပြောဘူး၊ မေးပါများရင် စိတ်ဆိုးတတ်တယ်ဘုရား၊ ဒါပေမဲ့ အရှင်ဘုရားက ရဟန်း ဦးပဉ္စင်းဆိုတော့ မပြောတတ်ဘူး၊ တပည့်တော်ထင်တယ် သူလက်ခံစကားပြောလိမ့်မယ် ထင်တာဘဲ၊ သူကအပျိုကြီးဆိုတော့ ရှက်လည်းရှက်တတ်တယ်ဘုရား"

ကျွန်ုပ်အောင်မော်စံဘုန်းကြီးသည် ဆွမ်းခံရင်း ထိုဒကာမကြီးနှင့် တွေ့ဆုံသည်။ အသက်(၅၀) ကျော်ခန့် ရှိပြီဟု ထင်ရသော ရှမ်းအမျိုးသမီးကြီး ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရပါ၏။ စကားစမြည် ပြောကြပြီး သိချင်သည့် အချက်အလက်များကို မေးမြန်းကြည့်ပါသည်။

"ဒကာမကြီးရဲ့ သတင်းကောင်းကြားရတယ်။ ဒကာမကြီးက အအိပ်ဝိဇ္ဇာ ဖြစ်တယ်။ တစ်ခါအိပ်ရင် ရက်ပေါင်း (၃၀-၄၀) ကြာတယ်လို့ ပြောကြတယ် ဟုတ်ပါသလား"

သူမက "တပည့်တော်မ လုံးဝမအိပ်ပါဘုရား။ ခန္ဓာဝန်ကို ထားခဲ့ပြီး အထက်ဝိဇ္ဇာတွေနဲ့ တန်ခိုးကြီးဘုရားများကို လိုက်ဖူးတာပါဘုရား၊ ဒီစေတီတော်ကိုလည်း သွယ်ဝိုက်တဲ့နည်းနဲ့ ကူညီပါတယ်၊

စေတီအတွက် လှူဒါန်းကြပါလို့ သိုက်ဆက်တွေကို လိုက်လံနှိုးဆော်ပေးပါတယ်"ဟု ဖြေ၏။

"ဪ- သာဓု သာဓု သာဓု"

[illegible]

မိုးကောင်းမြို့တွင် စေတီတည်စဉ် အာဘရာကျော် ဆရာတော်ကြီးက မဟာသမယဆရာတော်ကို ကူညီဖို့ ပြောထားကြောင်း အမိန့်ရှိ၏။ မဟာသမယဆရာတော်ဆိုသည်မှာ မိုးကောင်းမြို့က မန္တလေးဘက်အထွက် ထိုဖူးရွာက ဆရာတော်ဖြစ်ပြီး အများက ထိုဖူးဆရာတော်ဟု ခေါ်ကြ၏။

ထိုဖူးဆရာတော်၌ ဒိဗ္ဗစက္ခုမှန်ပြောင်းရှိပြီး ထိုမှန်ပြောင်းကို စမအင်း၊ ပုဒိအာအင်းတို့ဖြင့် စီရင်ထားသည်ဆို၏။ ထိုမှန်ပြောင်းကို ဘာသာရေးလိုက်စားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သက်ကြီးဝါကြီးတို့က တောင်းလျှောက်၍ ကြည့်၏။ ပရလောက နာမ်လောက ဝိဉာဉ်လောကသားနတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ ဝိဇ္ဇာ၊ အထက်နတ်၊ အလတ်နတ်၊ အောက်နတ် (၃၇) မင်းနတ်၊ အစိမ်းသူရဲစသည်တို့အထိ မြင်ရသသည် ဟုဆို၏။

သိုက်နန်းရှင်တို့ကိုလည်း မြင်ရသည်။ လူတစ်ဦးမှာ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်တို့က စောင့်ရှောက်သည်ကို ကြည့်သိလိုလျှင် မြင်ကြသည်ဟု ဆို၏။

[redacted]

ကျွန်ုပ်သည် နေပြည်တော် လယ်ဝေးမြို့နယ်တွင် မန္တလေးတိုင်း သာသနာပြု အောင်သိဒ္ဓိဦးအေးလွင်နှင့် ဘုရားဒကာ ဒကာမတို့ တည်ထားသော အင်းတော်တောင် ဘုရား(ခေါ်) ဖောင်တော်ရပ်ဆုတောင်းပြည့် စေတီတည်ထားရာ၌ မတည် လှူဒါန်းငွေအဖြစ် ကျပ်တစ်သိန်းကို ထည့်ဝင်ခဲ့သည်။

ဘုရားတည်ရာတွင် ဘိုးတော်အေးလွင်(ခေါ်) သာသနာပြု အောင်သိဒ္ဓိဦးအေးလွင်နှင့် တွေ့ဆုံ၏။ ဘိုးတော်အေးလွင်ကို ထွက်ရပ်ပေါက် ဘိုးတော် သိဒ္ဓိရှင် ပုဂ္ဂိုလ်ထူး သာသနာပြုပုဂ္ဂိုလ်ထူး အဖြစ် သမုတ်ကြပါသည်။

[redacted]

ဝိုင်းမော်စေတီတော်ကို တည်ထားရာ၌ ကျွန်ုပ်တို့ထံသို့ စစ်ကိုင်းမြို့မှ ဘိုးတော်ကြီးရောက်လာပါ၏။ ဘိုးတော်ကြီးနောက်တွင် နောက်လိုက်နောက်ပါအများအပြား ပါ၏။ ကျွန်ုပ်သည် ဘိုးတော်ကြီးကို ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတောထဲက ကောက်ရသော စိန်ဖူးအဟောင်းကို လှပသွားအောင် သွေးတတ်သူကို အပ်ပေးရန် အကူအညီတောင်း၏။

ဘိုးတော်ကြီးက စစ်ကိုင်းမြို့သို့ ယူသွားပြီး တတ်ကျွမ်းသူများနှင့် ပြင်ဆင်ပေးပါသည်။ ဘိုးတော်ကြီးကိုယ်တိုင် ထိုကျောက်စိမ်း

စိန်ဖူးတော်ကို ပြန်လာအပ်ပါသည်။ တန်ဖိုးကြီးသော စိန်ဖူးတော် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

ဘိုးတော်ကြူသည် အကြားအမြင်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်ဝိဇ္ဇာ မာတ်စီးသောပုဂ္ဂိုလ်၊ သာသနာပြု ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

[redacted]

အောင်မော်စံဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ ရှိတဲ့ ရွာကလေးဟာ ဂမ္ဘီရရွာကလေးများ ဖြစ်နေရောသလား။ တကယ်တော့ နေရာတိုင်းမှာ ထူးခြားအံ့သြဖွယ်တွေ ရှိနေပါတယ်။ အခုလည်း အောင်မောစံကျောင်း တိုက်နဲ့ မျက်စောင်းထိုးအိမ်က လူဟာ မြေကြောရှုံနိုင်တာကြောင့် မြေလျှောက်ဝိဇ္ဇာလား၊ မြေကြောရှုံတပသီလား မပြောနိုင်ပါဘူး။

သူကဘာသာခြားပါ။ အောင်မော်စံရွာက ကချင်အနွယ်ဝင် လီဆူးလူမျိုးကို အာရှီးဆိုသူ လူငယ်တစ်ယောက်ရှိပါတယ်။ သူဟာ ပူတာအိုကနေ လူလွှတ်ပြီး အကြောင်းကြားတယ်။

ကိုအားရှီးရဲ့ မိခင်က ပူတာအိုကလာတဲ့ သူကိုမေးတယ် "ပူတာအိုကနေ ဘယ်တုန်းကထွက်လာတာလဲတဲ့၊ အစ်ကို မိုးမချုပ်ခင် အောင်မော်စံရွာကို ရောက်လာတယ်နော်။ မနေ့ညက ဘယ်ရွာမှာ ညအိပ်ခဲ့သလဲ" အဲဒီလိုမေးတယ်။ ထိုသူပြန်ဖြေတယ်

"ငါမနက်ကမှ ပူတာအိုမှာ ဆတ်သားခြောက်ဖုတ်နဲ့ ထမင်းကြော်စားပြီး ခြေကျင်လျှောက်လာတာ စိတ်ထဲက ရောက်ချင်ဇောက ကြီးနေတယ်။ ဒါနဲ့ အခုမိုးမချုပ်ခင် ရောက်လာတာ" ဟု ဆိုတယ်။ ထိုအခါ အာရှီးရဲ့ မိခင်က မျက်လုံးပြူး မျက်ဆံပြူး ဖြစ်လာပြီ" မြစ်ကြီးနားနဲ့ ပူတာအိုကမိုင်(၃၀၀) နီးပါး ရှိတယ်။ ဘယ်လိုကြောင့် (၁၂) နာရီအတွင်း မြစ်ကြီးနားရောက်လာတာလဲ၊ ကားလမ်းမကောင်းတဲ့အခါ တစ်လကြာမှ ပူတာအိုရောက်တာ၊ လေယာဉ်နဲ့ တောင် မိနစ် (၄၀) ကြာ စီးရတယ်။ အစ်ကိုပြောတာ ဘယ်လိုယုံရမလဲ" ဟု ပြောတယ်။

ထိုသူက "နင်မယုံမေးကြည့် ငါစားလို့ကျန်တဲ့ ဆတ်သား ခြောက်ကို အာဒီးကို ပေးစားခဲ့ပြီး သူ့ရှေ့မှာပဲ ငါထွက်လာတာ။ သူ့အစ်ကို (ကိုအားဆီ)ကိုလည်း နှုတ်ဆက်ခဲ့သေးတယ်" ဟု ပြောပါတယ်။

နောက်ထပ်(၂) ရက်ကြာသည် ပူတာအိုမြို့မှ ကိုအားဆီရဲ့ တူဖြစ်သူ လေယာဉ်ဖြင့် မြစ်ကြီးနားကို ရောက်လာပါတယ်။ မြစ်ကြီးနားကနေ အောင်မော်စံရွာကို လာပြီး အားရှီးရဲ့ မိခင်ကို လာတွေ့တယ်။ အားရှီးရဲ့ မိခင်ကမေးတော့ "သူအဲဒီနေ့က မနက် စောစောမှာ မြစ်ကြီးနားကို အရောက်သွားမယ်လို့ပြောတယ်။ ငါက လေယာဉ်နဲ့သွားမယ် ထင်နေတာ၊ ခြေကျင်သွားတာကိုး" ဟု

ကိုအားဆီရဲ့ တူက ပြောပါတယ်။

ပူတာအိုနဲ့ မြစ်ကြီးနားမိုင် (၃၀၀) ကိုနေ့ချင်း လမ်းလျှောက်ပြီး ရောက်လာတယ်ဆိုတော့ "ဒါဘာဟုတ်သေးလဲ သူက တစ်ခါတလေ အိန္ဒိယကိုလည်း ဒီလိုပဲသွားနေကျပဲ၊ ဘယ်လိုသွားတယ်ဆိုတာ သူ့ဟာသူပဲသိမှာပေါ့၊ ငါတို့တော့ မသိဘူး" ဟု ဖြေပါတယ်။

ဝိဇ္ဇာတို့ အတတ်ပညာမှာ မြေကြောရှုံ့နိုင်တာလဲ ပါဝင်တယ်။ အဘရာကျော်ဆရာတော်ဆို ဗီယက်နမ်၊ လာအို၊ ထိုင်း၊ မလေးရှားကနေ အင်ဒိုနီးရှားအထိ လမ်းလျှောက်ပြီး သွားတယ်။ မြစ်ကြီးနားကနေ အလောင်းတော်ကဿပဘုရား သွားဖူးတာ ခြေကျင်ပဲ။ တစ်ညပဲကြာတယ်လို့ သူ့တပည့် ဘိုးခင်မောင်က ပြောတယ်။ အခု ပူတာအိုက ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘာသာခြားပေမယ့် မြေကြောရှုံ့နိုင်တာ အတိတ်ကပါလာတဲ့ ပါရမီအဟုန်ကြောင့်ပါ။ မြေလျှောက်ဝိဇ္ဇာလား၊ မြေကြောရှုံ့တပဿီလား ဘုရားသခင်ကတော့ သိပါလိမ့်မယ်။

ကချင်ပြည်နယ် မြစ်ကြီးနားမြို့နယ်[illegible]က တာလောကြီး ကျေးရွာနဲ့ အကျဲရွာ နှစ်ရွာကြားမှာ တောင်ယာလုပ်စား၊ ခြံလုပ်

စားကြပြီး အသီးအနှံကလည်း ပေါများလှပါတယ်။

တောင်သူတွေထဲမှာ ကျွန်ုပ် အောင်မော်စံဘုန်းကြီး၏ ငယ်သူငယ်ချင်း လဘာန်ထူး၏ဇနီး လဘာန်ဂျန်းလည်း ပါသည်။ လဘာန်ထူးသေသွားတော့ လဘာန်ဂျန်ဟာ မုဆိုးမဘဝနဲ့ တောင်ယာလုပ်သည်။ သူ့တောင်ယာကို ထူးဆန်းသော လူငယ်လေးနှစ်ယောက်က လာကူညီသည်။ ပေါင်းလိုက်ပေါင်းရှင်း၊ စပါးစိုက် စပါးရိတ်၊ စပါးသိမ်းချိန်တို့တွင် လာကူညီသည်။ ထမင်းကျွေးရင် ထမင်းစားသည်။ နေ့တွက်ခပေးလျှင် ငွေစက္ကူနဲ့ ပေးလျှင်လုံးဝမယူကြပါ။

"ခင်ဗျားငွေက ငွေ(ဘော်) မှမဟုတ်ဘဲ၊ စက္ကူပဲ၊ စုတ်လိုက်၊ ဖြတ်လိုက်ပြဲလိုက်၊ ကျွန်တော်တို့မှာရှိတဲ့ ငွေတွေကို ကြည့်စမ်း" ဟု ထူးဆန်းသော လူငယ်လေးနှစ်ယောက်က "ဒီမှာကြည့်" ဆိုကာ ငွေဒင်္ဂါးအမျိုးမျိုးကို ပြသည်။

ဆံမြိတ်ဒင်္ဂါး၊ ဝေလဒင်္ဂါး၊ အဲလိဇဘက်ဒင်္ဂါး၊ ပြူခေတ်ဒင်္ဂါး၊ တစ်ကျေးဒင်္ဂါး၊ ဒေါင်းဒင်္ဂါး၊ ငါးနှစ်ကောင်ဒင်္ဂါး၊ လှည်းဘီးဒင်္ဂါး၊ လှံစွပ်ထိုးဒင်္ဂါး၊ စသည့်ငွေဒင်္ဂါး အမျိုးမျိုးကို ပြ၏။ မယုံသင်္ကာဖြစ်လာသည့် တစ်နေ့ ခေါ် လဘာန်ဂျန် ခေါ် အလုပ်သမားတစ်ယောက်က ထိုလူငယ်လေးနှစ်ဦး အပြန်ကို လိုက်ချောင်းကြည့်သည်။

တောင်ယာနှင့် မိုင်ဝက်အကွာ ရောဇော့မြစ်ကမ်းနံဘေးက သစ်ပင်ကြီးပေါ် တစ်ယောက်က တက်သွားတယ်။ သစ်ပင်အပေါ်

လွှားခနဲ ခုန်ပျံသွားတာ ဧရာဝတီမြစ် တစ်ဖက်ကမ်းကို ရောက်သွားသည်။ ပြီးတော့ သူ့သူငယ်ချင်းကို ရပ်စောင့်နေ၏။ ကျန်လူငယ်တစ်ယောက်သည် မြစ်ဆိပ်အနီး ဆော့နေကြသော ကလေးငယ်များထံမှ တုတ်တစ်ချောင်းကို ယူကာ ပေါင်ကြားထဲထည့်ပြီး မြင်းစီးတမ်းကစားသလို တုတ်ချောင်းကို ခွစီးကာ ဧရာဝတီမြစ်ကို ခွစီးကာ ဧရာဝတီမြစ်ကို ကူးသွားသည်။

တုတ်ချောင်းစီးသွားတာ သစ်ပင်ပေါ်က ခုန်ပျံသွားသူလောက် မမြန်ပါ။ မြစ်ပြင်ကို (၁၀) မိနစ်ကြာအောင် ကူးရသည်။ ဟိုဘက်ကမ်းရောက်တော့ သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် တစ်ယောက်လည်ပင်း တစ်ယောက်ဖက်ကာ အရှေ့ဘက်စီ သွားကြ၏။ အရှေ့ဘက်ကမ်းတွင် လေးအိမ်စုရွာနှင့် ငါးအိမ်စုရွာရှိ၏။ လဘာန်ဂျန်ကသည်အကြောင်းကို လျှောက်ပြော၍ လူတွေ သိကုန်ကြသည်။ "ဒါလူမဟုတ်ဘူး၊ သတ်ပစ်ရမယ်" ဟု ပြောသည်။ သို့သော်ထိုလူငယ်လေးတွေကို သတ်၍ မရပါ။ နောက်ဆုံးမှာ လူငယ်လေးတွေကို စားသည့် ထမင်းထဲမှာ မဟုတ်ကဟုတ်က ထည့်ကျွေး၊ မိန်းမထမိန်(ထဘီ) နှင့် ခေါင်းကို အုပ်ကြသည်။

ထိုအချိန်မှစ၍ လူငယ်လေးနှစ်ဦးမှာ ရေမသောက် ထမင်းမစား နေ့တိုင်းအငတ်ခံ၍ မကြာခင်ရက်အတွင်း သေသွားကြ၏။ သေသွားသည့် လူငယ်လေးနှစ်ယောက်က အိပ်မက်ပေးသည်။

"ကျွန်တော်တို့လို ထူးခြားတဲ့ ကလေးတွေဟာ ယုတ်ညံ့တဲ့မိဘနဲ့ မထိုက်တန်တာ အမှန်ပါဘဲ။ ဒီလို မိဘမျိုးမှာ ဘယ်တော့မှ သားသမီးလာမဖြစ်လို့တော့ပါဘူး" ဟူ၏။

လဘာန်ဂျုန်လည်း မကြာမီကာလအတွင်း နာမကျန်း ဖြစ်ကာ သေဆုံးသွားသည်။ နောက်ထပ်ကြားသိရသည်မှာ ထိုလူငယ်လေးနှစ်ဦးသည် ဇော်ဂျီလား တပသီလား ဝိဇ္ဇာလူဝင်စားလေးများဖြစ်ကြပြီး မိဘများဆီမှာ ရှေးဟောင်း ငွေဒင်္ဂါးအချို့ ချန်ထားရစ်ကြောင်း သိရ၏။

အောင်မော်စံဆရာတော်

အောင်မော်စံဆရာတော်ရေးသားထားသော စာအုပ်များ

ဝိဇ္ဇာတကယ်ရှိသလား

၁၀၀၀ ကျပ်

ဝိဇ္ဇာတကယ်ရှိပါသည်

၈၀၀ ကျပ်

တောကျောင်းတောင်ကျောင်း ကျင့်စဉ်

၁၂၀၀ ကျပ်

နေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့နှင့် တွေ့ဆုံစဉ် အသက်ကြီးလှပြီ။ သူသည် လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀ က ဝိဇ္ဇာဓိုရ်ကြီး အရှင်ဂေါခဆရာတော်၏ သားတော်စပ်ခဲ့ကြောင်းသိရသည်။ အရှင်ဂေါခဆရာတော်ကြီး မိန့်မှာချက်အရ ရာကျော်ဆရာတော်ကြီးက စောင့်ရှောက်ပေးထားသည်။

ဦးကျော်စိန်သည် သီလ ဘာဝနာနှင့် နေထိုင်ပြီး စရဏစွမ်းအားကြောင့် ရာကျော်ဆရာတော်ကြီး၊ အဘအောင်မင်းခေါင်၊ ရက်ကန်းစင်တော်ဆရာတော်ကြီး၊ ဘိုးတော်စိတြတို့ ဓာတ်စီဒကြွလာတတ်ပါသည်။ ထွက်ရပ်ပေါက်ရဟန်းဝိဇ္ဇာ၊ လူဝိဇ္ဇာတို့သည် ၎င်းတို့နှင့် ပဋ္ဌာန်းဆက်ရှိသူ ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းသူ စရဏအားကောင်းသူတို့ထံ ဓာတ်စီးလာတတ်ကြောင်း သိရပါသည်။

ရက်ကန်းစင်တောင်ဆရာတော်ကြီးမှာ ရုံဖန်ရုံခါသာ ကြွပြီး ကျွန်ုပ်တို့ ဘုရားတည်မည့် ကိစ္စများအား ရာကျော်ဆရာတော်ကြီးထံ အကူအညီယူရန် မိန့်ကြားခဲ့သည်။သို့ဖြစ်၍ ဦးကျော်စိန်ကို ရာကျော်ဆရာတော်ကြီး အများဆုံးဓာတ်စီး ဟောပြောကာ ဘုရားစေတီတည်ရေး လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ကူညီပေးခဲ့ပါသည်။